

TOIMINTA JA HALLINTO 2005:11

*Oikeusministeriön
säädöshankkeet*

1.9.2005

*Oikeusministeriön
säädöshankkeet*

1.9.2005

ISSN 1458-6436
ISBN 952-466-312-0
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä 1.9.2005

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Oikeusministeriö Lainvalmisteluosasto		Julkaisun laji	
		Tilanneraportti	
		Toimeksiantaja	
		Oikeusministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Oikeusministeriön säädöshankkeet 1.9.2005			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Katsaus vireillä olevista oikeusministeriön säädöshankkeista, niiden tavoitteista ja taustasta, keskeisestä sisällöstä ja toteutuksesta aikatauluineen. Perustuu tilanteeseen 1.9.2005.			
Avainsanat: (asiasanat) lainsäädäntö, lainvalmistelu, säädös, hanke			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) 16/014/2005			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön toiminta ja hallinto 2005:11		ISSN 1458-6436	ISBN 952-466-312-0
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum 1.9.2005

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Justitieministeriet Lagberedningsavdelningen		Typ av publikation Lägesrapport	
		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
		Datum då organet tillsattes	
Publikation (även den finska titeln) Justitieministeriets lagberedningsprojekt den 1 september 2005			
Publikationens delar			
Referat En översikt över lagberedningsprojekt som är under arbete vid justitieministeriet samt information om deras mål, Bakgrund, centrala innehåll och projektplan men tidsplan för genomförande. Översikten är baserad på läget den 1 september 2005.			
Nyckelord Lagstiftning, lagberedning, författning			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-nummer, andra referensnummer) 16/014/2005			
Seriens namn och nummer Justitieministeriet, Verksamhet och förvaltning 2005:11		ISSN 1458-6436	ISBN 952-466-312-0
Sidoantal	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

JOHDANTO

Oikeusministeriön toiminnan tavoitteista merkittävä osa toteutetaan lainsäädäntöhankkeilla. Näiden valmistelu tapahtuu pääosin ministeriön lainvalmisteluosastolla. Osasto julkaisee kahdesti vuodessa katsauksen vireillä olevista ministeriön säädöshankkeista, niiden tavoitteista ja taustasta, keskeisestä sisällöstä sekä toteutuksesta aikatauluineen. Säädöshankeluettelon tarkoituksena on antaa informaatiota vireillä olevasta lainvalmistelusta niin ministeriön omalle henkilöstölle ja muille ministeriölle kuin ulkopuolisille sidosryhmille ja kiinnostuneille.

Tämä hankekatsaus perustuu tilanteeseen 1.9.2005. Katsaukseen on sisällytetty ne hankkeet, joissa oikeusministeriö on valtioneuvoston vastualuejaon perusteella valmisteleva ja esittelevä ministeriö. Hankkeet on jaksotettu oikeusaloittaisesti. EU:n piirissä vireillä olevat ja muut kansainväliset hankkeet on sisällytetty luetteloon siltä osin kuin niiden valmistelu on Suomen lainsäädännön kannalta riittävän konkreettisesti vaiheessa tai niitä koskevat toimenpiteet ovat muutoin ministeriössä vireillä.

Lainvalmisteluhankkeet löytyvät myös oikeusministeriön internet-kotisivulta <http://www.om.fi>. Lähempiä tietoja hankkeista saa hankekuvausten yhteydessä mainituilta oikeusministeriön valmistelijoilta (ks. puhelinnumero ja sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@om.fi).

Ylijohtaja

Pekka Nurmi

SISÄLLYSLUETTELO

1. VALTIOSÄÄNTÖ.....	1
1.1 Perustuslakiuudistuksen toimeenpanon seuranta ja perustuslain tarkistaminen.....	1
1.2 Eduskunnan tarkastusvaliokunnan perustaminen.....	2
1.3 Euroopan unionin perusoikeusvirasto.....	3
1.4 Kansalaisten osallistumisen edistäminen.....	4
1.5 Edustuksellisen demokratian toiminnan arviointi ja kehittäminen suomalaisen kansanvallan vahvistamiseksi.....	5
1.6 Vaalilain vaalipiirien sääntelyn tarkistaminen.....	7
1.7 Sähköinen äänestämisen.....	8
1.8 Valmiuslainsäädännön uudistaminen.....	9
2. HALLINTOMENETTELY JA HALLINTOLAINKÄYTTÖ.....	10
2.1 Hallintolain täytäntöönpano.....	10
2.2 Julkisoikeudellisia saamisia koskevan yleisen hallinto-oikeudellisen lainsäädännön kehittäminen.....	11
2.3 Uhkasakkolainsäädännön tarkistaminen.....	12
2.4 Oikeudenkäynnin julkisuus hallintolainkäytössä.....	13
2.5 Hallintolainkäytön kehittäminen.....	14
2.6 Valitusten käsittelyn nopeuttaminen yhteiskunnallisesti merkittävissä asioissa.....	15
3. JULKISUUS JA TIETOSUOJA.....	16
3.1 Luottotietolainsäädännön uudistaminen.....	16
3.2 Tietosuojalainsäädännön kehittäminen.....	17
4. KIELELLISET JA KULTTUURISET OIKEUDET.....	18
4.1 Kielilain täytäntöönpano.....	18
4.2 Maahan ja luontaiselinkeinoihin liittyvien oikeuksien järjestäminen saamelaisten kotiseutualueen valtionmailla.....	20
5. AHVENANMAA.....	21
5.1 Ahvenanmaan demilitarisoidun ja neutralisoidun vyöhykkeen rajojen määrittely.....	21
5.2 Asetus valtion virkamiesten kielitaitovaatimuksista Ahvenanmaan maakunnassa.....	22
5.3 Tasavallan presidentin asetus eräiden työttömyysturvalain mukaisten tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa.....	23
5.4 Tasavallan presidentin asetus palkkaturva-asoiden hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa.....	24
5.5 Asetus eräiden ulkomaalaislainsäädännön mukaisten tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa.....	24

5.6 Tasavallan presidentin asetus Ahvenanmaan maakunnan merenkulkuopetuksen arvioinnista.....	25
5.7 Tasavallan presidentin asetus terveyden- ja sairaanhoidon hallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa	26
6. HENKILÖ-, PERHE- JA PERINTÖOIKEUS	26
6.1 Hedelmöityshoidot (Ihmisen keinoalkuinen lisääntyminen)	26
6.2 Perintökaaren uudistamistarpeiden selvittäminen	27
6.3 Suomen kansainvälisen perhelainsäädännön uudistaminen.....	28
6.4 EU-Säädös sovellettavasta laista ja tuomioistuimen toimivallasta avioeroasioissa	29
6.5 Lasten suojelua koskevan vuoden 1996 Haagin yleissopimuksen voimaansaattaminen.....	30
6.6 Aikuisten suojelua koskeva sopimus	31
6.7 Lasten oikeuksien käyttöä koskeva eurooppalainen yleissopimus	31
6.8 Holhoustoimilain uudistaminen.....	32
6.9 Vihkimisoikeutta koskevien säännösten uudistaminen	33
6.10 Valvotut tapaamiset.....	34
6.11 Aviovarallisuusjärjestelmän toimivuutta koskeva tutkimuksen ohjaus- ja tukiryhmä	34
6.12 Avoliiton erotilanteeseen liittyvät varallisuus oikeudelliset ongelmat	35
6.13 Lasten elatusapujen suuruutta koskeva ohjeistus.....	36
7. VELVOITEOIKEUS JA KULUTTAJANSUOJA	37
7.1 Rikosvahinkolain kokonaisuudistus	37
7.2 EU-Säädös sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista (ns. Rooma II).....	38
7.3 Sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan Rooman yleissopimuksen tarkistaminen ja muuntaminen EU-Säädökseksi (Rooma I)	38
7.4 Yleissopimus liikuteltaviin laitteisiin kohdistuvista kansainvälisistä oikeuksista	39
7.5 Lentoyhtiöiden vahingonkorvausvastuuta koskevan yleissopimuksen uudistaminen.....	40
7.6 Saatavien siirto kansainvälisessä kaupassa	41
7.7 Välittäjän hallinnassa oleviin arvopapereihin liittyviin tiettyihin oikeuksiin sovellettavaa lakia koskeva yleissopimus	41
7.8 Sähköisen kaupankäynnin oikeussääntöjen kehittäminen	42
7.9 Kuluttajavalituslautakuntaa koskevan lainsäädännön uudistaminen.....	43
7.10 EU-Asetusehdotus myynninedistämisestä sisämarkkinoilla.....	45
7.11 Sopimattomista kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla annetun direktiivin täytäntöönpano	45
7.12 EU-Kulutusluottodirektiivin uudistaminen.....	46
7.13 Vakuutuslainsäädännön tarkistaminen.....	47
8. YHTIÖOIKEUS	48
8.1 Osakeyhtiölain uudistaminen	48
8.2 Asunto-osakeyhtiölain uudistaminen.....	49
8.3 EU-Asetusehdotus eurooppalaiseksi keskinäiseksi yhtiöksi	51
8.4 EU-Asetusehdotus Eurooppayhdistyksestä	52

9. ESINE- JA YMPÄRISTÖOIKEUS	53
9.1 Kuljetusvälineitä koskevien kiinnitysjärjestelmien yhtenäistäminen	53
9.2 Kiinteistöjen kirjaamisjärjestelmän kehittäminen.....	53
9.3 Vesilainsäädännön uudistaminen.....	55
10. MAKSUKYVYTTÖMYYSLAINSÄÄDÄNTÖ	56
10.1 Lisäsuoritusvelvollisuuden lieventäminen yksityishenkilön velkajärjestelyssä	56
10.2 Yrityssaneerauslain tarkistaminen.....	57
10.3 Liiketoimintakiellon valvontaa koskevan lainsäädännön tarkistaminen	58
10.4 Ulosottolain kokonaisuudistus	59
11. RIKOSOIKEUS	61
11.1 RIKOSLAIN YLEINEN OSA.....	61
11.1.1 Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten vanhentumista koskevat ja eräät muut rikoslain muutokset.....	61
11.2 RIKOSLAIN ERITYINEN OSA.....	62
11.2.1 Ehdotus EU:n puitepäättökseksi rasismien ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta	62
11.2.2 Ehdotus Neuvoston puitepäättökseksi järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta	63
11.2.3 Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välinen yhteistyösopimus niiden taloudellisen edun vastaisten petosten ja muun laittoman toiminnan torjumiseksi.....	64
11.2.4 EU:n direktiiviehdotus yhteisön taloudellisten etujen rikosoikeudellisesta suojasta.....	64
11.2.5 Yhdistyneiden Kansakuntien korruptionvastaisen yleissopimuksen hyväksyminen	65
11.2.6 Aserikokset.....	66
11.2.7 YK:n kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ensimmäinen ja toinen lisäpöytäkirja sekä seksuaalipalvelujen ostaminen.....	67
11.2.8 Ehdotus ihmiskaupan vastaiseksi Euroopan neuvoston yleissopimukseksi	68
11.2.9 Ehdotus EU:n puitepäättökseksi ihmisen elinten ja kudosten laittoman kaupan ehkäisystä ja torjunnasta	69
11.2.10 Sikiön, alkion ja perimän rikosoikeudellinen suoja	70
11.2.11 Yhteisöpetossopimuksen toinen pöytäkirja	70
11.2.12 Rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen muuttaminen.....	71
11.2.13 Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja EU:n tietojärjestelmiin kohdistuvia hyökkäyksiä koskevan puitepäättöksen täytäntöönpanosta sekä rikoslain, pakkokeinolain, esitutkintalain ja kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain muuttamisesta.....	72

11.2.14 Hallituksen esitys Eduskunnalle ympäristön suojelua rikosoikeudellisin keinoin koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen voimaansaattamista ja EU:n ympäristörikospuitepäättöksen täytäntöönpanosta	74
11.2.15 Ehdotukset teollis- ja tekijänoikeuksien rikosoikeudellista suojaa koskeviksi EU:n direktiiviksi ja puitepäättökseksi	75
11.2.16 Ehdotus EU:n puitepäättökseksi alusten aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan rikosoikeudellisen kehityksen vahvistamisesta.....	76
11.2.17 Ehdotus EU:n puitepäättökseksi laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjen ja seuraamusten vähimmäissäännöksistä.....	77
11.2.18 Alkoholirikoksia koskevien säännösten uudistaminen.....	77
 12. SEURAAMUSJÄRJESTELMÄ.....	 78
12.1 Vankeusrangaistusta ja tutkintavankeutta koskevan lainsäädännön uudistaminen.....	78
12.2 Vankilaan toimittamista koskevan lainsäädännön kehittäminen.....	81
12.3 Vanginkuljetusta koskeva lainsäädäntö	82
12.4 Mielentilatutkimuksessa olevien tutkintavankien ja vankien valvontaa ja kohtelua koskevien säännösten selkeyttäminen.....	83
12.5 Sopimushoito	84
12.6 Nuorten seuraamusjärjestelmää koskevan lainsäädännön valmisteluryhmä	85
12.7 Ajoneuvon haltijan vastuun toteuttaminen	86
12.8 Joukkoliikenteen tarkastusmaksu.....	87
12.9 Pysäköintivirhemaksusta annetun lain muuttaminen.....	87
12.10 Laittomien öljypäästöjen maksuseuraamusjärjestelmän toteuttaminen.....	88
12.11 Henkilötietojen käsittely rangaistusten täytäntöönpanossa	90
12.12 Laki rikosseuraamusalan koulutus- ja kehittämiskeskuksesta	90
12.13 Kihlakunnansyyttäjästä annetun lain ja ulosottolain muuttaminen.....	91
12.14 Eurojust-päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö	92
 13. OIKEUDENKÄYNTI.....	 93
13.1 Ryhmäkannetta koskevan lainsäädännön valmistelu.....	93
13.2 Rikosprosessimenettelyn tarkistaminen.....	94
13.3 Anonyymi todistelu.....	96
13.4 Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen ja ylimääräinen muutoksenhaku	97
13.5 Oikeudenkäynnin julkisuus yleisissä tuomioistuimissa	97
13.6 Immateriaalioikeusasioiden käsittely	98
13.7 Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen	100
13.8 Hovioikeuden seulontamenettelyn tarkistaminen.....	101
 14. OIKEUSLAITOS.....	 101
14.1 Laki korkeimmasta oikeudesta.....	101
14.2 Tuomareiden pätevyysjärjestelmän kehittäminen.....	102
14.3 Käräjäoikeuslain eräiden säästöjen muuttaminen.....	103
14.4 Sovittelu tuomioistuimissa	104
14.5 Tuomareiden palkankorotusten ja lisäpalkkioiden kohdentaminen eräissä tapauksissa	105
14.6 Hallinto-oikeuksien ratkaisukokoonpanojen kehittäminen.....	106

14.7 Työtuomioistuimen puheenjohtajien asema	107
14.8 Tuomarinvastuun toteuttamismuotojen kehittäminen.....	108
15. KANSAINVÄLINEN PROSESSIOIKEUS	109
15.1 Luganon sopimuksen tarkistaminen	109
15.2 Bryssel I -asetuksen ja tiedoksiantoasetuksen ulottaminen Tanskaan.....	110
15.3 Riitauttamattomia vaateita koskevasta eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta annetun asetuksen täydentäminen kansallisella sääntelyllä	110
15.4 Sovittelu siviiliasioissa, ehdotus direktiiviksi.....	112
15.5 Eurooppalaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn käyttöönotto, ehdotus EU:n asetukseksi	112
15.6 Eurooppalainen vähäisten vaatimusten menettely, ehdotus EU:n asetukseksi.....	113
15.7 Euroopan unionin ja Islannin tasavallan sekä Norjan kuningaskunnan välinen sopimus tiettyjen keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn yleissopimuksen ja siihen vuonna 2001 liitetyn pöytäkirjan soveltamisesta	114
15.8 EU:n vuoden 2000 oikeusapusopimukseen tehdyn pöytäkirjan voimaansaattaminen.....	115
15.9 Ehdotus EU:n puitepäättökseksi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin	116
15.10 Ehdotus EU:n puitepäättökseksi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin	116
15.11 Ehdotus EU:n puitepäättökseksi eräistä rikosoikeudellisissa menettelyissä Euroopan unionin alueella noudatettavista oikeuksista	117
15.12 Ehdotus EU:n puitepäättökseksi Ne Bis in Idem periaatteen soveltamisesta	118
15.13 Ehdotus neuvoston puitepäättökseksi tuomioiden huomioon ottamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä uudessa rikosprosessissa	119
15.14 Keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen toinen lisäpöytäkirja	120
15.15 Pohjoismaiden välinen sopimus rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta (Pohjoismainen pidätysmääräys)	120
15.16 Sopimukset EU:n ja USA:n välillä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta ja keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa	121
15.17 Suomen ja Hongkongin välillä toukokuun 5 päivänä 2005 allekirjoitettu rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva sopimus.....	122
15.18 Ehdotus neuvoston puitepäättökseksi eurooppalaisesta todisteiden luovuttamismääräyksestä esineiden, asiakirjojen ja tietojen hankkimiseksi rikosoikeudenkäyntejä varten.....	123
15.19 Ehdotus EU:n päätökseksi rikosrekisteritietojen vaihtamisesta	123
15.20 Lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista johtuvien ammattikieltojen tunnustaminen ja täytäntöönpano	125
15.21 Ehdotus EU:n puitepäättökseksi tuomittujen siirtämisestä EU:n jäsenvaltioiden välillä.....	126

1. VALTIOSÄÄNTÖ

1.1 PERUSTUSLAKIUUDISTUKSEN TOIMEENPANON SEURANTA JA PERUSTUSLAIN TARKISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on marraskuussa 2002 laaditun perustuslakiuudistuksen toimeenpanoa koskevan selvityksen ja eduskunnalle annetun pääministerin ilmoituksen sekä siitä käydyn eduskuntakeskustelun pohjalta jatkaa yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa voimassa olevan lainsäädännön saattamista yhdenmukaiseksi perustuslain kanssa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Perustuslakiuudistus 2000. Eripainos. LAVOn julkaisu 3/2000.

Uuden perustuslain seurantaraportti I, 28.2.2001. Oikeusministeriö.

Selvitys perustuslakiuudistuksen toimeenpanosta. Perustuslain seurantatyöryhmän mietintö.

Oikeusministeriön työryhmämietintö 2002:7.

Perustuslakiuudistukseen liittyviä selvityksiä. Perustuslain seurantatyöryhmän mietinnön liite.

Oikeusministeriön työryhmämietintö 2002:8.

Pääministerin ilmoitus 4/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi Suomen perustuslain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 102/2003 vp).

3. Keskeinen sisältö

Hankkeessa arvioidaan, edellyttääkö ennen uuden perustuslain voimaantuloa säädettyjen poikkeuslakien saattaminen yhdenmukaiseksi perustuslain kanssa lainsäädäntötoimia oikeusministeriön toimialalla, sekä avustetaan tarvittaessa myös muita ministeriöitä niiden toimialaan kuuluvia poikkeuslakeja ja muita lakeja koskevissa vastaavissa lainsäädäntötoimissa. Tässä tarkoituksessa on käynnistetty jo valmiuslainsäädännön uudistaminen (ks. kohta 1.8).

Seurantaselvityksessä on ilmaantunut eräitä yksittäisiä kysymyksiä, jotka ovat antaneet aiheen perustuslain tarkistamiseen. Asiasta on 24.10.2003 annettu hallituksen esitys, jossa ehdotetaan muutettavaksi ensimmäistä kertaa vuoden 2000 perustuslakia. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi perustuslain 9 §:n 3 momentin säännöstä Suomen kansalaisen luovuttamisesta tai siirtämisestä vastoin tahtoaan toiseen maahan. Ehdotuksen mukaan tällaisesta luovuttamisesta tai siirtämisestä voitaisiin säätää tavallisella lailla. Lisäksi perustuslain muutoksessa ehdotetaan valittavaksi eduskunnan apulaisoikeusasiamiehille sijainen sekä annettavaksi valtionalouden tarkastusviraston pääjohtajalle läsnäolo- ja puheoikeus eduskunnan täysistunnoissa.

4. Organisointi

Valmistelijat:

Majuri, Tuula, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7697

Palmgren, Sten, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7745

Pohjolainen, Anna-Elina, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, p. 1606 7687

5. Taustatietoja

Uusi Suomen perustuslaki tuli voimaan 1.3.2000. Samaan aikaan tehtiin useita uuden perustuslain voimaantulosta johtuvia tarkistuksia myös muuhun lainsäädäntöön. Oikeusministeriö on seurannut ja koordinoit uuden perustuslain täytäntöönpanoa sekä avustanut muita ministeriöitä niiden hallinnonalaan kuuluvien lainsäädäntötarkistusten valmistelussa. Oikeusministeriössä laadittiin keväällä 2001 ensimmäinen seurantaraportti perustuslakiuudistuksen toimeenpanosta. Syyskuussa

2001 oikeusministeriö asetti työryhmän laatimaan selvitystä perustuslain toimeenpanosta. Työryhmän mietintö valmistui marraskuussa 2002, jonka jälkeen hallitus antoi asiasta eduskunnalle selvityksen pääministerin ilmoituksen (PI 4/2002 vp) muodossa. Perustuslain seurantatyöryhmän toimeksiannosta laadittiin myös neljä erillisselvitystä eräistä keskeisistä asiakokonaisuuksista.

6. Aikataulu

Perustuslain tarkistamista koskeva hallituksen esitys on perustuslakivaliokunnan käsiteltävänä. Oikeusministeriö antaa suosituksensa poikkeuslakeja koskeviksi toimenpiteiksi vuoden 2005 kuluessa. Muusta perustuslain seurannasta päätetään myöhemmin.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeella ei ole sanottavia taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 19/41/2003

OM042:00/2004

1.2 EDUSKUNNAN TARKASTUSVALIOKUNNAN PERUSTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on valmistella eduskunnan puhemiesneuvoston asettaman Valtiontalouden parlamentaarinen valvonta -toimikunnan mietinnön pohjalta hallituksen esitys, jolla uudistetaan valtiontalouden parlamentaarinen valvontatoimi ja vahvistetaan siten eduskunnan budjettivaltaa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan perustaminen. Valtiontalouden parlamentaarinen valvonta -toimikunnan mietintö. Eduskunnan kanslian julkaisu 6/2005.

3. Keskeinen sisältö

Hankkeessa valmistellaan esitys laiksi perustuslain 35 ja 90 §:n sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta, jolla perustetaan uusi eduskunnan tarkastusvaliokunta yhdistämällä valtioneuvoston tarkastajat ja valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaoston valvonta- ja tarkastustoiminta. Valtioneuvoston tarkastajat ja valtioneuvoston tarkastajainkanslia lakkautettaisiin.

4. Organisointi

Valmistelija:

Majuri, Tuula, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7697

5. Taustatietoja

Hanke pohjautuu eduskunnan puhemiesneuvoston asettaman Valtiontalouden parlamentaarinen valvonta -toimikunnan mietintöön, jossa ehdotetaan uuden eduskunnan tarkastusvaliokunnan perustamista yhdistämällä valtioneuvoston tarkastajat ja valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaoston valvonta- ja tarkastustoimi. Valtioneuvoston tarkastajat ja valtioneuvoston tarkastajien kanslia lakkautettaisiin. Vastaavan ehdotuksen teki aikaisemmin myös eduskunnan kertomusmenettelytyöryhmä mietinnössään vuonna 2002. Eduskunnan puhemiesneuvosto on siirtänyt päätöksellään 15.4.2005 asian valtioneuvostoon hallituksen esityksen valmisteltua varten.

6. Aikataulu

Tavoitteena on antaa asiaa koskeva hallituksen esitys vuoden 2006 valtiopäivien alussa.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 6/42/2005

OM031:00/2005

1.3 EUROOPAN UNIONIN PERUSOIKEUSVIRASTO

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö osallistuu ja mahdollisuuksien mukaan myötävaikuttaa yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa prosessiin, joka tähtää Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen laajentamiseen Euroopan unionin perusoikeusvirastoksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(2004) 693 lopullinen

SEK(2004) 1281

E/139/2004 vp

KOM(2005) 280 lopullinen

SEK(2005) 849

3. Keskeinen sisältö

Komissio ehdottaa perustettavaksi riippumattoman perusoikeusviraston, joka tarjoaisi perusoikeuksia koskevaa asiantuntija-apua yhteisön toimielimille, laitoksille ja virastoille sekä jäsenvaltioille yhteisön oikeuden soveltamisen yhteydessä sekä kysymyksissä, jotka liittyvät jäsenvaltioiden poliisiyhteistyöhön ja oikeudelliseen yhteistyöhön rikosasioissa.

Viraston toiminnan viitekehyksenä olisi erityisesti Nizzassa 7.12.2000 annettu julistus Euroopan unionin perusoikeuskirjasta. Toiminta keskittyisi perusoikeustilanteeseen Euroopan unionissa ja sen jäsenvaltioissa, mutta voisi tietyissä tilanteissa kohdistua myös unionin ulkopuolisiin maihin.

Virasto keräisi, tallentaisi ja analysoisi tietoa perusoikeuksien alalla, toteuttaisi ja tukisi alan tutkimusta, julkaisisi kertomuksia, tekisi johtopäätöksiä ja laatisi lausuntoja perusoikeuskysymyksistä, tukisi perusoikeustoimijoiden yhteistyötä sekä järjestäisi sidosryhmien kanssa alan seminaareja ja kokouksia.

Virasto aloittaisi toimintansa Wienissä 1.1.2007.

4. Organisointi

Valmistelijat:

Pohjolainen, Anna-Elina, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, p. 1606 7687

Kotivuori Hanna-Mari, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7646

5. Taustatietoja

Brysselissä 12.-13.12.2003 järjestetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa jäsenvaltioiden edustajat päättivät laajentaa Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen toimenkuvaa ja muodostaa keskukselta perusoikeusviraston. Komissio antoi 25.10.2004 tiedonannon perusoikeusvirastosta esitelläkseen näkemyksiään ja avatakseen keskustelun viraston toimialasta, tehtävistä ja rakenteesta. Ehdotus perusoikeusvirastoa koskevaksi asetukseksi ja siihen liittyväksi neuvoston päätökseksi julkaistiin 30.6.2005.

6. Aikataulu

Oikeusministeriö antoi 20.12.2004 selvityksen komission tiedonannosta eduskunnan suurelle valiokunnalle. Komission tiedonanto sekä siitä laadittu perusmuistio lähetettiin tiedoksi ja mahdollisille kommenteille 3.1.2005. Komission ehdotus perusoikeusviraston perustamiseksi lähetettiin tiedoksi ja mahdollisille kommenteille 18.8.2005 ja siitä annetaan selvitys eduskunnalle alkusyksystä. Ehdotuksen käsittely neuvoston työryhmässä alkaa syksyllä 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 1/469/2005

EU/2004/1669

EU/2005/1163

1.4 KANSALAISTEN OSALLISTUMISEN EDISTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriössä on laadittu katsaus muiden pohjoismaiden demokratia-hankkeista viime vuosikymmeniltä sekä selvitys valtiollisen kansanäänestyksen mahdollisista kehittämistarpeista ja valtiollisesta kansanaloitteesta. Selvitysten pohjalta päätetään myöhemmin tarvittavista jatkotoimista.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Selvitys perustuslakiuudistuksen toimeenpanosta. Oikeusministeriön työryhmämietintö 2002:7. Suksi, Markku, Kansanäänestys valtiollisen tason osallistumisen muotona. Vertaileva katsaus Euroopan maiden valtiosääntöjen pohjalta. Julkaisussa Oikeusministeriön työryhmämietintö 2002:8, s. 15-80.

Kysymyksiä demokratian kehittämisestä. Kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamiskeinojen kehittäminen sekä demokratia-asioiden hallinto Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa (Oikeusministeriö, Julkaisu 2004:5).

Valtiollisen kansanäänestyksen kehittämistarpeet Suomessa – Arvioita ja kehittämislinjoja (Oikeusministeriö, Julkaisu 2004:12).

3. Keskeinen sisältö

Perustuslakiuudistuksessa säilytettiin säännökset neuvoa-antavan kansanäänestyksen mahdollisuudesta entisellään. Tuolloin ei pidetty mahdollisena arvioida kokonaisvaltaisesti sääntelyn toimivuutta ja kehittämistarpeita ainoastaan yhden, Suomen liittymisestä Euroopan unioniin järjestetyn kansanäänestyksen perusteella. Valtiollista kansanaloitetta Suomessa ei ole. Kansanäänestysinstituutio on ollut viime vuosina huomion kohteena useissa Euroopan maissa. Perustuslain seurantatyöryhmä katsoikin, että perustuslain ratkaisuja kansalaisten suoran osallistumisen mahdollisuuksista valtiollisella tasolla tulisi arvioida uudelleen pitkällä aikavälillä myös Suomessa ja että asiasta tulisi käynnistää lisäselvitykset lähitulevaisuudessa.

4. Organisointi

Valmistelijat:

Majuri, Tuula, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7697

Nordenstreng, Laura, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, p. 1606 7696 (virkavapaana 31.3.2006 saakka)

5. Taustatietoja

Suomen valtiollinen järjestelmä perustuu edustukselliseen demokratiaan, joka saa merkittävää täydennystä muista kansalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista, kuten neuvoa-antavasta kansanäänestyksestä. Viimeaikaisessa keskustelussa on korostunut voimakkaasti tarve kehittää ja tehostaa kansalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia eri muodoissaan. Keskustelun taustalla on yhtäältä huoli kansalaisten äänestysaktiivisuuden laskusta sekä pyrkimys säilyttää kansalaisten luottamus poliittista päätöksentekojärjestelmää ja hallintoa kohtaan ja toisaalta tavoite kehittää uusia kansalaisten vaikutus- ja toimintatapoja.

Kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ja niiden kehittämistä on viime aikoina arvioitu useassa eri yhteydessä niin Euroopan unionissa ja sen jäsenvaltioissa kuin eräissä muissa kansainvälisissä järjestöissä. Suomessa on kiinnitetty huomiota kansalaisten osallistumiseen sekä keskushallinnossa (Keskushallintohankkeen Kuule kansalaista -osahanke) että kunnallishallinnossa (ns. Osallisuus-hanke, Valtioneuvoston selonteko kansalaisten suoran osallistumisen kehittymisestä VNS 1/2002 vp). Valtionhallinnon viestintää pyritään tehostamaan osallistumisen edellytysten parantamiseksi (Valtionhallinnon viestintä 2000-luvulla. VNK julkaisu 2001/5). Kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia on parannettu myös lainsäädännöllä (esim. julkisuus- ja ympäristölainsäädäntö).

Nykyiset perustuslain säännökset neuvoa-antavasta kansanäänestyksestä pohjautuvat kansanäänestyskomitean mietintöön vuodelta 1983 (KM 1983:25).

Pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmaan sisältyy kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma. Sen painopiste on kuitenkin edustuksellisen demokratian kehittämisessä.

6. Aikataulu

Selvitykset ovat valmistuneet vuoden 2004 aikana.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 7/41/2004

OM018:00/2004

1.5 EDUSTUKSELLISEN DEMOKRATIAN TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN SUOMALAISEN KANSANVALLAN VAHVISTAMISEKSI

1. Tavoite ja tehtävät

Pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmaan sisältyvän kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman puitteissa selvitetään ja arvioidaan edustuksellisen demokratian tilaa ja sen toimintaan liittyviä eräitä periaatteellisia kysymyksiä sekä tehdään kehittämis ehdotuksia suomalaisen kansanvallan vahvistamiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Kansanvalta 2007 -toimikunnan asettamispäätös OM 10/51/2004

Kansanvalta 2007 -toimikunnan mietintö ”Edustuksellinen demokratia” (KM 2005:1)

3. Keskeinen sisältö

Kansanvalta 2007 -toimikunnan tehtävänä oli tehdä kehittämis ehdotuksia seuraavista kysymyksistä:

- Suomalaisen politiikan toimintaedellytysten ja sisällöllisten edellytysten vahvistaminen. Miten vahvistetaan puoluejärjestelmän kansanliikeluonnetta? Miten voidaan vahvistaa puolueiden pitkäjänteistä aatepoliittista ohjelmatyötä ja kansalaisten innostamista yhteiskunnalliseen keskusteluun?
- Millä kuntien ja valtiovallan toimilla voidaan nykyistä olennaisesti enemmän vaikuttaa kansalaisten äänestysaktiivisuuteen? Pohdittavana on esimerkiksi tietoisuuden lisääminen vaaleista ja vaikutuskanavista politiikassa sekä vaalien käytännön järjestelyt (mm. äänestyspaikat).
- Onko mahdollista sallia äänestäminen yleisissä vaaleissa muuallakin kuin äänestyspaikassa vaaliviranomaisen edessä, esimerkiksi sähköisesti? Mitä vaikutuksia äänestämismenettelyiden mahdollisella sähköistamisellä olisi vaalien luottamusmiesorganisaatioon?
- Miten kunnallisessa päätöksenteossa voidaan vahvistaa luottamushenkilöiden toimintamahdollisuuksia ja sitä kautta edustuksellisen demokratian toimivuutta?
- Onko nykyinen vaalijärjestelmämme riittävän toimiva äänestäjä-edustajasuhteen näkökulmasta? Vertaillaan eri vaalijärjestelmiä ja punnitaan vaihtoehtoisia tapoja kehittää vaalijärjestelmää.
- Voidaanko yleisiä vaaleja yhdistää toisiinsa? Asiaa arvioidaan erityisesti äänestysaktiivisuuden näkökulmasta.
- Onko europarlamenttivaaleissa mahdollista ottaa käyttöön menettelyitä, jotta Suomesta valittavat edustajat edustaisivat mahdollisimman tasaisesti maan eri osia ja vaalikampanjointikustannuksia voitaisiin pienentää? Onko europarlamenttivaalien ehdokaslistojen enimmäispituus tarkoituksenmukaisella tasolla?

Toimikunnan tehtävänä oli lisäksi tarvittaessa koordinoida kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman demokratian vahvistamiseen liittyvien muiden hankkeiden työtä sekä sopia niiden kanssa mahdollisista selvityksistä ja toimeksiannoista.

Mietinnössään 7.6.2005 toimikunta korosti puolueiden merkitystä poliittisen päätöksenteon ja kansalaisyhteiskunnan välittäjinä. Se katsoi, että puolueiden tehtävänä on prosessoida yhteiskunnan kehittämistarpeet ja kansalaisten ideat toteuttamiskelpoisiksi poliittisiksi ohjelmiksi ja että puolueiden edellytykset tehdä tätä työtä ovat heikentyneet samalla kun sille asetettavat vaatimukset ovat kasvaneet. Toimikunta esitti, että osana julkista puoluerahoitusta tuetaan puolueiden think tank -tyyppistä yhteiskunnallisen tutkimuksen hyödyntämistä sekä tähän liittyvää kotimaista ja kansainvälistä verkostoitumista.

Toimikunta ehdotti myös eduskuntavaalijärjestelmän kehittämistä siten, että alueellinen edustavuus, poliittinen suhteellisuus sekä vaaliaktiivisuutta edustävä äänestäjän ja ehdokkaan/edustajan yhteys pidetään päätavoitteina. Vaalien teknisissä järjestelyissä toimikunta piti tärkeimpänä varsinaisten äänestys- ja ennakkoäänestyspaikkojen saavutettavuuden parantamista, mutta kannatti myös kokeiluja etä-äänestyksen ja sähköisen äänestämisen kehittämiseksi. Toimikunta korosti, että kaikissa tapauksissa vaalisalaisuus ja vaalivapaus on kyettävä takaamaan.

Kunnallisen demokratian kehittämiseksi toimikunta esitti valtuuston todellisen päätösvalan vahvistamista sekä valta- ja vastuusuhteiden selkeyttämistä kuntien johtamisjärjestelmässä. Koska valtuustotyö on kokouksiin osallistumista laajempi poliittinen prosessi ja valtuustoryhmät sen keskeisiä toimijoita, niiden toimintaedellytyksiä tulee toimikunnan mielestä parantaa julkisella

rahoituksella. Toimikunta suositteli johtavien luottamustehtävien päätoimistamista ainakin suurimmissa kunnissa ja katsoi, että kunnanhallituksen puheenjohtajan aseman kehittäminen valtuuston valitsemaksi pormestariksi on Suomen oloissa luonteva tapa edetä.

Jatkotoimista päätetään syksyllä 2005.

4. Organisointi

Valmistelijat:

Aarnio, Eero J., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7694

Jääskeläinen, Arto, vaalijohtaja, oikeusministeriö, p. 1606 7572

5. Taustatietoja

Toimikunta on ollut yksi hallituksen kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmaan kuuluvista hankkeista. Sen ehdotusten tulisi olla toteutettavissa vuonna 2007, jolloin tulee kuluneeksi 100 vuotta Suomen ensimmäisistä eduskuntavaaleista.

6. Aikataulu

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 10/51/2004

OM 014:00/2004

1.6 VAALILAIN VAALIPIIRIEN SÄÄNTELYN TARKISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Eduskuntavaalien vaalipiirejä koskevassa sääntelyssä siirryttiin valtion aluehallintoa koskevan lainsäädännön uudistamisen yhteydessä vuonna 1997 lainsäädännölliseen ratkaisuun, jossa vaalipiirejä koskevassa pykälässä luetellaan kuhunkin vaalipiiriin kuuluvat kunnat. Voimassa olevassa laissa vaalipiirit ja niihin kuuluvat kunnat luetellaan vaalilain (714/1998) 5 §:ssä. Omaksutusta lainsäädännöllisestä ratkaisusta johtuen pykälää pitää muuttaa jokaisen sellaisen kuntajaon muutoksen yhteydessä, joka merkitsee uuden kunnan perustamista yhdistämällä olemassa olevia kuntia tai jakamalla olemassa oleva kunta, johtaapa muutos vaalipiirin rajojen tarkistamiseen tai ei. Kun maa vaalilain 5 §:n mukaan on jaettu eduskuntavaaleja varten vaalipiireihin maakuntajaon pohjalta, aiheutuu myös maakuntajakoon tehdystä muutoksesta tarve muuttaa myös vaalipiirijakoa koskevaa sääntelyä.

Vuoden 2006 alusta voimaan tulevasta kuntajaon muutoksesta, jolla Rovaniemen kaupunki ja Rovaniemen maalaiskunta lakkautetaan ja tilalle perustetaan uusi Rovaniemi-niminen kunta, joka ottaa käyttöönsä kaupunki-nimityksen, johtuu tarve muuttaa vaalilain 5 §:n 15 kohtaa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Valtioneuvoston päätös Rovaniemen kaupungin ja Rovaniemen maalaiskunnan lakkauttamisesta ja uuden Rovaniemen kunnan perustamisesta (406/2005).

3. Keskeinen sisältö

Päätetystä kuntajaon muutoksesta johtuen vaalilain 5 §:n 15 kohta muutetaan.

4. Organisointi

Valmistelija:

Aarnio, Eero J., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7694

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Lain vaalilain 5 §:n muuttamisesta on määrä tulla voimaan samanaikaisesti sen antamiseen johtaneen kuntajaon muutoksen kanssa vuoden 2006 alusta.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 2/41/2005

OM013:00/2005

1.7 SÄHKÖINEN ÄÄNESTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tarkoituksena on valmistella vaalilakiin sisällytettävät säännökset sähköisestä äänestämisestä siten, että sähköinen äänestys olisi mahdollista vuoden 2007 eduskuntavaaleissa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Toimeksianto 22.2.2005 (OM 3/51/2005)

3. Keskeinen sisältö

Valmistellaan luonnos hallituksen esitykseksi laiksi vaalilain muuttamisesta, joka koskisi sähköisestä äänestämisestä aiheutuvia muutoksia.

4. Organisointi

Työryhmä:

Aarnio, Eero J., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7694 (vastuuhenkilö)

Jääskeläinen, Arto, vaalijohtaja, oikeusministeriö, p. 1606 7572

Leino, Jukka, ylitarkastaja, oikeusministeriö, p. (03)622 3611

Tarasti, Lauri, hallintoneuvos, korkein hallinto-oikeus, p. 18531 (asiantuntija)

5. Taustatietoja

Vaalitietojärjestelmän uudistamishankkeessa (uVAT), joka asetettiin helmikuussa 2004 ja joka jatkuu kesäkuuhun 2009, on yhtenä osahankkeena äänestyspaikalta tapahtuvan sähköisen äänestämisen mahdollistaminen. Tätä osahanketta käynnistettäessä on tavoitteena, että vuoden 2007 eduskuntavaaleissa sähköinen äänestysmahdollisuus olisi käytössä joissakin kunnissa. Tätä tarkoittavat muutokset on tehtävä vaalilakiin.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika päättyy 30.9.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 3/51/2005

1.8 VALMIUSLAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Valmiuslain uudistamisen tavoitteena on valmiuslain saattaminen kaikilta osiltaan vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Lisäksi tavoitteena on johdonmukainen ja ajantasainen toimivaltuuksien järjestelmä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Valmiuslakitoimikunnan asettamispäätös OM 32/41/2003

Valmiuslainsäädännön tarkastelua perustuslain näkökulmasta. Valmiuslakitoimikunnan välimietintö (Komiteamietintö 2004:1)

3. Keskeinen sisältö

Hankkeen keskeinen sisältö on valmistella esitys uudeksi valmiuslaiksi ja siihen liittyviksi lakeiksi.

4. Organisointi

Oikeusministeriö on 17.12.2003 asettanut toimikunnan uudistamaan valmiuslainsäädäntöä.

Toimikunnan kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja

Lainsäädäntöjohtaja Matti Niemivuo, oikeusministeriö, p. 1606 7690

Varapuheenjohtaja

Lainsäädäntöjohtaja Seppo Kipinoinen, puolustusministeriö

Jäsenet

Alivaltiosihteeri Heikki Aaltonen, valtioneuvoston kanslia

Apulaisosastopäällikkö Anne Sipiläinen, ulkoasiainministeriö

Hallitusneuvos Esko Koskinen, sisäasiainministeriö

Lainsäädäntöjohtaja Pekka Laajanen, valtiovarainministeriö

Vanhempi hallitussihteeri Joni Hiitola, opetusministeriö

Hallitusneuvos Timo Tolvi, maa- ja metsätalousministeriö

Hallitusneuvos Hannu Pennanen, liikenne- ja viestintäministeriö

Vanhempi hallitussihteeri Kari Mäkinen, kauppa- ja teollisuusministeriö

Hallitusneuvos Jaana Koski, sosiaali- ja terveysministeriö

Johtaja Matti Pukkio, työministeriö

Hallitusneuvos Klaus Frösén, ympäristöministeriö

Pysyvät asiantuntijat

Valiokuntaneuvos Risto Eerola, Eduskunta

Professori Kaarlo Tuori, Helsingin yliopisto

Sihteerit

Lainsäädäntösihteeri Liisa Vanhala, oikeusministeriö, p. 1606 7761

Hallitussihteeri Marko Hasari, puolustusministeriö

5. Taustatietoja

Nykyinen valmiuslaki on tullut voimaan vuonna 1991, ja se on voimassa poikkeuslakina.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on kahdesti (PeVL 1/2000 vp ja PeVL 57/2002 vp) kiinnittänyt

huomiota tarpeeseen selvittää mahdollisuuksia siihen, että valmiuslaissa luovuttaisiin sääntelyn rakentumisesta lainsäädäntövallan delegointiin.

Nykyisessä perustuslaissa perusoikeuksia poikkeusoloissa koskee erityinen säännös, perustuslain 23 §. Sen mukaan perusoikeuksista voidaan säätää tavallisella lailla välttämättömiä poikkeuksia kriisioloissa. Valmiuslain poikkeusolomääritelmä on kuitenkin 23 §:n määritelmää laajempi.

6. Aikataulu

Toimikunta on antanut välimietintönsä toukokuussa 2004. Toimikunnan tulee saada työnsä valmiiksi 30.9.2005 mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 32/41/2003

OM033:00/2003

2. HALLINTOMENETTELY JA HALLINTOLAINKÄYTTÖ

2.1 HALLINTOLAIN TÄYTÄNTÖÖNPANO

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on hallintolain täytäntöönpanemiseksi huolehtia siitä, että muu hallinto-oikeudellinen lainsäädäntö muutetaan ensi vaiheessa teknisesti ja pitemmällä aikavälillä myös sisällöllisesti vastaamaan hallintolakia. Tarkoituksena on, että hallintolaista poikkeavia säännöksiä olisi mahdollisimman vähän.

Hallintolain täytäntöönpanoon kuuluu myös huolehtiminen hallintolain edellyttämästä tiedotuksesta, koulutuksesta ja seurannasta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Hallintolaki. Eripainos. Oikeusministeriön julkaisu 2003:3

3. Keskeinen sisältö

Oikeusministeriö huolehtii muiden hallinnonalojen kanssa neuvotellen siitä, että muiden ministeriöiden hallinnonaloilla tehdään tarvittavat lainsäädäntömuutokset. Oikeusministeriö seuraa ja yhteensovittaa lainsäädäntömuutosten sisältöä.

Oikeusministeriö organisoii hallintolain seurannan siten, että seuraavan vaalikauden loppupuolella voidaan informoida eduskuntaa hallintolain täytäntöönpanosta.

4. Organisointi

Hallintolain täytäntöönpanosta huolehditaan virkatyönä yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Hallintolain toimivuuden seurantatutkimus on annettu tarjouskilpailun jälkeen Joensuun yliopiston oikeustieteiden laitokselle.

Valmistelija:

Keravuori, Marietta, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, p. 1606 7712 (virka-aikana vuoden 2005 loppuun)

5. Taustatietoja

Muut ministeriöt ovat toimittaneet syksyllä 2003 oikeusministeriölle suunnitelmansa tarkistaa oman hallinnonalansa lainsäädäntöä. Hallintolain voimaantulon edellyttämät muun lainsäädännön välttämättömät muutokset on saatettu voimaan vuoden 2004 kuluessa.

6. Aikataulu

Koulutus on aloitettu syksyllä 2002 ja sitä jatketaan tarpeen mukaan.

Lainsäädäntömuutokset toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kuluvan vaalikauden aikana.

Seurantatutkimus on käynnistynyt vuoden 2004 lopussa.

7. Taloudelliset vaikutukset

Seurantatutkimuksen kustannuksista vastaa oikeusministeriö yhdessä Joensuun yliopiston kanssa.

8. Muut tiedot

OM 38/41/2003

OM043:00/2004

2.2 JULKISOIKEUDELLISIA SAAMISIA KOSKEVAN YLEISEN HALLINTO-OIKEUDELLISEN LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Arvioidaan tarvetta laatia hallituksen esitys, joka koskee julkisoikeudellisten saatavien vanhentumista, korkoa ja kuittausta sekä perusteettoman edun palautusta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Oikeusministeriössä virkatyönä suoritettuja selvityksiä aihealueesta 1980-luvulta alkaen.

Hallintolakihankkeen asiakirjat.

Julkisoikeudelliset velkasuhteet – yleislainsäädännön tarve (Oikeusministeriön julkaisu 2004:9).

3. Keskeinen sisältö

Viime vuosina on uudistettu muun ohella korkolainsäädäntöä ja vanhentumislainsäädäntöä sekä tehty merkittäviä muutoksia ulosottolainsäädäntöön. Julkisoikeudellisten saamisten osalta on merkittävästi uudistettu lähinnä vain harkinnanvaraisia valtionavustuksia koskevaa lainsäädäntöä. Muiden julkisoikeudellisten saamisten oikeudelliset peruskysymykset, kuten saatavan vanhentumissääntely, korkoseuraamukset, kuittausedellytykset sekä perusteettoman edun palauttamista koskeva sääntely on voimassa olevassa lainsäädännössä säännelty epäyhtenäisesti ja puutteellisesti.

Lainsäädännön uudistuksella pyritään ratkaisemaan näitä kysymyksiä oikeusjärjestyksen jo tapahtuneeseen kehittämistyöhön soveltuvalla tavalla sekä ottaen huomioon julkisoikeudellisiin saamisiin liittyvät erityissääntely- ja oikeusturvatarpeet.

4. Organisointi

Ensi vaiheessa on laadittu arviomuistio, jonka pohjalta päätetään jatkotoimista.

Lisätietoja antaa:

Siitari-Vanne, Eija, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7674

5. Taustatietoja

Julkisoikeudellisten saamisten erityiskysymykset erotettiin hallintolakia valmisteltaessa myöhemmin mahdollisesti toteutettavaksi hankkeeksi.

6. Aikataulu

Arviomuistio on valmistunut elokuussa 2004.

Arviomuistiosta on pyydetty lausunnot 11.2.2005 mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia ei voida täsmentää tässä vaiheessa.

8. Muut tiedot

OM 19/41/2004

OM059:00/2004

2.3 UHKASAKKOLAINSÄÄDÄNNÖN TARKISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Uhkasakkolain (1113/1990) mukaan uhkasakon asettanut viranomainen voi tuomita uhkasakon maksettavaksi.

Hankkeessa on tavoitteena selvittää, voidaanko hallinnossa käytettävien uhkasakkojen tuomitsemistoiminta keskittää hallintoviranomaisten sijasta hallintotuomioistuimiin, jolloin päätöksenteko saatettaisiin jo ensi asteessa hallintolainkäytön piiriin. Tavoitteena on lisäksi tarkistaa uhkasakkolain ja erityislainsäädännön väliset suhteet ristiriitaisten ja tarpeettomien säännösten karsimiseksi.

Hankkeesta laaditaan arviomuistio, koska hankkeen vaikutukset ulottuvat eri hallinnonaloille. Jatkotoimista päätetään saadun palautteen perusteella.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

3. Keskeinen sisältö

Viranomaisten menettely harkittaessa uhkasakon tuomitsemista on hallintomenettelyä, jonka oikeusturvatakeet eivät ole niin kattavia kuin hallintolainkäytössä. Hallintolainkäyttölakiin (586/1996) sisältyvät muun ohella säännökset asianosaisen oikeudesta suullisen käsittelyyn ja todistajien välittömästä kuulemisesta. Näitä menettelytapoja, jotka eivät ole hallintoviranomaisen käytettävissä, voitaisiin käyttää hallintotuomioistuimen tuomitessa uhkasakon maksettavaksi.

Erityislainsäädännön perusteella uhkasakon asettamis- ja tuomitsemistoimivalta voi kuulua hyvin erityyppisille viranomaisille aina ministeriöistä kunnallisiin viranomaisiin saakka. Käytetystä viittaamistavasta ja erityissäätelystä riippuen uhkasakon tuomitsemista koskevasta päätöksestä valitetaan ensi asteena joko hallinto-oikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Useimmissa tapauksissa muutoksenhakutie on kaksiportainen.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt lausunnossaan 5/1997 vp huomiota siihen, että kielto valittaa erikseen uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä on hallitusmuodon 16 §:n (nykyisen perustuslain 21 §:n) vastainen. Erityislainsäädäntöön sisältyy lukuisia vastaavia kieltoja.

4. Organisointi

Hanketta valmistellaan virkatyönä.

Valmistelija:

Siitari-Vanne, Eija, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7674

5. Taustatietoja

Hanke liittyy hallintolainkäyttöjärjestelmän yleiseen kehittämiseen.

6. Aikataulu

Arviomuistio valmistuu vuonna 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 20/41/2004

OM011:00/2005

2.4 OIKEUDENKÄYNNIN JULKISUUS HALLINTOLAINKÄYTÖSSÄ

1. Tavoite ja tehtävät

Tarkoituksena on uudistaa hallintolainkäytössä sovellettavat oikeudenkäynnin julkisuutta koskevat säännökset.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

- Oikeudenkäynnin julkisuus hallintolainkäytössä. Oikeusministeriön työryhmämietintö 2003:8.
- Oikeudenkäynnin julkisuus hallintolainkäytössä. Tiivistelmä lausunnoista. Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2004:2.
- Oikeudenkäynnin julkisuus hallintotuomioistuimissa. Työryhmämietintö 2005:6.

3. Keskeinen sisältö

Laissa oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa olisivat säännökset oikeudenkäyntiasiakirjojen ja suullisen käsittelyn julkisuudesta hallintolainkäytössä sekä päätöksentekomenettelystä ja muutoksenhausta. Tarkoituksena on, että lain säännöksellä turvataan hallintolainkäytön julkisuus mahdollisimman laajasti sekä ratkaistaan julkisuuden ja yksityisyyden suojan välinen ristiriita asianosaisten oikeussuojan turvaavalla tavalla.

4. Organisointi

Jatkovalmistelua varten asetettiin 22.11.2004 työryhmä, joka antoi ehdotuksensa alkukesällä 2005. Työryhmän mietinnöstä on pyydetty lausunnot 5.9.2005 mennessä.

5. Taustatietoja

Hanke on osa laajempaa oikeudenkäynnin julkisuus -hanketta, jossa on tarkoituksena valmistella säännökset oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa ja hallintolainkäytössä.

6. Aikataulu

Tavoitteena on antaa asiaa koskeva hallituksen esitys vuoden 2005 aikana.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 38/41/2002

OM030:00/2002

2.5 HALLINTOLAINKÄYTÖN KEHITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on jatkaa hallintolainkäytön kehittämistä oikeusministeriön oikeuspolitiikan strategian mukaisesti niin, että oikeusongelmiin saadaan ratkaisu nykyistä joutuisammin, monipuolisemmin ja edullisemmin.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

- Hallintolainkäytön kehittämistarpeita. Hallintolainkäytön horisontaaliryhmän väliraportti 1.5.2000.
- Hallintolainkäytön kehittäminen. Hallintolainkäytön horisontaaliryhmän loppuraportti 30.11.2001.
- Korkeimman hallinto-oikeuden esitys valtioneuvostolle hallintolainkäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi 10.3.2003.
- Oikeusministeriön arviomuistio 24.4.2003.
- Korkeimman hallinto-oikeuden esitys hallintolainkäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Lausuntotiivistelmä. Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2003:34.
- Hallintolainkäytön kehittämisohjelma 2004-2007. Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2004:10.
- Hallituksen esitys eräksi hallintolainkäyttöä koskevan lainsäädännön muutoksiksi (HE 112/2004 vp), HaVM 13/2005 vp, LaVL 7/2005 vp, EV 91/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Tarkoituksena ei ole muuttaa hallintolainkäytön perusteita, vaan kehittää hallintolainkäytön organisaatiota ja menettelyä niiden nykyisistä perusteista lähtien. Kehittämishanke käsittää useita osakysymyksiä:

- valitusoikeus ja valitustiet (valituslupajärjestelmän laajentaminen, päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeus, muutoksenhaun ohjaaminen ministeriöiden päätöksistä alueellisiin hallinto-oikeuksiin, muutoksenhakulautakunnat hallintolainkäytössä)
- muut oikeuskeinot (vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot, julkisyhteisöjen korvausvastuun toteuttaminen hallintolainkäytössä, oikeuskeinot viranomaisen passiivisuutta vastaan)
- menettelyn kehittäminen (suullista käsittelyä ja todistelua koskevien säännösten täsmentäminen, turvaamistoimet ja täytäntöönpano hallintoasioissa, oikaisuvaatimusmenettelyn kehittäminen).

4. Organisointi

Valmistelijat:

Niemivuo, Matti, lainsäädäntöjohtaja, oikeusministeriö, p. 1606 7690

Aer, Janne, hallinto-oikeustuomari, Helsingin hallinto-oikeus

Halila, Leena, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

Manner, Arja, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7692

Siitari-Vanne, Eija, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, 1606 7674
 Suviranta, Outi, OTT, Suomen Akatemia

5. Taustatietoja

Hallintolainkäyttölaki (586/1996) tuli voimaan 1.12.1996. Hallintolainkäytön kehittämistarpeita on tarkasteltu edellä (kohdassa 2) mainituissa asiakirjoissa sekä lisäksi esimerkiksi oikeusturva-asiain neuvottelukunnan vuosikertomuksissa 2001-2002 ja 2002-2003 sekä tuomioistuinlaitoksen kehittämiskomitean mietinnössä (KM 2003:3).

6. Aikataulu

Keväällä 2004 on valmistunut hallintolainkäytön kehittämisohjelma 2004-2007, johon on koottu vireillä olevat hallintolainkäytön kehittämistä koskevat hankkeet sekä hankkeet, joiden on tarkoitus käynnistyä tämän vaalikauden aikana.

Korkeimman hallinto-oikeuden valtioneuvostolle tekemän esityksen pohjalta valmisteltu hallituksen esitys eräksi hallintolainkäyttöä koskevan lainsäädännön muutoksiksi (HE 112/2004 vp) on annettu eduskunnalle kesäkuussa 2004. Eduskunta on hyväksynyt esityksen kesällä 2005. Tarkoituksena on, että lait vahvistetaan syyskuussa ja ne tulevat voimaan 1.10.2005.

Jatkotyössä on tarkoitus laatia vuonna 2005 oikeusministeriön julkaisu, johon laaditaan puheenvuoroja keskeisistä kysymyksistä keskustelun pohjaksi.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 6/42/2003

OM020:00/2004

2.6 VALITUSTEN KÄSITTELYN NOPEUTTAMINEN YHTEISKUNNALLISESTI MERKITTÄVISSÄ ASIOISSA

1. Tavoite ja tehtävät

Seurantaryhmän tavoitteena on seurata niiden toimenpiteiden toteuttamista, jotka hallitus iltakoulussaan 10.3.2004 päätti toteuttaa valitusten käsittelyn nopeuttamiseksi yhteiskunnan ja alueiden kehittämisen kannalta merkittäviissä asioissa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

- Oikeusministeriön työryhmän mietintö 2004:1. Valitusten käsittelyn nopeuttaminen yhteiskunnan ja alueiden kehittämisen kannalta merkittäviissä asioissa.
- Seurantaryhmän asettamispäätös 30.4.2004.

3. Keskeinen sisältö

Hallitus päätti iltakoulussaan 10.3.2004, että valitusten käsittelyn nopeuttamiseksi kehitetään menettelyä kaavoituksessa ja liikennehankkeissa, kehitetään hallinto-oikeuksien virkarakennetta tuomaripainotteiseen suuntaan, kevennetään hallinto-oikeuksien ratkaisukokoonpanoa sellaisissa asiaryhmissä, joissa se ei vaaranna oikeusturvaa, parannetaan erityisasiantuntemusta hallinto-oikeuksissa, vahvistetaan hallinto-oikeuksien henkilöresursseja, kehitetään hallinto-oikeuksien työmenetelmiä sekä tarkistetaan valituslupajärjestelmää. Nykyisen hallituksen toimikauden ajaksi

päätettiin asettaa poikkihallinnollinen työryhmä seuraamaan ehdotusten toteuttamista ja tekemään tarvittaessa lisäehdotuksia.

4. Organisointi

Seurantaryhmän puheenjohtajana toimii osastopäällikkö, ylijohtaja Kari Kiesiläinen oikeusministeriöstä. Ryhmässä ovat oikeusministeriön ohella ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, korkeimman hallinto-oikeuden, Turun hallinto-oikeuden, Suomen Kuntaliiton, Suomen Kiinteistöliiton, Suomen Luonnonsuojeluliiton sekä rakennuttajajärjestöjen edustajat.

Lisätietoja antavat:

Ylituomari Heikki Jukarainen, Oulun hallinto-oikeus

Lainsäädäntöneuvos Arja Manner, oikeusministeriö, p. 1606 7692

5. Taustatietoja

Hanke perustuu pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmaan. Oikeusministeriö asetti 19.11.2003 työryhmän valmistelemaan toimenpide-ehdotuksia hallituksen iltakoulukäsittelyä varten. Työryhmän mietintö (2004:1) valmistui 31.1.2004. Hallitus päätti iltakoulussaan 10.3.2004, että valitusten käsittelyn nopeuttamiseksi toteutetaan tällä vaalikaudella ainakin työryhmän ehdottamat toimenpiteet.

6. Aikataulu

Seurantaryhmän toimikausi on 30.4.2004 - 30.9.2006. Sen tulee antaa väliraportti 30.9.2005 ja loppuraportti 30.9.2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hallinto-oikeuksiin ehdotettujen kahden uuden tuomarinviran perustamiseen tarvittava määräraha on 100 000 euroa vuodessa.

8. Muut tiedot

OM 4/32/2003

OM042:00/2003

3. JULKISUUS JA TIETOSUOJA

3.1 LUOTTOTIETOLAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tarkoituksena on laatia luottotietoja koskeva lainsäädäntö, joka koskisi myös yrittäjien ja yhteisöjen luottotietoja.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Luottotietolainsäädännön kehittämisen vaihtoehdot. Keskustelumuistio. Oikeusministeriön työryhmämietintö 2003:3.

Ehdotus luottotietolaiksi. Oikeusministeriön työryhmämietintö 2004:17.

3. Keskeinen sisältö

Tehtävänä on selvittää yleisen luottotietolainsäädännön kehittämiseen liittyvien toimenpiteiden tarve sekä laatia hallituksen esityksen muotoon laadittu säädösehdotus. Sääntelyn tulee kattaa henkilöluottotiedot, yrityksiä koskevat luottotiedot ja yrityshenkilöitä koskevat luottotiedot. Lisäksi

selvitetään, miten ns. positiivisten luottotietojen rekisteröintiä koskevaa sääntelyä voidaan kehittää ottaen huomioon ns. kulutusluottodirektiivin 87/102/ETY vireillä oleva kokonaistarkistus sekä sen aikataulu.

4. Organisointi

Ehdotus on valmisteltu työryhmässä, jonka puheenjohtajana oli Lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin, oikeusministeriö, p. 1606 7693

Jäseninä olivat

Lakimies Jaana Meklin, Akava

Johtaja Antti Maijala, Teollisuuden ja Työantajain Keskusliitto

Vahinkovastuupäällikkö Hannu Ijäs, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto

Ylitarkastaja Heikki Partanen, Tietosuojavaltuutetun toimisto

Johtaja Anja Peltonen, Kuluttajavirasto

Asiamies Matti Räisänen, Kaupan Keskusliitto

Johtava lakimies Tuula Sario, Suomen Kuluttajaliitto

Johtaja Rauno Vanhanen, Suomen Yrittäjät

Oikeustieteen lisensiaatti Sakari Wuolijoki, Suomen Pankkiyhdistys

ja pysyvänä asiantuntijana

Professori Matti Rudanko, Helsingin kauppakorkeakoulu

Työryhmän sihteerinä olivat

Lainsäädäntöneuvos Leena Vettenranta, oikeusministeriö, p. 1606 7695

Ylitarkastaja Heikki Partanen, tietosuojavaltuutetun toimisto

5. Taustatietoja

Nykyisin on yksityiskohtaisemmin säädetty vain kuluttajan asemassa olevia henkilöitä koskevista luottotiedoista. Henkilötietolain (523/1999) soveltamisesta yrittäjinä tai muutoin yrityselämässä toimiviin vallitsee erilaisia käsityksiä.

6. Aikataulu

Työryhmän muistio uudistuksen suuntaviivoista annettiin maaliskuussa 2003 ja siitä kuultiin eri tahoja. Työryhmän lopullinen mietintö annettiin helmikuussa 2005 ja se oli lausuntokierroksella maaliskuu-toukokuussa 2005. Uudistusta koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa kuluvan vaalikauden aikana.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 10/41/2002

OM011:00/2002

3.2 TIETOSUOJALAINSÄÄDÄNNÖN KEHITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tehtävänä on laatia perusmuistio tietosuojalainsäädännön nykytilasta, säädöspoliittisista linjauksista sekä tarvittavista lainsäädäntö- ja muista toimenpiteistä. Muistiota laadittaessa tulee keskittyä keskeisiin henkilörekistereihin ja niitä koskevien sääntelyjen analysointiin. Säädöspoliittisia

linjauksia tehtäessä on arvioitava erityislainsäädännön tarve sekä erityissääntelyssä noudatettavat periaatteet. Tavoitteena on, että eri hallinnonalojen erityissäädökset ovat yhdensuuntaiset henkilötietolain ja EU:n henkilötietodirektiivin kanssa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

3. Keskeinen sisältö

4. Organisointi

Valmistelijat:

Vettenranta, Leena, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7695

Wallin, Anna-Riitta, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7693

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Perusmuistio valmistuu vuoden 2005 aikana.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 2/41/2003

4. KIELELLISET JA KULTTUURISET OIKEUDET

4.1 KIELILAIN TÄYTÄNTÖÖNPANO

1. Tavoite ja tehtävät

Uusi kielilaki ja siihen liittyvä lainsäädäntö tuli voimaan vuoden 2004 alusta. Kielilain täytäntöönpanon tavoitteena on uudesta lainsäädännöstä tiedottaminen, viranomaisten kouluttaminen sekä seuranta.

Täytäntöönpanoon kuuluu myös lain nojalla annettavien asetusten ja välttämättömien lakimuutosten valmistelu.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Kielilain valmisteluasiakirjat:

Kielilain uudistamista koskeva muistio

Komitean asettamispäätös OM0469:00/06/06/1999/26.8.1999

Kielilakikomitean selvitykset

Kielilakikomitean mietintö suomen ja ruotsin kielellä (KM 2001:3)

HE 92/2002 vp www.finlex.fi

PeVM 9/2002 vp

Lait ja asetukset:

Kielilaki 423/2003

Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 424/2003 sekä lait 425-433/2003

Valtioneuvoston asetus kielilain täytäntöönpanosta (433/2004)

Kieliasiain neuvottelukunnan asettamispäätös OM 5/021/2004

3. Keskeinen sisältö

Oikeusministeriö seuraa kielilain 36 §:n 2 momentin mukaan lain täytäntöönpanoa ja soveltamista sekä antaa suosituksia kansalliskieliä koskevaan lainsäädäntöön liittyvissä kysymyksissä. Tarvittaessa ministeriö tekee aloitteita ja ryhtyy muihin toimenpiteisiin havaitsemiensa epäkohtien korjaamiseksi.

Oikeusministeriö huolehtii kielilakia koskevasta koulutuksesta yhteistyössä muiden tahojen kanssa sekä tiedottaa kielilaista ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä.

Oikeusministeriö valmistelee valtioneuvoston vaalikausittain eduskunnalle annettavan kielilainsäädäntöä koskevan kertomuksen siten, että se annetaan eduskunnalle vaalikauden kolmansien valtiopäivien aikana.

Oikeusministeriön tueksi seurantatehtävien hoitamiseksi on valtioneuvosto asettanut kieliasiaain neuvottelukunnan, jonka tehtävistä säädetään kielilain täytäntöönpanosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (433/2004). Neuvottelukunta on asiantuntijaelin, joka toimii oikeusministeriön yhteydessä. Sen toimikausi on 15.6.2004-31.12.2007. Kieliasiaain neuvottelukunnan pääsihteerinä toimii oikeusministeriön kielilain täytäntöönpanosta ja seurannasta vastaava virkamies.

Oikeusministeriö vastaa uuteen kielilakiin liittyvästä säädösvalmistelusta.

4. Organisointi

Oikeusministeriö huolehtii kielilain ja siihen liittyvän lainsäädännön täytäntöönpanosta ja seurannasta.

Vastuuhenkilöt:

Tallroth, Paulina, hallitusneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7726

Salminen, Assi, ylitarkastaja, oikeusministeriö, p. 1606 7931

Krogell-Haimi, Maj, tiedottaja, oikeusministeriö, p. 1606 7939

5. Taustatietoja

Pääministeri Paavo Lipposen II hallituksen ohjelmaan sisältyi kannanotto kielilain uudistamisesta ja tämän perusteella valtioneuvosto käynnisti kielilain ja siihen liittyvän lainsäädännön uudistamisen. Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman tavoitteita on huolehtia kielilain käytännön toteutuksesta.

6. Aikataulu

Oikeusministeriö on kevästä 2003 lähtien kouluttanut viranomaisia ja päättäjiä kielilaista sekä avustanut lain soveltamisessa. Ministeriö tiedottaa kielilaista viranomaisille ja yksityisille muun muassa kielilakiuudistusta koskevilla verkkosivulla.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM0469:00/06/06/1999

OM 16/04/2002

4.2 MAAHAN JA LUONTAISELINKEINOIHIN LIITTYVIEN OIKEUKSIEN JÄRJESTÄMINEN SAAMELAISTEN KOTISEUTUALUEEN VALTIONMAILLA

1. Tavoite ja tehtävät

Tarkoituksena on valmistella ehdotus maahan, veteen, luonnonvaroihin ja perinteisiin luontaiselinkeinoihin liittyvien oikeuksien järjestämisestä saamelaisten kotiseutualueen valtionmailla. Ehdotuksen tulee täyttää ne vähimmäisvaatimukset, jolla Kansainvälisen Työjärjestön (ILO) alkuperäiskansasopimuksen ratifioinnin esteet voidaan poistaa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Toimikunnan asettamispäätös OM0644:00/06/06/2000/22.11.2000

Juhani Wirilander, Lausunto maanomistusoloista ja niiden kehityksestä saamelaisten kotiseutualueella, 8.8.2001

Toimikunnan mietintö KM 2001:14

Lausuntoyhteenveto ja tiivistelmä, 3.5.2002

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi saamelaisten kotiseutualueen luonnonhoitoalueen neuvottelukunnasta ja laiksi Metsähallituksesta annetun lain muuttamisesta, 18.6.2002

Lausuntoyhteenveto ja tiivistelmä, 18.9.2002

Tarjouspyyntö 22.10.2002 oikeudellis-historialliseksi tutkimukseksi koskien entisten Kemien ja Tornion Lappien alueen asutus- ja väestöhistoriaa, maankäyttöä ja maanomistusoloja.

Tutkintasopimus oikeusministeriön sekä Oulun yliopiston ja Lapin yliopiston välillä, 28.1.2003

Oikeusministeriön päätös lisäajan myöntämisestä tutkimukselle, 28.6.2004

3. Keskeinen sisältö

Saamelaistoimikunnan tuli selvittää ja tehdä ehdotus siitä, miten saamelaisten kotiseutualueella valtion mailla voidaan yhtäältä turvata saamelaisten alkuperäiskansan oikeudet ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoaan ja perinteisiä elinkeinojaan ja toisaalta ottaa huomioon paikalliset elinolosuhteet ja niiden kehittämistarpeet. Toimikunnan ehdotuksen valmistelua jatkettiin virkatyönä oikeusministeriössä. Luonnos hallituksen esitykseksi asiaa koskevaksi laiksi (18.6.2002, www.om.fi/14510.htm) lähetettiin lausuntokierrokselle ja lausunnoista on laadittu yhteenveto. Hankkeen edellyttämien lisätietojen saamiseksi käynnistettiin tutkimus koskien entisten Kemien ja Tornion Lappien alueen asutus- ja väestöhistoriaa, maankäyttöä ja maanomistusoloja (ns. Lapin maa-oikeustutkimus). Oulun ja Lapin yliopistojen yhteisen tutkimusryhmän määrääjän päätyttyä 31.5.2005 oikeusministeriö on myöntänyt tutkijoille aikaa tutkimuksensa viimeistelyä ja tekniseen painokuntoon saattamista varten siten, että tutkimusraportit voidaan julkaista syyskuussa 2005.

4. Organisointi

Valmistelijat:

Aarnio, Eero J., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7694

Kurkinen, Mirja, hallitusneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7621

5. Taustatietoja

Suomen lainsäädännön ei ole katsottu vastaavan ILO:n alkuperäiskansasopimuksen n:o 169/1989 määräyksiä lähinnä saamelaisten maahan kohdistuvien oikeuksien osalta. Oikeusministeriö on pyrkinyt aktiivisesti selvittämään asiaa.

Oikeusministeriö päätti 25.5.1999 kutsua hallintoneuvos Pekka Vihervuoren selvittämään maahan, veteen ja luonnonvaroihin sekä perinteisiin elinkeinoihin liittyvää asiakokonaisuutta saamelaisten kotiseutualueella. Selvitysmies Vihervuori luovutti laatimansa selvityksen oikeusministerille 11.10.1999. Oikeustieteen tohtori Juhani Wirilander antoi 8.8.2001 lausunnon maanomistusoloista

ja niiden kehityksestä saamelaisten kotiseutualueella.

Saamelaistoimikunnan tuli tämän jälkeen tehdä edellä 3 kohdassa tarkoitettu ehdotus. Kun asiassa ei voitu edetä toimikunnan ehdotuksen ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta, jatkettiin hankkeen kehittelyä virkatyönä voimatta kuitenkaan valmistella hallituksen esitystä. Lisätietoja päätettiin hankkia 3 kohdassa tarkoitettulla tutkimuksella.

6. Aikataulu

Ns. Lapin maa- ja metsätalouden tutkimuksen raporttien on määrä valmistua syyskuussa 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 1/559/2005

OM0644:00/06/06/2000/22.11.2000

5. AHVENANMAA

5.1 AHVENANMAAN DEMILITARISOIDUN JA NEUTRALISOIDUN VYÖHYKKEEN RAJOJEN MÄÄRITTELY

1. Tavoite ja tehtävät

Työryhmän tulee selvittää vuoden 1921 Ahvenanmaa-sopimuksen mukaisten rajojen kar- toittamiseen liittyvät epäselvyydet sekä arvioida onko selvityksen perusteella mahdollista laatia nykyisen koordinaattijärjestelmän mukainen kartta ja mitkä olisivat laatimisesta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi työryhmän tulee selvittää onko Ahvenanmaan itsehallintolain 2 §:ään sisältyvä säännös Ahvenanmaan alueesta mahdollisesti syytä muuttaa.

Mahdolliset säädösehdotukset on laadittava hallituksen esityksen muotoon.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

3. Keskeinen sisältö

Vuoden 1921 Ahvenanmaa-sopimuksen mukaiset demilitarisoidun ja neutralisoidun vyöhykkeen rajat eivät nykykoordinaatein vastaa maakunnan rajoja. Työryhmä selvittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja.

4. Organisointi

Valmistelua varten on asetettu työryhmä. Työryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja:

Erityisasiantuntija Jannika Enegren-Åberg (oikeusministeriö, puh. 160 67686)

Jäsenet:

Lainsäädäntöneuvos Ronald Wrede (ulkoasiainministeriö)

Hallitusneuvos Minna Kivimäki (liikenne- ja viestintäministeriö)

Vanhempi hallitussihteeri Timo Turkki (puolustusministeriö)

Kapteeniluutnantti Juha Hirviniemi (Pääesikunta)

Yliluutnantti Maija Laukka (rajavartiolaitos)

Yli-insinööri Pekka Tätilä (Maanmittauslaitos)
 Apulaisjohtaja Jukka Varonen (Merenkulkulaitos)
 Kansliapäällikkö Elisabeth Naucér (Ahvenanmaan maakunnan hallitus)

Sihteerit:

Lainsäädäntösihteeri Jörgen Groundstroem (oikeusministeriö, puh. 160 67717)
 Avustaja Riina-Riikka Kuparinen (ulkoasiainministeriö, puh. 160 56408)

Pysyvä asiantuntija: Dosentti Martin Ekman

5. Taustatietoja

Martin Ekman: ”Det självstyrda och demilitariserade Ålands gränser – historiska, geovetenskapliga och rättsliga synpunkter”. Meddelanden från Ålands Högskola nr 12. Mariehamn 2000.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika on 31.1.2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 5/08/2005

OM025:00/2005

5.2 ASETUS VALTION VIRKAMIESTEN KIELITAITOVAATIMUKSISTA AHVENANMAAN MAAKUNNASSA

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriön asettama työryhmä on valmistellut ehdotuksen asetukseksi valtion virkamiesten kielitaitovaatimuksista Ahvenanmaan maakunnassa sekä siihen liittyväksi työjärjestykseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Språkkunskapskraven för statsanställda på Åland – Ahvenanmaalla toimivan valtion henkilöstön kielitaitovaatimukset. Oikeusministeriö/Justitieministeriet. Arbetsgruppsbetänkande 2004:3.

3. Keskeinen sisältö

Ahvenanmaan itsehallintolain 42 §:n 1 momentti edellyttää asetuksen antamista Ahvenanmaalla toimivien valtion virkamiesten kielitaitovaatimuksista. Siihen asti, kun asetus annetaan, sovelletaan valtion virkamieheltä vaadittavaa kielitaitoa koskevaa lainsäädäntöä sellaisena kun se oli itsehallintolain tullessa voimaan, eli 1.1.1991. Uusi julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettu laki (424/2003) ei siten ole voimassa Ahvenanmaalla. Ehdotuksella selkeytettäisiin sääntelyä niin, että Ahvenanmaalla olisi voimassa oma asetus, joka Ahvenanmaan erityistarpeet huomioon ottaen sopeutettaisiin valtakunnan uuteen lainsäädäntöön.

4. Organisointi

Valmistelija:

Palmgren Sten, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7745

5. Taustatietoja

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 42 §:n 1 momentin mukaan valtion palveluksessa

olevien kielitaidosta säädetään maakuntahallituksen suostumuksin asetuksella.

6. Aikataulu

Mietintö on ollut lausunnolla keväällä 2004. Asia on kesken Ahvenanmaan maakunnan hallituksessa.

7. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole mainittavia taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 31/08/2003

5.3 TASAVALLAN PRESIDENTIN ASETUS ERÄIDEN TYÖTTÖMYYSTURVALAIN MUKAISTEN TEHTÄVIEN HOITAMISESTA AHVENANMAAN MAAKUNNASSA

1. Tavoite ja tehtävät

Ahvenanmaan maakunnan hallitus on tehnyt esityksen eräiden työttömyysturvalain mukaisten tehtävien hoitamista Ahvenanmaalla koskevan ns. sopimusasetusten antamiseksi. Jatkovalmistelu hoidetaan oikeusministeriössä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Ålands landskapsregerings framställning 19.5.2005 L10/05/1/17.

3. Keskeinen sisältö

Asetuksella säädettäisiin työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitetun, työttömyyskassaa sitovan työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisia edellytyksiä koskevan lausunnon antamisesta Ahvenanmaalla.

4. Organisointi

Valmistelija:

Enegren-Åberg, Jannika, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, p. 1606 7686

5. Taustatietoja

Landskapsregeringens framställning angående ny arbetsmarknadspolitisk lagstiftning FR 7/2004-2005.

6. Aikataulu

Luonnos on lausunnolla. Lausuntojen johdosta valmistellaan tarkistettu esitys. Asetus annetaan talvella 2005-06.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 11/08/2005

5.4 TASAVALLAN PRESIDENTIN ASETUS PALKKATURVA-ASIOIDEN HOITAMISESTA AHVENANMAAN MAAKUNNASSA

1. Tavoite ja tehtävät

Ahvenanmaan maakunnan hallitus on tehnyt esityksen palkkaturva-asioiden hoitamista Ahvenanmaalla koskevan ns. sopimusasetusten antamiseksi. Jatkovalmistelu hoidetaan oikeusministeriössä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Ålands landskapsregerings framställning 19.5.2005 L10/05/1/18.

3. Keskeinen sisältö

Asetuksella säädettäisiin palkkaturvalainsäädännön mukaan valtakunnassa työvoimatoimistoille kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla.

4. Organisointi

Valmistelija:

Enegren-Åberg, Jannika, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, p. 1606 7686

5. Taustatietoja

Landskapsregeringens framställning angående ny arbetsmarknadspolitisk lagstiftning FR 7/2004-2005.

6. Aikataulu

Luonnos on lausunnolla. Lausuntojen johdosta valmistellaan tarkistettu esitys. Asetus annetaan talvella 2005-06.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 12/08/2004

5.5 ASETUS ERÄIDEN ULKOMAALAISLAINSÄÄDÄNNÖN MUKAISTEN TEHTÄVIEN HOITAMISESTA AHVENANMAAN MAAKUNNASSA

1. Tavoite ja tehtävät

Ahvenanmaan maakuntahallitus on tehnyt esityksen eräiden ulkomaalaislain mukaisten tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa 6.9.1991 annetun asetuksen (1175/1991) uudistamisesta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Ålands landskapsstyrelses framställning 24.6.2004 L10/04/1/20.

3. Keskeinen sisältö

Nykyisellä asetuksella säädetään Ahvenanmaan työnvälitystoimiston tehtävistä. Suomen uudistuneen ulkomaalaislainsäädännön johdosta asetukset on vanhentunut. Ehdotetulla asetuksella siirretään työlupaa koskevia valtion tehtäviä maakunnan hoidettaviksi.

4. Organisointi

Valmistelija:

Palmgren Sten, lainsäädäntöneuvos, p. 1606 7745

5. Taustatietoja

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 32 §:n mukaan valtakunnan hallintotehtäviä voidaan siirtää maakunnalle ja maakunnan hallintotehtäviä vastaavasti siirtää valtakunnalle.

6. Aikataulu

Luonnos on ollut lausunnolla. Asetus annetaan syksyllä 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole mainittavia taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 25/08/2004

5.6 TASAVALLAN PRESIDENTIN ASETUS AHVENANMAAN MAAKUNNAN MERENKULKUOPETUKSEN ARVIOINNISTA

1. Tavoite ja tehtävät

Ahvenanmaan maakuntahallitus on tehnyt esityksen merenkulkuopetuksen arviointia koskevan sopimusasetuksen antamiseksi. Jatkovalmistelu hoidetaan oikeusministeriössä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Ålands landskapsregerings framställning 19.5.2005 L10/05/1/19.

3. Keskeinen sisältö

Asetuksella jatkettaisiin nykyistä käytäntöä (asetus voimassa 1.1.2001-31.12.2005), jossa maakunnan merenkulkuopetuksen arvioinnin päävastuu on Merenkululaitoksella, jota Opetushallitus avustaa.

4. Organisointi

Valmistelija:

Enegren-Åberg, Jannika, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, p. 1606 7686

5. Taustatietoja

Tasavallan presidentin asetus Ahvenanmaan maakunnan merenkulkuopetuksen arvioinnista (1266/2000).

6. Aikataulu

Asetus on lausunnolla. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2006 ja se annetaan syksyllä 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole mainittavia taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 13/08/2004

5.7 TASAVALLAN PRESIDENTIN ASETUS TERVEYDEN- JA SAIRAANHOIDON HALLINNOSTA AHVENANMAAN MAAKUNNASSA

1. Tavoite ja tehtävät

Ahvenanmaan maakuntahallituksen aloitteesta sosiaali- ja terveysministeriön 9.2.2000 asettama työryhmä sai tehtäväkseen selvittää terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstön valvontaa ja yksityisen terveydenhuollon lupahallintoa koskevia toimivaltakysymyksiä Ahvenanmaan osalta. Työryhmässä valmisteltiin asiassa nk. sopimusasetusta, jonka jatkovalmistelua on hoidettu oikeusministeriössä. Asetuksen antamista on viivästyttänyt Ahvenanmaan maakunnan hallituksen suostumuksen puuttuminen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

3. Keskeinen sisältö

Asetuksella säädettäisiin terveyden- ja sairaanhoidon alalla lääninhallituksille kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla.

4. Organisointi

Valmistelija:

Enegren-Åberg, Jannika, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, p. 1606 7686

5. Taustatietoja

Terveydenhuollon ammatinharjoittamistyöryhmän muistio. Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita 2000:10.

6. Aikataulu

Ahvenanmaan maakunnan hallituksen suostumus annettu kesällä 2005. Maakunnan hallitus ehdottaa, että asetus tulisi voimaan 1.3.2006. Asetus annetaan syksyllä 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen aiheuttamat kustannukset ovat vuodessa noin 18 600 euroa.

8. Muut tiedot

OM 1935/08/2000

6. HENKILÖ-, PERHE- JA PERINTÖOIKEUS

6.1 HEDELMÖITYSHOIDOT (Ihmisen keinoalkuinen lisääntyminen)

1. Tavoite ja tehtävät

Hedelmöityshoitojen antamisen edellytyksiä sekä toimenpiteen osapuolten ja hoidon avulla syntyneen lapsen oikeudellista asemaa koskeva lainsäädäntö.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Oikeusministeriön työryhmän mietintö, Lainvalmisteluosaston julkaisu 12/1988

Oikeusministeriön työryhmän mietintö 1990

Laintarkastuskunnan lausunto 4/1991

Luonnos hallituksen esitykseksi 24.6.1993

Stakesin mietintö 14/1996

Oikeusministeriön työryhmän mietintö 1997

HE 76/2002 vp 5.6.2002
 PeVL 59/2002 vp 18.12.2002
 StVL 14/2002 vp 15.1.2003
 LA 79/2002
 ED 18/2002 vp 11.2.2003

3. Keskeinen sisältö

Laissa säädettäisiin sukusolujen ja alkioiden käytöstä hedelmöityshoidossa, hedelmöityshoidon antamisen edellytyksistä, sukusolujen ja alkioiden luovuttamisesta hedelmöityshoitoa varten, ja hoidon tuloksena syntyneen lapsen tiedonsaantioikeudesta. Isyyslakiin lisättäisiin säännökset isyydestä hedelmöityshoidon tuloksena syntyneeseen lapseen.

4. Organisointi

Valmistelijat

Astola, Tiina, lainsäädäntöjohtaja, oikeusministeriö, puh. 1606 7666

Helin, Markku, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7665

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Hallituksen esitys peruutettu 11.2.2003. Uusi esitys pyritään antamaan syyskaudella 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Vähäisiä vaikutuksia valtion talousarvion sosiaali- ja terveysministeriön pääluokassa.

8. Muut tiedot

135/41/87

3472/41/96

OM0144:00/06/01/1998

14/04/2002

OM 13/41/2005

6.2 PERINTÖKAAREN UUDISTAMISTARPEIDEN SELVITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Perintökaaren uudistaminen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 25.6.2003

Tiivistelmä alustavista linjauksista (työryhmän alustavia näkemyksiä perintölainsäädännön uudistamistarpeista, esitelty seminaarissa Helsingissä 4.3.2004)

Työryhmän mietintö 3.6.2004 (Oikeusministeriö, Työryhmämietintöjä 2004:6)

Lausuntotiivistelmä 20.4.2005 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2005:10)

3. Keskeinen sisältö

Tavoitteena on tarpeellisin osin nykyaikaistaa perintökaari. Lainsäädännön tulisi suojata niitä, jotka olivat perittävästä taloudellisesti riippuvaisia, mutta samalla antaa perittäväälle mahdollisuus määrätä jäämistöstään edellyttäen, ettei edellä mainittujen asemaa loukata. Pesänselvitys- ja perinnönjakomenettelyä koskevien säännösten tulee osapuolten oikeusturvasta huolehtien edistää pesänselvityksen ja perinnönjaon joutuisaa toimittamista.

4. Organisointi

Valmistelija:

Helin, Markku, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7665

5. Taustatietoja

Perintökaari, joka tuli voimaan vuonna 1966, perustuu pääasiallisesti 1930-luvulla suoritettuun lainvalmisteluun. Laki suunniteltiin yhteiskuntaan, joka elinkeino- ja väestörakenteeltaan poikkesi olennaisesti nykyajan Suomesta. Sen vuoksi on tarpeen selvittää, miltä osin perintökaaren säännökset ovat yhteiskunnan muutosten seurauksena vanhentuneet ja ovatko muutokset synnyttäneet uusia suojan arvoisia tarpeita, joihin nykylainsäädäntö ei vastaa.

Perintökaaren uudistustarpeen arviointi kuuluu oikeusministeriön strategisiin hankkeisiin vuosina 2003-2007.

6. Aikataulu

Jatkotoimista päätetään syyskaudella 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 17/41/2003

OM022:00/2003

6.3 SUOMEN KANSAINVÄLISEN PERHELAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Suomen kansainvälisen perhe- ja perintölainsäädännön uudistaminen ja ajanmukaistaminen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän periaatemuistio (OM:n lainvalmisteluosaston julkaisu 5/1994)

HE 44/2001 vp 27.4.2001

Laki avioliittolain muuttamisesta, laki eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta, laki perintökaaren muuttamisesta, laki rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 13 ja 14 §:n muuttamisesta (1226-1229/2001)

Laki rekisteröidystä parisuhteesta (950/2001)

Valtioneuvoston asetus avioliittoasetuksen muuttamisesta (139/2002)

Valtioneuvoston asetus eräistä kansainvälisluontoisista suhteista annetun lain soveltamisesta annetun asetuksen eräiden säännösten kumoamisesta (140/2002)

Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta (563/2002)

HE 82/2004 uudeksi laiksi kuolleeksi julistamisesta

Työryhmän mietintö 15.10.2004 (Oikeusministeriö, Työryhmämietintöjä 2004:13) holhoustoimesta annetun lain uudistamisesta

3. Keskeinen sisältö

Hanketta on tarkoitus jatkaa selvittämällä edellytykset käynnistää Suomen kansainvälisen isyyslainsäädännön ja holhouslainsäädännön uudistaminen.

4. Organisointi

Valmistelija

Helin, Markku, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7665

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Jatkotoimista päätetään myöhemmin.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 5/85/2005

6.4 EU-SÄÄDÖS SOVELLETTAVASTA LAISTA JA TUOMIOISTUIMEN TOIMIVALLASTA AVIOEROASIOISSA

1. Tavoite ja tehtävät

Avioeroihin sovellettavaa lakia koskevan yhteisösäätelyn tarpeen arvioiminen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Komission vihreä kirja sovellettavasta lainsäädännöstä ja tuomioistuimen toimivallasta avioeroasioissa 14.3.2005 (KOM(2005) 82 lopullinen)

3. Keskeinen sisältö

Selvitetään, olisiko avioeroihin sovellettavasta laista mahdollista laatia yhteisöoikeudellinen säädös ("Rooma III-säädös"). Säätely täydentäisi ns. Bryssel II a -asetusta, joka sääntelee muun muassa toimivaltaisen tuomioistuimen määräytymistä avioeroasioissa sekä avioeroon liittyvien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa.

4. Organisointi

Valmistelijat

Antila Tuomo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7716

Helin Markku, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7665

5. Taustatietoja

Liittyy vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen perustamiseksi laaditun EU:n neuvoston ja komission toimintasuunnitelman toimeenpanoon.

6. Aikataulu

Komissio antoi vihreän kirjan 14.3.2005 ja on pyytänyt siitä kommentteja 30.9.2005 mennessä. Eurooppa-neuvosto on katsonut, että säädöksen tulisi olla valmis viimeistään 2011.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 8/482/2005

6.5 LASTEN SUOJELUA KOSKEVAN VUODEN 1996 HAAGIN YLEISSOPIMUKSEN VOIMAANSAATTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Haagissa vuonna 1996 toimivallasta, sovellettavasta laista, tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen hyväksyminen ja yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattaminen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Arviomuistio 6.4.2004

Työryhmän asettamispäätös 23.11.2004

3. Keskeinen sisältö

Kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvia määräyksiä lapsen huollosta, tapaamisoikeudesta ja holhouksesta sekä lastensuojelusta. Sopimuksessa on myös viranomaisten kansainvälistä yhteistoimintaa koskeva luku.

4. Organisointi

Puheenjohtaja

Helin, Markku, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7665

Jäsenet

Kemppainen, Outi, hallitussihteeri, oikeusministeriö

Luoma-aho, Outi, lakimies, sosiaali- ja terveysministeriö

5. Taustatietoja

Haagin 1996 sopimus tuli kansainvälisesti voimaan 1.1.2002, ja sen on tällä hetkellä ratifioinut tai siihen on liittynyt kymmenen valtiota. Euroopan yhteisön jäsenmaiden kannalta Haagin 1996 sopimus on nk. jaetun toimivallan sopimus. Jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet sopimuksen omasta puolestaan ja yhteisön puolesta 1.4.2003.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika jatkettu 31.8.2005 saakka.

EU:n neuvosto on valmistellut päätöstä, jolla jäsenvaltiot valtuutetaan yhteisön puolesta ratifioimaan sopimus tai liittymään siihen, mutta Espanja on estänyt päätöksenteon nk. Gibraltar-kysymyksen vuoksi. Päätöksenteon aikataulu on siten avoin.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 1/41/2004

OM047:00/2004

6.6 AIKUISTEN SUOJELUA KOSKEVA SOPIMUS

1. Tavoite ja tehtävät

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Sopimukseen liittyviä asiakirjoja on Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin verkko-osoitteessa <http://www.hcch.net/e/conventions>.

3. Keskeinen sisältö

Yleissopimuksen sisällöstä päätettiin Haagissa 20.9.-2.10.1999 pidetyssä erityiskomission istunnossa, jolla oli diplomaattikonferenssin luonne. Yleissopimus (Convention on jurisdiction, applicable law, recognition, enforcement and co-operation in respect of the protection of adults) koskee sellaisten aikuisten suojelua, jotka henkilökohtaisten kykyjensä heikentymisen tai riittämättömyyden vuoksi eivät kykene itse huolehtimaan eduistaan.

4. Organisointi

Valmistelija

Helin, Markku, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7665

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Suomi ei ole toistaiseksi allekirjoittanut sopimusta. Jatkotoimista päätetään myöhemmin.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

6.7 LASTEN OIKEUKSIEN KÄYTTÖÄ KOSKEVA EUROOPPALAINEN YLEISSOPIMUS

1. Tavoite ja tehtävät

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

ETS no. 160. Yleissopimukseen liittyviä asiakirjoja on Euroopan neuvoston verkko-osoitteessa <http://conventions.coe.int/treaty/EN>

3. Keskeinen sisältö

Euroopan neuvostossa tehtiin 25.1.1996 yleissopimus lasten oikeuksien käyttämisestä. Sopimus koskee lapsen kuulemistä ja lapsen oikeutta saada edustaja lasta koskeviin oikeudenkäynteihin sekä tuomioistuimen ja lapsen edustajan tehtäviä näissä oikeudenkäynneissä.

4. Organisointi

Valmistelija

Helin, Markku, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7665

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Suomi on allekirjoittanut sopimuksen 25.1.1996. Jatkotoimista päätetään myöhemmin.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM151:00/06/01/1998

6.8 HOLHOUSTOIMILAIN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Holhoustoimesta annetun lain uudistaminen sekä tulevan toimintakyvyttömyyden varalta annettavaa valtuutusta koskevien säännösten valmistelu.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 4.11.2003

Työryhmän mietintö 15.10.2004 (Oikeusministeriö, Työryhmämietintöjä 2004:13)

Lausuntotiivistelmä 10.3.2005 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2005:8)

3. Keskeinen sisältö

Tarkoituksena on tarkistaa ja selkeyttää holhoustoimesta annetun lain säännöksiä siltä osin kuin nykyisen sääntelyn on käytännössä havaittu olevan epätarkoituksenmukaista tai epäselvää.

Tarkoituksena on lisäksi kehittää holhoustoimesta annetun lain mukaisen edunvalvonnan vaihtoehtoja luomalla tulevan toimintakyvyttömyyden varalta annettavaa valtuutusta koskeva sääntely.

4. Organisointi

Valmistelijat

Helin, Markku, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7665

Antila, Tuomo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7716

5. Taustatietoja

Laki holhoustoimesta (442/1999) tuli voimaan 1.12.1999. Holhouslainsäädännön uudistamista koskevasta hallituksen esityksestä annetussa lakivaliokunnan mietinnössä (LaVM 20/1998 vp – HE 146/1998 vp) on kehoitettu tarkkaan seuraamaan uudistuksen käynnistymistä ja toteutumista sekä, mikäli aiheutta ilmenee, välittömästi ryhtymään asian laadun edellyttämiin korjaustoimenpiteisiin.

Oikeusministeriö ja sisäasiainministeriö ovat yhteistyössä toteuttaneet holhoustoimen uudistuksen seurantatutkimuksen. Tässä tarkoituksessa sisäasiainministeriö asetti 14.2.2002 holhoustoimen uudistuksen seurantatutkimuksen ohjausryhmän sekä tilasi 15.11.2002 holhoustoimen uudistuksen seurantatutkimuksen HAUS kehittämiskeskus Oy:ltä. Seurantatutkimuksen ohjausryhmä on 30.6.2003 julkaistussa raportissaan todennut johtopäätöksensä seurantatutkimuksen arviointituloksista, että holhoustoimen uusi organisointi on onnistunut hyvin. Eräiltä osilta oli kuitenkin havaittu tarvetta kehittää lainsäädäntöä. Sen vuoksi seurantatutkimuksen ohjausryhmä muun muassa ehdotti perustettavaksi työryhmän, jonka tehtävänä olisi tehdä säädösmuutosehdotukset holhoustoimilakiin tutkimusraportissa esitettyjen tai muutoin uudistuksesta saatujen kokemusten, esimerkiksi holhoustoimen kehittämistyöryhmässä esiin tulleiden näkökohtien valossa.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys pyritään antamaan syyskaudella 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 31/41/2003

OM028:00/2003

6.9 VIHKimISOIKEUTTA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Vihkimisoikeutta koskevien säännösten uudistamistarpeen arviointi ja ehdotukset tarpeellisiksi lainmuutoksiksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 30.3.2005

3. Keskeinen sisältö

Vihkimisoikeutta koskevien säännösten uudistaminen.

4. Organisointi

Puheenjohtaja

Antila, Tuomo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7716

Jäsenet

Hiitola, Joni, vanhempi hallitussihteeri, opetusministeriö

Keravuori-Rusanen, Marietta, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, puh. 1606 7712

Työryhmän jäsen Marietta Keravuori-Rusanen toimii samalla myös työryhmän sihteerinä.

5. Taustatietoja

Opetusministeriö teki 19.12.2001 oikeusministeriölle aloitteen rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien vihkimisoikeutta koskevien säännösten uudistamisesta. Lisäksi Helsingin Vapaa-ajattelijat ry teki 1.4.2004 oikeusministeriölle aloitteen vihkimisoikeuksien laajentamisesta myös muihin katsomusyhteisöihin kuin uskonnollisiin yhdyskuntiin.

6. Aikataulu

Työryhmän toimikausi päättyy 15.12.2005

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 8/41/2005

OM027:00/2005

6.10 VALVOTUT TAPAAMISET

1. Tavoite ja tehtävät

Valvottujen tapaamisten järjestämistä koskevan sääntelyn arviointi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

3. Keskeinen sisältö

Selvitetään tarve kehittää lainsäädäntöä siten, että lasten ja vanhempien välisten valvottujen tapaamisten järjestäminen turvataan.

4. Organisointi

Valmistelijat

Antila, Tuomo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7716

Kölhi, Virpi, lakimies, sosiaali- ja terveysministeriö

5. Taustatietoja

Eduskunnan oikeusasiamies esitti 30.11.2004, että valtioneuvosto selvittäisi, voidaanko lasten ja vanhempien perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista edistää säätämällä lailla oikeudesta saada määrätyissä tilanteissa ulkopuolista valvontaa lapsen ja vanhemman välisiin tapaamisiin.

6. Aikataulu

Selvitystyön tuloksista on raportoitava vuoden 2005 loppuun mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 115/03/2004

6.11 AVIOVARALLISUUSJÄRJESTELMÄN TOIMIVUUTTA KOSKEVA TUTKIMUKSEN OHJAUS- JA TUKIRYHMÄ

1. Tavoite ja tehtävät

Aviovarallisuusjärjestelmän toimivuutta koskevan tutkimuksen suunnitelman tarkentaminen sekä tutkimuksen ohjaus ja seuranta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Ryhmän asettamispäätös 17.6.2005

3. Keskeinen sisältö

4. Organisointi

Puheenjohtaja

Lainsäädäntöjohtaja Tiina Astola, oikeusministeriö, puh. 1606 7651

Jäsenet

Professori Aulis Aarnio

Oikeusneuvos Pertti Välimäki

Asianajaja Eija Karimaa

Johtava julkinen oikeusavustaja Liisa Törnwall

Pysyvä asiantuntija
Erikoistutkija Risto Jaakkola

Sihteeri
Lainsäädäntöneuvos Tuomo Antila, oikeusministeriö, puh. 1606 7651

5. Taustatietoja

Oikeusministeriö, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (OPTL) ja Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan yksityisoikeuden laitos (HY) sopivat huhtikuun 4 päivänä 2005, että OPTL ja HY suorittavat aviovarallisuusjärjestelmää koskevan tutkimushankkeen. Hankkeen tavoitteena on selvittää aviovarallisuusjärjestelmän ja erityisesti avio-oikeuden toimivuutta.

Ohjaus- ja tukiryhmä perustettiin, koska hankekokonaisuus on varsin laaja ja sopimuksen liitteessä kuvattu tutkimushankkeen organisointi verrattain avoin.

6. Aikataulu

Ryhmän toimikausi kattaa tutkimushankkeen ajan eli 31.12.2006 asti.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 11/41/2005

6.12 AVOLIITON EROTIKANTEeseen LIITTYVÄT VARALLISUUS-OIKEUDELLISET ONGELMAT

1. Tavoite ja tehtävät

Avoliitonomaisen suhteen eli avoliiton erotilanteeseen liittyvistä varallisuus-oikeudellisista ongelmista johtuvan sääntelytarpeen arviointi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Arviomuistio 23.5.2005

3. Keskeinen sisältö

Muistiossa tarkastellaan kysymyksiä irtainta omaisuutta koskevasta yhteisomistusolettamasta, yhteistalouden hyväksi annettujen panosten hyvittämisestä, asunnon tarpeen huomioon ottamisesta omaisuuden osituksessa sekä pesänjakajan määräämisestä avoliiton purkautuessa.

4. Organisointi

Valmistelija:
Antila, Tuomo, lainsäädäntöneuvos, puh. 1606 7716

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Arviomuistiosta pyydetty lausunnot 19.8.2005 mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 5/41/2005

6.13 LASTEN ELATUSAPUJEN SUURUUTTA KOSKEVA OHJEISTUS

1. Tavoite ja tehtävät

Lasten elatusapujen suuruutta koskevien ohjeiden laatiminen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Asettamispäätös 29.7.2005

3. Keskeinen sisältö

Ohjeiden tarkoituksena on yhdenmukaistaa elatusavun suuruuden arviointia. Ohjeistus koskisi sekä elatusavun vahvistamista että aikaisemmin vahvistetun elatusavun muuttamista.

4. Organisointi

Puheenjohtaja

Lainsäädäntöneuvos Markku Helin, oikeusministeriö

Varapuheenjohtaja

Lakimies Outi Luoma-aho, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet

Lainsäädäntöneuvos Tuomo Antila, oikeusministeriö

Käräjätuomari Anna-Kaisa Aaltonen, Helsingin kärjäoikeus

Asianajaja Kristiina Rintala-Jaalivaara, Suomen Asianajajaliitto

Lastenvalvoja Iiris Aaltonen, Helsingin kaupungin sosiaalivirasto

Työryhmän jäsen Tuomo Antila toimii samalla työryhmän sihteerinä. Toisena sihteerinä toimii tutkija Mette Manninen oikeusministeriöstä.

5. Taustatietoja

Lapsen elatusavun suuruuteen vaikuttavat tekijät on kuvattu lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/1975) melko yleispiirteisesti. Niinpä kunnat ovat laskeneet elatusavun määrät eri tavoin, minkä takia lapsen asuinpaikka on käytännössä vaikuttanut elatusavun suuruuteen.

Muun muassa oikeusturva-asiain neuvottelukunta piti elatusapujen määräytymisperusteita koskevan ohjeistuksen aikaansaamista kiireellisenä toimenpiteenä kertomuksessaan vuodelta 2004. Myös velkahallintatyöryhmä ehdotti mietinnössään elatusapujen määäämisperusteita koskevan selvityksen tekemistä. Sosiaalipoliittinen ministerityöryhmä päätti 3.2.2005 velkahallintatyöryhmän mietinnön jatkotoimista. Päätöksen mukaan elatusapujen määräytymisperusteita koskeva suositus valmistellaan oikeusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika päättyy 31.5.2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 12/41/2005

7. VELVOITEOIKEUS JA KULUTTAJANSUOJA

7.1 RIKOSVAHINKOLAIN KOKONAISUUDISTUS

1. Tavoite ja tehtävät

Rikosvahinkolain kokonaisuudistus.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Arviomuistio 1.12.2003

Muistio kuulemistilaisuudesta 15.1.2004

Muistio 26.1.2004

Työryhmän asettamispäätös 13.2.2004

Työryhmän mietintö 17.12.2004 (Oikeusministeriö, Työryhmämietintöjä 2004:16)

Lausuntotiivistelmä 22.4.2005 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2005:13)

3. Keskeinen sisältö

Tavoitteena on parantaa erityisesti väkivalta- ja seksuaalirikosten uhrien asemaa selkeyttämällä rikosvahinkolakia, tehostamalla korvausjärjestelmän toimintaa sekä laajentamalla mahdollisuuksien mukaan laissa säädettyä korvaussuojaa. Samalla on tarkoitus panna kansallisesti täytäntöön 29.4.2004 annettu neuvoston direktiivi rikoksen uhreille maksettavista korvauksista 2004/80/EY (OM 3464/45/2001, EU/2002/0086)

4. Organisointi

Valmistelijat

Leinonen, Antti T., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7713

Antila, Tuomo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7716

5. Taustatietoja

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi rikosvahinkojen korvaamisen tehostaminen ja lainsäädännön uudistaminen.

Rikosvahinkojen korvaamisesta säädetään rikosvahinkolaissa (935/1973). Lakiin on sen voimassaoloaikana tehty lukuisia muutoksia, minkä johdosta se on muuttunut sekavaksi ja vaikealukaiseksi. Lisäksi lain sääntely-ympäristö on viime vuosina muuttunut ja lähiaikoina muuttumassa, mikä myös edellyttää lain muuttamista eräiltä osin.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle lokakuussa 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Rikosvahinkolain uudistaminen lisää rikosvahinkojen korvausjärjestelmästä valtiolle aiheutuvia kustannuksia. Lisäkustannusten määrä riippuu ratkaisevasti korvaussuojan uudistuksen laajuudesta.

8. Muut tiedot

OM 24/41/2003

OM008:00/2004

7.2 EU-SÄÄDÖS SOPIMUKSEEN PERUSTUMATTOMIIN VELVOITTEISIIN SOVELLETTAVASTA LAISTA (ns. Rooma II)

1. Tavoite ja tehtävät

Sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan asetuksen valmistelu.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

U 82/1998 vp, 10.12.1998

LaVL 13/1998 vp, 26.1.1999

SuV P 47/1998 vp

KOM(2003) 427 lopullinen

U 47/2003 vp 22.10.2003

3. Keskeinen sisältö

Asetuksessa säädettäisiin siitä, minkä valtion lain mukaan muuta kuin sopimukseen perustuvaa korvausvastuuta on arvioitava silloin, kun tapauksella on liittymä kahteen tai useampaan valtioon.

4. Organisointi

Valmistelijat

Leinonen, Antti T., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7713

Möller, Tia, EU-avustaja, oikeusministeriö, puh. 1606 7653

5. Taustatietoja

Liittyy vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen toimentasuunnitelman toimeenpanoon.

Hanketta käsiteltiin yleissopimuksen muodossa työryhmätasolla ennen Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa, mutta se keskeytettiin keväällä 2000.

6. Aikataulu

Komissio antoi ehdotuksensa asetukseksi 22.7.2003. Ehdotusta käsitellään neuvoston siviilioikeuskomiteassa.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

Dnro 1641/45/98

OM453:00/06/01/1998

OM 11/482/2003

7.3 SOPIMUSVELVOITTEISIIN SOVELLETTAVAA LAKIA KOSKEVAN ROOMAN YLEISSOPIMUKSEN TARKISTAMINEN JA MUUNTAMINEN EU-SÄÄDÖKSEKSI (Rooma I)

1. Tavoite ja tehtävät

Vuonna 1980 tehdyn sopimuksia koskevan ns. Rooma I –lainvalintayleissopimuksen asiallisten muutostarpeiden selvittäminen ja yleissopimuksen mahdollinen muuntaminen yhteisösäädökseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(2002) 654

E 5/2003 vp

3. Keskeinen sisältö

Rooman yleissopimuksessa määrätään, minkä valtion lain nojalla on arvioitava sopimusvelvoitetta, jolla on liittymiä kahteen tai useampaan valtioon. Komissio antoi 14.1.2003 vihreän kirjan, jonka tavoitteena oli käynnistää keskustelu yhtäältä tarpeesta muuttaa Rooman yleissopimus yhteisön säädökseksi ja toisaalta siitä, onko ja miten yleissopimuksen lainvalintamääräyksiä aiheellista uudistaa.

4. Organisointi

Valmistelija

Leinonen, Antti T., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7713

5. Taustatietoja

Liittyy vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen toimintasuunnitelman toimeenpanoon.

6. Aikataulu

Komissio antoi vihreän kirjan ja oikeusministeriö lähetti sen laajalle lausuntokierrokselle vuonna 2003. Komissio järjesti asiassa kuulemistilaisuudet vuosina 2004 ja 2005. Komission ehdotus asetukseksi valmistunee vuoden 2005 lopulla.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 15/461/2002

EU/2003/0097

7.4 YLEISSOPIMUS LIIKUTELTAVIIN LAITTEISIIN KOHDISTUVISTA KANSAINVÄLISISTÄ OIKEUKSISTA

1. Tavoite ja tehtävät

Liikuteltaviin laitteisiin kohdistuvia kansainvälisiä oikeuksia (Convention on International Interests in Mobile Equipment) koskevan yleissopimuksen ja lentokalustoa koskevan pöytäkirjan allekirjoittamis- ja ratifioimistarpeen selvittäminen. Hallitusten välisissä neuvotteluissa valmistellaan parhaillaan myös rautateiden liikkuvan kaluston sekä avaruusesineiden vakuuskäyttöä koskevia pöytäkirjoja.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Tausta-asiakirjoja on verkko-osoitteessa <http://www.unidroit.org> (sen jälkeen valinta "International Interests in Mobile Equipment").

SEK(2002)1308 lopullinen

3. Keskeinen sisältö

Tarkoituksena luoda kansainvälinen rekisteri, johon voitaisiin merkitä liikuteltavaan kalustoon kohdistuvia kansainvälisiä vakuusoikeuksia. Tavoitteena on lieventää tällaisen kaluston rahoituksessa ilmenneitä käytännön ongelmia vahvistamalla rahoittajien asemaa. Rahoitusriskin pienentyminen alentaisi luoton hintaa ja muita rahoituskuluja sekä rahoituksen transaktiokustannuksia.

4. Organisointi

Valmistelija

Leinonen, Antti T., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7713

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Yleissopimus ja lentokalustoa koskeva pöytäkirja hyväksyttiin diplomaattikonferenssissa Etelä-Afrikassa marraskuussa 2001. Koska eräät yleissopimuksen ja pöytäkirjan määräyksistä kuuluvat Euroopan yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, komissio antoi 17.12.2002 ehdotuksen neuvoston päätökseksi yleissopimuksen ja pöytäkirjan allekirjoittamisesta ja hyväksymisestä yhteisön puolesta (ks. U 3/2003, LaVL 2/2003). Asian käsittely neuvostossa on toistaiseksi pysähtynyt hankkeen asiasisältöön liittymättömistä syistä. Selvitys Suomen tarpeesta ratifioida yleissopimus ja pöytäkirja valmistellaan ja lähetetään lausunnolle syksyllä 2005.

Rautateiden liikkuvan kaluston vakuuskäyttöä koskevaa pöytäkirjaa on valmisteltu kolmessa hallitusten välisessä istunnossa ja diplomaattikonferenssi pöytäkirjan hyväksymiseksi on tarkoitus järjestää lähitulevaisuudessa. Ensimmäinen hallitusten välinen istunto avaruusesineiden vakuuskäyttöä koskevasta pöytäkirjasta järjestettiin 2003.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 3284/45/2001

7.5 LENTOYHTIÖIDEN VAHINGONKORVAUSVASTUUTA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on uudistaa lentokoneiden kolmansille tahoille aiheuttamien vahinkojen korvaamista koskeva ns. Rooman vuoden 1952 yleissopimus (Convention on Damage Caused By Foreign Aircraft to Third Parties on the Surface).

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

3. Keskeinen sisältö

Vuoden 1952 yleissopimus on ainoa kansainvälisoikeudellinen instrumentti, jossa määrätään lentokoneiden maanpinnalla aiheuttamien vahinkojen korvausvastuusta. Tarkoituksena on uudistaa yleissopimus kokonaisuudessaan.

4. Organisointi

Valmistelija

Leinonen, Antti T., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7713

5. Taustatietoja

Vuoden 1952 yleissopimuksen mukaista vastuujärjestelmää ja erityisesti lentoyhtiön korvausvastuun enimmäismääriä pidetään yleisesti vahinkoa kärsineiden kannalta riittämättöminä. Tästä syystä kaksi sopimusvaltiota on äskettäin sanoutunut irti yleissopimuksesta. Suomi ei ole edes ratifioinut yleissopimusta. Yleissopimuksen uudistamista on valmisteltu asiantuntijatyöryhmässä, jonka ehdotuksen pohjalta hallitusten välinen sopimusvalmistelu on tarkoitus aloittaa.

6. Aikataulu

Asian käsittely aloitettiin kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) oikeudellisessa komiteassa

15.-21.3.2004. Diplomaattikonferenssi uuden yleissopimuksen hyväksymiseksi järjestettäneen aikaisintaan vuonna 2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 2875/45/2001

7.6 SAATAVIEN SIIRTO KANSAINVÄLISESSÄ KAUPASSA

1. Tavoite ja tehtävät

Yleissopimuksen ensisijaisena tavoitteena on luoda oikeudelliset puitteet lähinnä USA:ssa laajasti käytössä oleville rahoitusmuodoille, jossa rahoituksen vakuutena käytetään rahoittajalle edelleen siirrettäviä saatavia.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Yleissopimukseen liittyviä tausta-asiakirjoja on verkko-osoitteessa <http://www.uncitral.org>. (sen jälkeen valinnat "travaux préparatoires" ja "international payments").

3. Keskeinen sisältö

Soveltamisalan määritelmän ja käytettyjen termien määrittelyn lisäksi sopimus sisältää määräykset saatavien siirron vaikutuksista (muoto, massasiirto, siirtohetki, sopimusoikeudelliset rajoitukset ja vakuuksien siirto), osapuolten oikeuksista ja velvollisuuksista sekä velallisen aseman turvaamisesta.

4. Organisointi

Avoim

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Yleissopimus hyväksyttiin UNCITRALin 34. istunnossa Wienissä heinäkuussa 2001. Syksyllä 2001 YK:n yleiskokous hyväksyi sen YK:n yleissopimukseksi ja avasi jäsenvaltioiden allekirjoitettavaksi. Suomi ei ole vielä päättänyt allekirjoittamisesta.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM0451:00/06/01/1998

7.7 VÄLITTÄJÄN HALLINNASSA OLEVIIN ARVOPAPEREIHIN LIITTYVIIN TIETTYIHIN OIKEUKSIIN SOVELLETTAVAA LAKIA KOSKEVA YLEISSOPIMUS

1. Tavoite ja tehtävät

Yleissopimuksen tavoitteena on poistaa oikeudellinen epävarmuus siitä, minkä valtion lakia sovelletaan välittäjän hallinnassa olevien arvopapereiden omistusoikeuden luovutukseen ja vakuuskäyttöön liittyviin (esineoikeudellisiin) kysymyksiin. Epävarmuus koskee erityisesti sellaisia arvopapereita, joita hallitaan valtioiden rajat ylittävissä moniportaisissa ketjuissa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Yleissopimus on verkko-osoitteessa <http://www.hcch.net/e/conventions/text36e.html>

Arviomuistio 26.5.2003

Komission ehdotus neuvoston päätökseksi koskien yleissopimuksen allekirjoittamista 16292/03 JUSTCIV 273

Lausuntotiivistelmä 1.9.2003

3. Keskeinen sisältö

Yleissopimuksen tarkoittamiin kysymyksiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka säilytys sopimuksen osapuolet ovat valinneet edellyttäen kuitenkin, että välittäjällä on siinä valtiossa yleissopimuksen tarkoittama toimisto.

Yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat arvopaperit, joihin liittyvät oikeudet merkitään välittäjän ylläpitämälle tilille. Yleissopimus koskee sekä arvopapereita, joita hallitaan moniportaisissa ketjuissa että arvopapereita, joissa sijoittajalla on suora esineoikeus arvopaperiin ja välitön suhde liikkeeseenlaskijaan (mm. Suomen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat arvopaperit). Suomen arvo-osuusjärjestelmässä yleissopimuksen tarkoittamana välittäjänä pidettäisiin arvopaperikeskusta.

4. Organisointi

Valmistelijat

Leinonen, Antti T., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7713

5. Taustatietoja

Yleissopimus on ns. sekasopimus sisältäen sekä Euroopan yhteisön että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Yleissopimukseen liittyminen edellyttää sekä EU:n että kansallisen lainsäädännön tarkistamista.

6. Aikataulu

Yleissopimus hyväksyttiin Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssissa 13.12.2002. EU:n komissio teki 5.1.2004 neuvostolle ehdotuksen päätökseksi yleissopimuksen allekirjoittamisesta yhteisön puolesta. Tarkoitus on, että EU ja jäsenvaltiot allekirjoittaisivat ja ratifioisivat yleissopimuksen yhtäaikaaisesti. Suomen aikataulu on siten riippuvainen EU:n toimista.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM028/00/2001

EU290702/0073

7.8 SÄHKÖISEN KAUPANKÄYNNIN OIKEUSSÄÄNTÖJEN KEHITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

UNCITRALin sähköisen kaupankäynnin työryhmä (Working Group on Electronic Commerce) käsittelee sähköiseen kaupankäyntiin liittyviä oikeudellisia kysymyksiä. UNCITRALin täysistunnossa heinäkuussa 2001 annettiin työryhmälle tehtäväksi ryhtyä valmistelemaan sähköistä sopimuksentekoa koskevaa kansainvälistä yleissopimusta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän hyväksymä ja käsitellyn pohjana ollut yleissopimusluonnos sisältyy työasiakirjaan

A/CN.9./577, joka on saatavilla verkko-osoitteessa <http://www.uncitral.org/uncitral/en/commission/sessions/38th.html>. UNCITRALin hyväksymä lopullinen teksti saataneen kaikilla YK-kielillä verkkosivuille syyskuun 2005 lopulla.

3. Keskeinen sisältö

Yleissopimuksen nimeksi täsmentyi ”yleissopimus sähköisen viestinnän käyttämisestä kansainvälisluonteisissa sopimuksissa” (Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts). Yleissopimus koskee eräin poikkeuksin kaikenlaisia liikesopimuksia. Kuluttajasopimukset on sen sijaan rajattu soveltamisalan ulkopuolelle. Sopimuksen määräykset ovat pääosin teknisluonteisia, ja niiden tarkoituksena on varmistaa sähköisten viestien pätevyys ja syrjimättömyys sekä sopimuksen tekemisen että sopimussuorituksen yhteydessä. Määräykset koskevat muun muassa muutovaatimusten täyttämistä sähköisesti, sähköisten viestien (esim. tarjouksen tai vastauksen) lähettämisen ja vastaanottamisen ajan ja paikan määräytymistä, tarjouksen ja tarjouskehotuksen eroa, automaattisopimusten pätevyyttä sekä eräitä sähköisessä viestinnässä sattuvia virheitä.

4. Organisointi

Valmistelija

Lahelma, Marjo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7672

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

UNCITRAL hyväksyi yleissopimustekstin 38. istunnossaan Wienissä 4.-15.7.2005 ja päätti suosittaa YK:n yleiskokoukselle sen hyväksymistä yleiskokouksen 60. istunnossa (alkaa syyskuussa 2005).

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM0174:00/06/01/1998

7.9 KULUTTAJAVALITUSLAUTAKUNTAA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Kuluttajavalituslautakunnan toimintamuotojen kehittäminen ja tehostaminen aiemmin selvitettyjen uudistustarpeiden lisäksi siten, että lautakunnassa voidaan ottaa käyttöön myös ryhmävalitusmenettely.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 5.12.2003

Työryhmän mietintö 30.6.2004 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2004:20)

Työryhmän asettamispäätös 9.8.2005

3. Keskeinen sisältö

Työryhmän on valmisteltava hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus kuluttajavalituslautakuntaa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Ehdotuksen tulee pohjautua kuluttaja-valituslautakunnan siirtoa valmistelleen työryhmän mietintöön sisältyvään lakiluonnokseen täydennettynä viranomaisaloitteisen ryhmävalituksen käyttöön ottamiseksi

tarvittavalla sääntelyllä. Työryhmän on ehdotuksessaan otettava huomioon mietinnössä ehdotetun lautakunnan toimivallan laajennuksen vaikutukset ja liittyvä valtion talousarvioon siten, että ehdotukset voidaan tarvittaessa toteuttaa vaiheittain.

4. Organisointi

Puheenjohtaja

Lahelma, Marjo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, lainvalmisteluosasto, puh 1606 7672

Jäsenet

Laukkanen, Sakari, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, oikeushallinto-osasto

Rubanin, Maaria, ylitarkastaja, oikeusministeriö, oikeushallinto-osasto

Ståhlberg, Pauli, puheenjohtaja, kuluttajavalituslautakunta

Työryhmän jäsen Maaria Rubanin toimii työryhmän sihteerinä.

Työryhmä voi kuulla asiantuntijoita.

5. Taustatietoja

Oikeusministeriö asetti joulukuussa 2003 työryhmän valmistelevaan kuluttajavalitus-lautakunnan siirtämistä kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalta oikeusministeriön hallinnonalalle.

Työryhmän tehtävänä oli siirtoon liittyvien toimien lisäksi valmistella lautakuntaa koskevan lainsäädännön uudistaminen siten, että työn pohjana olisi kauppa- ja teollisuusministeriön tammikuussa 2001 asettaman kuluttajariitatyöryhmän mietintö sekä siitä annettu lausuntopalaute.

Oikeusministeriön asettama työryhmä ehdotti mietinnössään lautakunnan toimivallan laajentamista koskemaan eräin rajoituksin asuinhuoneistojen vuokrausta ja asumisoikeutta koskevia asioita sekä sijoitustoimintaan liittyviä kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien välisiä erimielisyyksiä. Lisäksi työryhmä ehdotti lautakunnan nimen muuttamista kuluttajariita-lautakunnaksi sekä useita muutoksia lautakunnan asettamista, kokoonpanoa, jäsenten kelpoisuutta ja lautakunnan menettelytapoja koskevaan sääntelyyn. Koska toimivallan laajentamisen edellyttämiä lisäresursseja ei saatu vuosille 2005 - 2006, hallituksen esitystä ei ole annettu.

Työryhmä katsoi, että ryhmävalitusmahdollisuus olisi luontevammin selvitettävissä oikeusministeriön 24.3.2004 asettaman, ryhmäkanteen käyttömahdollisuuksia selvittävässä työryhmässä. Ryhmäkannetyöryhmän mietintö valmistui 1.4.2005. Hallitus päätti iltakoulukäsittelyssä 15.6.2005, että ryhdytään valmistelevaan ryhmävalituksen käyttöön ottoa kuluttajavalituslautakunnassa.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika päättyy 31.1.2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

Lautakunnan toimivallan laajentamisesta aiheutuva lisärahoitustarve on vuositasolla noin 520 000 euroa.

8. Muut tiedot

OM 33/41/2003

OM035:00/2003

7.10 EU-ASETUSEHDOTUS MYNNINEDISTÄMISESTÄ SISÄMARKKINOILLA

1. Tavoite ja tehtävät

Sisämarkkinoiden toiminnan kehittäminen poistamalla myynninedistämiskeinoja, kuten alennuksia, kylkiäisiä ja markkinointiarpajaisia koskevat kansalliset yleiset kiellot ja hyväksymällä muiden myynninedistämistä rajoittavien kansallisten säännösten osalta lainsäädäntöjen vastavuoroisen tunnustamisen periaate.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(2001) 546 lopullinen

U 87/2001 vp 20.12.2001

TaVL 1/2002 vp 1.3.2002

KOM(2003) 585 lopullinen (komission muutettu ehdotus)

3. Keskeinen sisältö

Asetusehdotuksessa kielletään jäsenvaltioita ja ei-julkisia sääntelyelimiä asettamasta yleistä kieltoa käyttää myynninedistämistä tai siihen liittyvää kaupallista viestintää. Jäsenvaltiot ja ei-julkiset sääntelyelimet eivät myöskään saisi rajoittaa palvelujen vapaata tarjontaa tai tavaroiden vapaata liikkumista sillä perusteella, että myynninedistämiskeinoja käytetään. Myynninedistäjän olisi markkinoinnissaan annettava määrättyt tiedot myynninedistämiskeinoista ja niihin liittyvistä tarjouksista. Lasten ja nuorten suojelemiseksi säädetään eräistä myynninedistämisen rajoituksista.

4. Organisointi

Valmistelija

Lahelma, Marjo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7672

5. Taustatietoja

Ehdotus liittyi alun perin kahteen muuhun EU-hankkeeseen, direktiiviehdotukseen sopimattomista kaupallisista menettelyistä ja asetusehdotukseen kuluttajasuojaa valvovien viranomaisten yhteistyöstä. Nämä säädökset ovat jo valmistuneet: yhteistyöasetus (EY) 2006/2004 annettiin 27.10.2004 ja sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi 2005/29/EY 11.5.2005.

Myynninedistämisasetus on osoittautunut vaikeaksi ja kiistanalaiseksi hankkeeksi. Sitä käsiteltiin kilpailukykyneuvostossa keväällä ja syksyllä 2004, mutta yhteisymmärrykseen ei päästy. Syyskuun 2004 jälkeen käsittely ei ole edennyt.

6. Aikataulu

Iso-Britannia on ilmoittanut, ettei se aio käsitellä ehdotusta puheenjohtajuuskaudellaan. Todennäköistä on, ettei käsittely jatku Itävallan kaudellakaan.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

Dnro 3642/45/2001

7.11 SOPIMATTOMISTA KAUPALLISISTA MENETTELYISTÄ SISÄMARKKINOILLA ANNETUN DIREKTIIVIN TÄYTÄNTÖÖNPANO

1. Tavoite ja tehtävät

Sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin täytäntöönpano. Tavoitteena on

edistää sisämarkkinoiden toimintaa ja saavuttaa korkea kuluttajansuojan taso yhdenmukaistamalla jäsenvaltioiden säännökset sellaisista hyvän tavan vastaisista tai muuten sopimattomista kaupallisista menettelyistä, jotka vahingoittavat kuluttajien taloudellisia etuja.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Direktiivi sopimattomista kaupallisista menettelyistä 2005/29/EY, 11.5.2005

3. Keskeinen sisältö

Direktiivin täytäntöönpano edellyttää markkinoinnin sääntelyä koskevan kuluttajansuojalain 2 luvun muuttamista. Voimassa olevan lain yleislauseke, jossa kielletään hyvän tavan vastainen tai muuten sopimaton menettely, vastaa periaatteiltaan direktiiviä ja voidaan säilyttää. Lakiin on kuitenkin tarpeen lisätä yksityiskohtaisempia säännöksiä sopimattomuuden käsitteestä ja sopimattomina pidettävistä menettelyistä. Yleislauseketta täydentävät uudet säännökset koskisivat vain sellaisia menettelyjä, jotka vaikuttavat tai voivat vaikuttaa kuluttajien taloudelliseen käyttäytymiseen. Eettisesti arveluttavaa mainontaa koskeva nykyinen sääntely ei muuttuisi.

4. Organisointi

Valmistelija

Lahelma, Marjo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7672

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Direktiivi annettiin 11.5.2005, ja sen täytäntöönpano-aika päättyy 12.6.2007. Kansallisen täytäntöönpanon valmistelu aloitetaan syksyllä 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 3/471/2003

EU/2003/0814

7.12 EU-KULUTUSLUOTTODIREKTIIVIN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on mahdollistaa entistä avoimempien ja tehokkaampien kulutusluottomarkkinoiden luominen ja toisaalta taata sellainen kuluttajansuojan taso, jonka avulla luottojen vapaa liikkuvuus voidaan toteuttaa parhaalla mahdollisella tavalla sekä luotonantajien että kuluttajien kannalta. Uusi direktiivi korvaisi voimassa olevan, vuodelta 1987 peräisin olevan direktiivin 87/102/ETY.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(2002)443 lopullinen

U 64/2002 vp 7.11.2002

TaVL 18/2002 vp 12.12.2002

KOM(2004)747 lopullinen (komission muutettu ehdotus)

3. Keskeinen sisältö

Direktiivin soveltamisalaa laajennettaisiin yhä useampiin elinkeinonharjoittajien kuluttajille tarjoamiin luottoihin ja direktiivistä tulisi täysharmonisointisäädös. Uutta olisivat myös yksityiskohtaiset säännökset kuluttajille ennen luottosopimuksen tekemistä annettavista tiedoista,

periaate vastuullisesta luotonannosta ja eräät säännökset vakuutus sopimuksista. Muutettu ehdotus ei enää sisällä säännöksiä luottojen perinnästä eikä luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä.

4. Organisointi

Valmistelija

Kummoinen, Katri, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7514

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Euroopan parlamentti sai päätökseen direktiiviehdotuksen 1. käsittelyn huhtikuussa 2004. Parlamentin kannan johdosta komissio antoi lokakuussa 2004 muutetun ehdotuksen. Ehdotuksen käsittely jatkuu neuvoston työryhmässä, kun komissio antaa uuden muutetun ehdotuksensa, viimeisimpien tietojen mukaan syyskuussa. Ehdotuksen suhteen ei ole odotettavissa merkittävää edistymistä UK:n puheenjohtajuuskaudella 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 40/461/2002

EU/230902/0691

7.13 VAKUUTUSSOPIMUSLAIN TARKISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Vakuutus sopimuslain tarkistaminen niin, että lain toimivuuden seurannassa ilmi tulleet epäselvyydet ja muut ongelmat voidaan poistaa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Seurantatiivistelmä 10.1.2002

Arviomuistio 10.1.2005

Työryhmän asettamispäätös 16.2.2005

3. Keskeinen sisältö

Työryhmän on valmisteltava hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus vakuutus sopimuslain muuttamiseksi. Työryhmän on erityisesti seurantatiivistelmän ja arviomuistion pohjalta selvitettävä seuraavia kysymyksiä:

- lain yleisen soveltamisalan selkeyttäminen ja sen arvioiminen, onko tarkoituksenmukaista säilyttää nykyinen jaottelu henkilö- ja vahinkovakuutuksiin vai tulisiko ottaa käyttöön yhteisölainsäädännön mukainen jaottelu henki- ja vahinkovakuutuksiin
- pakottavuussäätelyn selkeyttäminen ja mahdollinen laajentaminen
- tarve täydentää tiedonantovelvoitteita koskevia säännöksiä EY:n lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi ja vakuutusten vertailtavuuden helpottamiseksi
- samastamissäännöksille asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja mahdollinen muutostarve.

4. Organisointi

Puheenjohtaja

Lahelma, Marjo, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7672

Jäsenet

Kummoinen, Katri, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7514
 Turunen, Juhani, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö/vakuutusosasto
 Uimonen, Mikko, ylitarkastaja, kuluttajavalituslautakunta
 Eerikäinen, Juha, lakimies, Kuluttajavirasto/kuluttaja-asiamies
 Turunen, Päivi, ylitarkastaja, Vakuutusvalvontavirasto
 Luukkonen, Irene, johtaja, Kuluttajien vakuutustoimisto
 Sario, Tuula, johtava lakimies Suomen Kuluttajaliitto
 Mäntyniemi, Lea, johtaja, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto

Pysyvä asiantuntija

Norio-Timonen, Jaana, OTT, vakuutusoikeuden dosentti

Työryhmän sihteereinä toimivat työryhmän jäsen Katri Kummoinen ja lainsäädäntösihteeri Katja Arenmaa, oikeusministeriö.

5. Taustatietoja

Vakuutusopimuslaki (543/1994) tuli voimaan 1.7.1995. Lakiin on sen voimaantulon jälkeen tehty vain muun lainsäädännön muuttumisesta johtuneita tarkistuksia.

Oikeusministeriö lähetti joulukuussa 2000 intressitahoille tiedustelun vakuutusopimuslain säännösten toimivuudesta. Saaduista vastauksista laadittiin 10.1.2002 tiivistelmä, jonka pohjalta oikeusministeriössä järjestettiin kuulemistilaisuus 25.1.2002. Oikeusministeriön toimeksiannosta OTT Jaana Norio-Timonen laati 10.1.2005 arviomuistion lain uudistamistarpeesta.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika päättyy 31.3.2006.

7. Taloudelliset vaikutukset**8. Muut tiedot**

OM 7/41/2005

OM019:00/2005

8. YHTIÖOIKEUS**8.1 OSAKEYHTIÖLAIN UUDISTAMINEN****1. Tavoite ja tehtävät**

Osakeyhtiölain kokonaisuudistus.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Oikeusministeriössä 7.7.2000 laadittu muistio.

Työryhmän asettamispäätös 16.2.2001.

Seurantaryhmän asettamispäätös 7.5.2001.

Työryhmän mietintö 6.5.2003 (Oikeusministeriö, Työryhmämietintö 2003:4)

Lausuntotiivistelmä (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2003:39)

Muistio jatkovalmistelusta 12.1.2004

Luonnos osakeyhtiölaiksi 8.12.2004

3. Keskeinen sisältö

Osakeyhtiölakityöryhmän ehdotuksessa uudeksi osakeyhtiölaiksi tavoitteena on ollut yritysten toimintamahdollisuuksien hallittu lisääminen ilman, että velkojien ja vähemmistöosakkeenomistajien asema olennaisella tavalla muuttuu. Ehdotuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota pienten yhtiöiden asemaan. Ehdotus sisältää merkittäviä muutosehdotuksia, joita ovat esimerkiksi siirtyminen aidosti nimellisarvottomaan pääomajärjestelmään, yhtäältä varojen jakamista koskevien säännösten liberalisointi ja toisaalta niiden täsmentäminen, yritysten rakennejärjestelyvaihtoehtojen monipuolistaminen ja itse menettelyjen nopeuttaminen sekä oikeussuojakeinojen täsmentäminen. Ehdotuksessa on pyritty korostamaan osakeyhtiöoikeuden keskeisten periaatteiden merkitystä.

4. Organisointi

Valmistelijat:

Pulkkinen, Pekka T., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7702

Jauhiainen, Jyrki, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7664

5. Taustatietoja

Voimassa oleva osakeyhtiölaki (734/1978) tuli voimaan vuonna 1980. Lakia on muutettu useaan otteeseen. Laajin muutos on vuonna 1997 voimaan tullut osittaisuudistus (145/1997), jolla laki muun muassa saatettiin vastaamaan Euroopan yhteisöjen lainsäädäntöä.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa syyskuussa 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM014:00/2001

OM 4376/41/2001

8.2 ASUNTO-OSAKEYHTIÖLAIN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Asunto-osakeyhtiölain uudistaminen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Arviomuistio 24.7.2003.

Lausuntotiivistelmä 12.2.2004 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2004:6)

Työryhmän asettamispäätös 18.5.2004

Seurantaryhmän asettamispäätös 28.5.2004

Työryhmän väliraportti 31.3.2005 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2005:11)

3. Keskeinen sisältö

Uudistuksen lähtökohtana on edistää asunto-osakeyhtiömuotoista asumista siten, että se voidaan järjestää osakkaiden kannalta mahdollisimman tehokkaasti, turvallisesti ja riittävän ennakoitavalla tavalla. Lisäksi pyritään lain selkeyteen ja helppolukuisuuteen. Laissa otetaan myös huomioon osakeyhtiölain kokonaisuudistus ja muu yhtiölainsäädännön kehitys.

Selvitetään lain uudistustarpeet, jotka liittyvät kunnossapitoon, osakkaan muutostöihin sekä osakkaan ja yhtiön vastuuta koskeviin säännöksiin. Samassa yhteydessä on tarkoituksenmukaista

käsitellä näihin läheisesti liittyviä vastikesäännöksiä. Lisäksi selvitetään ongelmallisiksi koettujen yksityiskohtaisten säännösten (esim. lain soveltamisala, asunto-osakeyhtiön tarkoitus ja toimiala, osakkaan maksuvelvollisuus, yhtiön perusparannukset, yhtiökokous, yhtiön hallinto) uudistustarve.

4. Organisointi

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja

Jauhiainen, Jyrki, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh.1606 7664

Jäsenet

Pulkkinen, Pekka T., lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7702

Kinnunen, Helena, johtava lakimies, Suomen Kiinteistöliitto ry

Järvinen, Timo A., asiamies, asianajaja, Isännöitsijäyritysten liitto ry

Saarelainen, Minna, asianajaja, Suomen Asianajajaliitto

Sario, Tuula, johtava lakimies, Suomen Kuluttajaliitto ry

Nevala, Tapio, lakimies, Suomen Kiinteistönvälittäjäliitto ry

Työryhmän sivutoimisena sihteerinä toimii varatuomari, AIT-isännöitsijä Essi Rikalainen, Helsingin Seudun Isännöitsijät Oy.

Seurantaryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja

Astola, Tiina, lainsäädäntöjohtaja, oikeusministeriö, puh. 1606 7666

Jäsenet

Heiskanen-Frösén, Seija, hallitusneuvos, ympäristöministeriö

Huuhka, Jaana-Maarit, päälakimies, Valtion asuntorahasto ARA

Kauppinen, Sakari, apulaisjohtaja, Patentti- ja rekisterihallitus

Rantatulkki, Heidi, henkikirjoittaja, Espoon maistraatti

Linnainmaa, Leena, osastopäällikkö, Keskuskauppakamari

Varala, Anna-Liisa, rakennuslakimies, Rakennustarkastusyhdistys RTY ry

Palviainen, Kirsi, asiamies, Rakennusteollisuus RT ry

Wuolijoki, Sakari, lakimies, Suomen Pankkiyhdistys r.y.

Ijäs, Hannu, vahinkovakuutuspaällikkö, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry

Vanhanen, Rauno, johtaja, Suomen Yrittäjät ry

Hernesniemi, Herkku, puheenjohtaja, Asukasliitto ry

Kuusiola, Arto, KHT, HTM-tilintarkastajat ry

5. Taustatietoja

Asunto-osakeyhtiölaki (AOYL, 809/1991) tuli voimaan vuonna 1992. Perusparannusta, uudistusta, lisärakentamista ja lisäalueen hankkimista koskevaan asunto-osakeyhtiön yhtiökokouksen päätökseen sovellettavien säännösten muutos tuli voimaan vuonna 2001 (316/2001). Muut asunto-osakeyhtiölakiin tehdyt muutokset ovat liittyneet muun lainsäädännön muutoksiin.

Asunto-osakeyhtiöiden ja osakkaiden tekemien korjausten, uudistusten ja lisärakentamisen tarve kasvaa, kun rakennuskanta ja asukkaat ikääntyvät ja asukaskunta, rakennustekniikka, asumispalvelut ja asuinkiinteistöjä koskevat viranomaisvaatimukset muuttuvat. Samat tekijät lisäävät tarvetta myös muihin järjestelyihin ja vastuusuhteiden selventämiseen asunto-osakeyhtiöissä. Muilta osin AOYL on osoittautunut pääosin toimivaksi.

Työryhmä antoi 31.3.2005 väliraportin osakkaan muutostöitä, yhtiön perusparannuksia ja uudistuksia sekä yhtiön ja osakkeenomistajan kunnossapitovastuuta koskevasta sääntelytarpeesta. Väliraportista järjestettiin keväällä 2005 laaja lausuntokierros.

6. Aikataulu

Työryhmän ja seurantaryhmän määräaika on jatkettu 31.1.2006 saakka.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 11/41/2003

OM035:00/2003

8.3 EU-ASETUSEHDOTUS EUROOPPALAISEKSI KESKINÄISEKSI YHTIÖKSI

1. Tavoite ja tehtävät

Asetuksen tarkoituksena on luoda uusi ylikansallinen keskinäinen yhtiömuoto. Tavoitteena on helpottaa rajat ylittävää yritystoimintaa EU-alueella ja vähentää rajat ylittävään toimintaan liittyviä hallinnollisia ja lainsäädännöllisiä esteitä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(93) 252 lopullinen

Y 15/1994 vp

3. Keskeinen sisältö

Ehdotus perustuu olennaisesti yhtiön kotipaikan lainsäädännölle, joten eri valtioihin perustuvat keskinäiset eurooppayhtiöt poikkeaisivat sääntelyltään toisistaan. Asetusehdotus sisältää lähinnä keskinäisen eurooppayhtiön perustamiseen liittyviä määräyksiä. Ehdotukseen liittyy henkilöstön edustusta koskeva direktiiviehdotus, jonka osalta valmisteluvastuu on työministeriöllä. Lopullinen sisältö tulee melko pitkälle vastaamaan eurooppayhtiötä koskevaa asetusta.

4. Organisointi

Valmistelija

Jauhiainen, Jyrki, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7664

5. Taustatietoja

Ehdotusta on käsitelty neuvoston työryhmässä syyskaudella 1996. Oikeusministeriö on järjestänyt ehdotuksesta kuulemistilaisuuden.

6. Aikataulu

Ehdotuksen käsittelyaikataulusta ei ole tietoa.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM0193:00/09/01/1998

8.4 EU-ASETUSEHDOTUS EUROOPPAYHDISTYKSESTÄ

1. Tavoite ja tehtävät

Asetuksen tarkoituksena on luoda ylikansallinen, EU-alueella toimiva uusi voittoa tavoittelematon yhdistysmuoto, eurooppayhdistys, jolla helpotetaan rajat ylittävää yhdistystoimintaa EU:n sisällä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(93) 252 lopullinen

Y 15/1994

3. Keskeinen sisältö

Ehdotus perustuu olennaisesti yhdistyksen kotipaikan lainsäädännölle, jota ei ole harmonisoitu.

Viimeisessä julkistamattomassa eurooppayhdistystä (EA) koskevassa asetusehdotuksessa on aineellisia säännöksiä EA:n perustamisesta, oikeushenkilöasemasta, säännöistä, kotipaikasta ja sen siirtämisestä ja rekisteröinnistä, EA:han sovellettavasta laista, EA:n jäsenistä ja jäsenten kokouksesta, toimielimistä ja niiden jäsenten vastuusta, edustamisesta, tilinpäätöksestä ja tarkastuksesta, ylijäämän ja muiden varojen jakamisesta, EA:n purkamisesta ja EA:n muuttamisesta kansallisessa laissa säännellyksi yhdistykseksi.

EA-asetuksen lopullinen sisältö tulee vastaamaan suurelta osin eurooppaosuuskuntaa koskevaa asetusehdotusta. EA:n sisäisten suhteiden määrittely perustuu kuitenkin pääosin EA:n sääntöihin ja kansalliseen sääntelyyn.

4. Organisointi

Valmistelija:

Jauhiainen, Jyrki, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7664

5. Taustatietoja

Asetusta valmistelevassa neuvoston työryhmässä osa jäsenvaltioista epäilee asetuksen tarpeellisuutta. EU-tasoisen yhtiöoikeudellisen sääntelyn tarvetta arvioivassa ns. Winterin raportissa asetusehdotus on vähiten tärkeiden hankkeiden ryhmässä. Jos hanketta jatketaan eurooppayhtiön ja eurooppaosuuskunnan osalta valitut työntekijäosallistumista koskevat ratkaisut helpottavat käsittelyä.

6. Aikataulu

Yli kuuden vuoden tauon jälkeen asetusta käsiteltiin neuvoston työryhmässä keväällä 2003.

Käsittelyä ei kuitenkaan jatketa vuonna 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Asetuksella ei olisi valtiontaloudellisia vaikutuksia. Asetus mahdollistaisi suomalaisten rekisteröityjen yhdistysten ja muiden voittoa tavoittelemattomien oikeushenkilöiden siirtymisen pois Suomesta.

8. Muut tiedot

OM 1/453/2003

OM0191:00/09/01/1998

9. ESINE- JA YMPÄRISTÖOIKEUS

9.1 KULJETUSVÄLINEITÄ KOSKEVIEN KIINNITYSJÄRJESTELMIEN YHTENÄISTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Yhtenäisen lain säätäminen kuljetusvälineiden velkakiinnitykseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Toimikunnan mietintö (KM 1993:44)

3. Keskeinen sisältö

Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki alusten, ilma-alusten sekä ajoneuvojen kiinnittämistä ja panttaamista velan vakuudeksi. Uudella lailla korvattaisiin nykyiset, eri kuljetusvälineitä koskevat erillislait. Kiinnityskelpoisia olisivat rekisteröidyt ja tyypillisesti elinkeinotoiminnassa käytettävät kuljetusvälineet. Ehdotuksen mukaan kuljetusvälineiden kiinnittämisessä siirrytään panttikirjajärjestelmään, joka on jo käytössä kiinteistöjen osalta. Ehdotetussa laissa olisi säännöksiä muun muassa kiinnitysmenettelystä ja valtion vahingonkorvausvastuusta sekä panttioikeuden sisällöstä.

4. Organisointi

Valmistelija

Jokela, Marjut, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7703

5. Taustatietoja

Kuljetusvälineiden velkakiinnitystoimikunnan mietintö (KM 1993:44). Mietintö on ollut lausuntokierroksella ja siitä on tehty tiivistelmä.

6. Aikataulu

Jatkovalmistelun aikataulusta ei ole päätetty. Asiassa on syytä seurata ratkaisuja, joita tehdään liikuteltaviin laitteisiin kohdistuvista kansainvälisistä oikeuksista tehdyn yleissopimuksen täytäntöönpanossa.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

Dnro 1984/061/91

OM0196:00/06/01/1998

9.2 KIINTEISTÖJEN KIRJAAMISJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Nykyaikaisen tietoyhteiskunnan menetelmien täysimääräinen hyödyntäminen kirjaamisjärjestelmässä. Lisäksi tulisi tarpeen mukaan mahdollistaa sähköisten sopimusten ja asiakirjojen käyttö kiinteistön kaupassa ja panttauksessa. Sähköisten palvelujen käytön tulisi perustua vapaaehtoisuuteen. Menettelytapojen tulisi olla asiakaslähtöisiä, helpokäyttöisiä ja taloudellisia.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Toimikunnan asettamispäätös 31.3.2004

Toimikunnan I osamietintö 20.12.2004 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2004:6)
HE 75/2005 vp 10.6.2005

3. Keskeinen sisältö

Tarkoituksena on selvittää, millaisin sähköisen asioinnin ja tiedonsiirron keinoin voidaan tehostaa kirjaamismenettelyä ja parantaa lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin tietosisältöä, sekä tarvetta siirtyä sähköiseen kaupankäyntiin ja sähköisten panttikirjojen käyttöön.

Lisäksi arvioidaan eri kehittämisvaihtoehtojen aiheuttamia lainsäädännön muutostarpeita, tietoteknisiä valmiuksia sekä vaihtoehtojen kustannus- ja organisaatiovaikutuksia ja toteuttamisaikatauluja.

4. Organisointi

Puheenjohtaja

Kartio, Leena, kansleri

Jäsenet

Jokela, Marjut, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

Kokkonen, Arvo, maanmittausneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

Karvinen, Pauli, ylijohdaja, Maanmittauslaitos

Wuolijoki, Sakari, oikeustieteen lisensiaatti, Suomen Pankkiyhdistys r.y.

Jukka Malila, toimitusjohtaja, Suomen Kiinteistönvälittäjäliitto ry

Kimmo Simola, käräjätuomari, Turun käräjäoikeus

Asiantuntijat

Raiskinmäki, Martti, ylitarkastaja, oikeusministeriön tietotekniikkatoimisto

Mattsson, Jarmo, ylitarkastaja, Verohallitus

Närhi, Eila, ylitarkastaja, Verohallitus

Hurmeranta, Jyrki, hallitussihteeri, ympäristöministeriö

Österberg, Mari, lakimies, Kuluttajavirasto

Pösö, Päivi, ylitarkastaja, Väestörekisterikeskus

Holopainen, Matti, maankäyttöinsinööri, Suomen Kuntaliitto

Rouhe, Annamari, henkilökirjoittaja, Tampereen maistraatti

Sihteeri

Toimikunnalla on lisäksi oikeus ottaa sivutoiminen sihteeri.

5. Taustatietoja

Kiinteistön kauppaa, panttausta ja kirjaamisjärjestelmää koskevat säännökset ovat vuonna 1997 voimaan tullessa maakaarella. Kiinteistötietojärjestelmän omistajatietojen ajantasaisuutta ja sen parantamismahdollisuuksia on selvitetty 9.12.2002 valmistuneessa mietinnössä.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika päättyy 31.10.2005. Hallituksen esitys osamietinnön perusteella kiinteistöjen omistajatietojen ajantasaisuutta parantaviksi säännöksiksi on eduskunnan käsiteltävänä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 4/41/2004

OM016:00/2004

9.3 VESILAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Vesilakiin liittyvien uudistustarpeiden selvittäminen ja ehdotusten tekeminen tarpeelliseksi katsotuista muutoksista.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Toimikunnan asettamispäätös 22.3.2000

Toimikunnan mietintö 16.6.2004, (Oikeusministeriö, Komiteamietintö 2004:2)

Työryhmän asettamispäätös 1.6.2005

Lausuntotiivistelmä 12.8.2005 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2005: 20)

3. Keskeinen sisältö

Toimikunnan tuli selvittää vesilakiin (264/1961) liittyvät uudistustarpeet ja kiinnittää työssään erityistä huomiota mm. vesivarojen käyttöä, vesitaloushankkeita, vesioikeudellisia yhteisöjä sekä vesiasiaan käsittelymaksuja koskeviin säännöksiin sekä kansainvälisen vesioikeuden periaatteisiin ja EU:n lainsäädäntöön ja ohjausjärjestelmiin.

Työryhmän tehtävänä on valmistella vesilain kokonaisuudistuksen vaatimat muutokset muuhun lainsäädäntöön, laatia luonnos vesiasetukseksi ja valmistella tarpeelliseksi katsomansa muut

- muutokset lainsäädäntöön seuraavien asiakokonaisuuksien osalta
- menettely valtioneuvoston poikkeuslupa-asiassa
- vesilain korvaussäännösten muodollinen/tekninen uudistaminen
- luonnontilaisten purojen suojelu
- voimassa olevien lupien tarkistaminen
- kalatalousvelvoitteet ja -maksut

4. Organisointi

Puheenjohtaja

Kotkasaari, Timo, ylijohtaja, maa- ja metsätalousministeriö

Varapuheenjohtaja

Kaarikivi-Laine, Ulla, hallitusneuvos, ympäristöministeriö

Jäsenet

Salila, Jari, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7706

Kaatra, Kai, vesihallintojohtaja, maa- ja metsätalousministeriö

Suomela, Tapani, yli-insinööri, ympäristöministeriö

Valpasvuo, Vesa, ympäristöasiantuntija, Suomen Kuntaliitto

Palosaari, Meeri, asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Tornberg, Markku, johtaja, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto

Kuronen, Ilpo, luonnonsuojelupäällikkö, Suomen Luonnonsuojeluliitto

Turpeinen, Aino, johtaja, Länsi-Suomen ympäristölupavirasto

Virta, Marketta, osastopäällikkö, Uudenmaan ympäristökeskus

Asiantuntijat

Hollo, Erkki J., professori, Helsingin yliopisto

Kuusiniemi, Kari, hallitustalon johtaja, korkein hallinto-oikeus

Seppälä, Mika, ympäristöneuvos, Länsi-Suomen ympäristölupavirasto

Hellsten, Kaj, asiantuntija, Energiateollisuus ry

Työryhmä voi kuulla myös muita asiantuntijoita.

Sihteerit

Salila, Jari, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7706

Kemppainen, Pekka, vanhempi hallitussihteeri, maa- ja metsätalousministeriö

5. Taustatietoja

Vesilainsäädäntöä on muutettu osittaistarkistuksin useaan otteeseen. Lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten johdosta on tullut tarpeelliseksi tarkistaa ja ajanmukaistaa lainsäädäntö kokonaisuudessaan.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika päättyy 31.5.2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeella ei ole mainittavia taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM191:00/06/06/2000

OM 7/021/2004

10. MAKSUKYVYTTÖMYYSLAINSÄÄDÄNTÖ

10.1 LISÄSUORITUSVELVOLLISUUDEN LIEVENTÄMINEN YKSITYISHENKILÖN VELKAJÄRJESTELYSÄ

1. Tavoite ja tehtävät

Velkajärjestelyn kannustavuuden parantaminen lieventämällä velallisen lisäsuoritusvelvollisuutta yksityishenkilön velkajärjestelyssä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän mietintö 21.12.2004 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2004:20)

Lausuntotiivistelmä 27.5.2005 (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2005:19)

3. Keskeinen sisältö

Tarkistetaan yksityishenkilön velkajärjestelystä annettua lakia niin, että lievennetään velallisen velvollisuutta maksaa velkojaan maksuohjelman aikana lisääntyneistä tuloistaan.

4. Organisointi

Valmistelija

Lehtimäki, Liisa, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7719

5. Taustatietoja

Maksukysyttömyysjärjestelmien kehittämistarpeita arvioineen oikeusministeriön työryhmän mietinnössä (Lausuntoja ja selvityksiä 2004:20) ehdotettiin velallisen lisäsuoritusvelvollisuuden lieventämistä siten, että velalliselle itselleen jää hänen maksuohjelman aikana saamistaan lisätuloista puolet. Valtaosa lausunnonantajista kannatti ehdotusta.

6. Aikataulu

Ehdotus hallituksen esitykseksi 31.1.2006 mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 14/41/2004

OM033:00/2004

10.2 YRITYSSANEERAUSLAIN TARKISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Yrityssaneerausta koskevan lainsäädännön tarkistaminen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Tiivistelmä lausunnoista 30.11.2004

Työryhmän asettamispäätös 20.1.2005

3. Keskeinen sisältö

Yrityssaneerauslainsäädäntö tuli voimaan vuonna 1993. Lakia on eräin osin tarkistettu, mutta lainsäädännön toimivuutta ja siinä ilmenneitä epäkohtia ei ole laajemmin arvioitu.

Työryhmän tehtävänä on arvioida, miltä osin saneeraukseen liittyviä epäkohtia voidaan korjata koulutuksella, menettelytapojen kehittämällä ja konkurssiasian neuvottelukunnan suosituksilla sekä miltä osin on tarkistettava lainsäädäntöä. Työryhmän on erityisesti selvitettävä menettelyn valintaa saneerauksen ja konkurssin välillä, mahdollisuutta lisätä yrityksen tervehdyttämistoimenpiteiden osuutta saneerausohjelmissa ja lyhentää hakemusten käsittelyaikoja tuomioistuimissa

4. Organisointi

Puheenjohtaja

Lehtimäki, Liisa, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7719

Jäsenet

Pulkkinen, Pekka, erityisasiantuntija, oikeusministeriö

Arko-Koski, Eeva, toimistopäällikkö, Konkurssiasiamiehen toimisto

Vigren, Tuija, ylitarkastaja, Verohallitus

Ruutu, Juhani, kehityspäällikkö, Finnvera Oyj

Ruikka, Tuula, käräjätuomari, Helsingin käräjäoikeus

Viilo, Juhani, asianajaja, Suomen Asianajajaliitto

Wuolijoki, Sakari, oikeustieteen lisensiaatti, Suomen Pankkiyhdistys

Kiviniemi, Jouni, saneerausasiantuntija, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto

Tähtivuori, Riikka, lainopillinen asiamies, Suomen Yrittäjät ry

Pysyvä asiantuntija

asianajaja, KTL Markku Savolainen, Asianajotoimisto Taneli Simonen Oy, Joensuu.

Työryhmän sihteerinä toimii erityisasiantuntija Riitta Hämäläinen oikeusministeriöstä, puh. 1606 7673.

5. Taustatietoja

Hanke liittyy osaltaan pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmaan, johon sisältyvän yrittäjyyden politiikkaohjelman mukaan on tarkoitus kehittää konkurssi-, yrityssaneeraus- ja muuta

maksukyvyttömyyslainsäädäntöä elinkelpoisten yritysten tarpeettomien konkurssien välttämiseksi. Lain toimivuudesta järjestettiin keskustelutilaisuus syyskuussa ja lausuntokierros lokakuussa 2004.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika päättyy 31.12.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 18/41/2004

OM037:00/2004

10.3 LIIKETOIMINTAKIELLON VALVONTAA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN TARKISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tehtävänä on laatia ehdotus liiketoimintakieltoon määrättyjen valvonnan tehostamiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Arviomuistio 26.5.2005

3. Keskeinen sisältö

Kehitetään viranomaisten välistä tietojenvaihtoa siten, että poliisilla on riittävät mahdollisuudet saada tieto valvonnan kannalta merkityksellisistä seikoista. Lisäksi selvitetään, voitaisiinko liiketoimintakielto rekisterin tietoja luovuttaa nykyistä laajemmin viranomaisille sähköisessä muodossa.

Selvitetään myös, millä keinoin voitaisiin edistää sitä, että yhteisöt, joiden vastuutehtävissä kaupparekisterimerkinnän mukaan on liiketoimintakieltoon määrätty henkilö, tekisivät kaupparekisteriin ilmoituksen tällaisen tehtävän lakkaamisesta. Mahdolliset kaupparekisteriä koskevat säännösehdotukset tulee laatia yhteistyössä kauppa- ja teollisuusministeriön kanssa.

4. Organisointi

Valmistelijat

Liisa Lehtimäki, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7719

Riitta Hämäläinen, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, puh. 1606 7673

5. Taustatietoja

Liiketoimintakiellosta annettu laki (1059/1985) tuli voimaan vuonna 1986. Lakia tarkistettiin vuonna 1998 (1220/1997) jolloin liiketoimintakielton noudattamisen valvonta määrättiin poliisin tehtäväksi.

Sisäasiainministeriön työryhmän loppuraportissa ”Talousrikistorjuntaan vaikuttavan lainsäädännön kehittäminen” (36/2004) on ehdotettu, että oikeusministeriö käynnistäisi liiketoimintakiellosta annetun lain tarkistamistyön sen selvittämiseksi, tulisiko liiketoimintakieltoon määrättyjen valvontavelvollisuus ulottaa koskemaan poliisin lisäksi muitakin viranomaisia.

6. Aikataulu

Ehdotus hallituksen esitykseksi 31.12.2005 mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

Tässä vaiheessa ei ole vielä tietoa esityksen taloudellisista vaikutuksista.

8. Muut tiedot

OM 10/41/2005

10.4 ULOSOTTOLAIN KOKONAISUUDISTUS

1. Tavoite ja tehtävät

Ulosottolainsäädäntöä uudistetaan laajoin osittaisuudistuksin. Kokonaisuudistuksen keskeisenä tavoitteena on tuloksellinen, nopea ja edullinen sekä velallisen omatoimista suoritusta tukeva ulosotto. Tehokkuustavoitteeseen pääsemiseksi pyritään löytämään keinot, joissa otetaan huomioon velallisen hyväksyttävä vähimmäistoimeentulo sekä asianosaisten oikeusturva, ihmisoikeudet ja perusoikeudet.

Kokonaisuudistuksen viimeisen eli IV vaiheen ehdotus on valmistunut 27.6.2005 (Lausuntoja ja selvityksiä 2005:18). Ehdotus on lausuntokierroksella 15.9.2005 saakka. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa vuonna 2006. Ulosottolaki on tarkoitus korvata uudella lailla (ulosottokaari), johon sisältyisi aiemmin uudistetut luvut. Lisäksi tarkoitus on uudistaa paikallisia ulosottoviranomaisia koskevat lain 1 luvun säännökset. Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanoa ja veron ulosottoa koskevat säännökset tarkistetaan. Vuonna 1996 voimaan tulleisiin muutoksenhakusäännöksiin on tarkoitus tehdä tarvittavat korjaukset. Vanhentumislakiin otettaisiin säännös siitä, että saatava lakkaa ulosoton määrääjän ja sen jatkamista koskevan kanteen määrääjän kuluttua umpeen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Ehdotus hallituksen esitykseksi ulosottolain muuttamisesta 24.6.2003, lausuntoja ja selvityksiä 2003:18, oikeusministeriö

Lausuntopyyntö 25.6.2003, OM 16/41/2003.

Lausuntotiivistelmä 7.1.2004 (Heidi Lindfors), lausuntoja ja selvityksiä 2004:1, oikeusministeriö
Hallituksen esitys laiksi ulosottolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 13/2005 vp

Selvitys ulosottolain 9 ja 10 lukujen säännösten korjaustarpeesta, lausuntoja ja selvityksiä 2005:4, oikeusministeriö (Matti Rintala) (IV vaihe)

Ehdotus ulosottokaareksi ja verotäytäntöönpanolaksi, ulosottolainsäädännön kokonaisuudistuksen IV vaihe, lausuntoja ja selvityksiä 2005:18, oikeusministeriö

3. Keskeinen sisältö

Ulosottolain IV vaiheen uudistuksessa ulosottolain 1 lukuun otettaisiin säännökset ulosottolaitoksen organisaatiosta. Paikallisen toiminnan osalta tarkoitus on piirikkoon suurentaminen siten, että samalla huolehditaan palvelujen saatavuudesta. Turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskevan 7 luvun ja täytäntöönpanokuluja koskevan 8 luvun säännökset on tarkoitus tarkistaa. Itseoikaisua, täytäntöönpanoriitaa ja keskeytystä koskevan 9 luvun ja ulosottovalitusta koskevan 10 luvun säännökset on tarkoitus tarkistaa riittävän oikeusturvan ja käytännön toimivuuden näkökulmasta. Veroulosottolain säännöksiä on tarkoitus täsmentää ja saattaa ajan tasalle. Velallisen asemaa on tarkoitus täsmentää ja helpottaa saatavien lakkaamista koskevalla säännöstellä.

4. Organisointi

Valmistelijat

Linna Tuula, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7718

Leppänen Tatu, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7678

5. Taustatietoja

Ulosottolainsäädännön kokonaisuudistuksen I vaihe tuli voimaan 1.12.1996. Tällöin uudistettiin ulosottoviranomaisia ja muutoksenhakua koskevat säännökset (197/1996), lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annettu laki (619/1996) sekä lakkautettiin ulosotonhaltijalaitos (818/1996).

Lisäksi on toteutettu erillisuudistuksina ulosottomenettelyn tehostamista koskeva uudistus (171/1997), velallisen erottamiseta koskeva uudistus (378/1997), veroulosottolain 9 §:n muutos (793/1998), elatusavun perintää koskeva uudistus (673-677/1998) sekä keinotekoisiiin järjestelyihin perustuvaa ulosoton välttämistä koskeva uudistus (481/1999).

Laki sakon täytäntöönpanosta (672/2002) tuli voimaan 1.10.2002.

Ulosottolainsäädännön kokonaisuudistuksen II vaihe (L 679-692/2003, HE 216/2001 vp) tuli voimaan 1.3.2004. Uudistus koski ulosottooperusteita ja yleisiä ulosoton menettelysäännöksiä. Uudistuksella pyritään vähentämään ulosoton pitkäkestoisuudesta aiheutuvia haittoja. Ulosotossa siirryttiin sähköiseen asiointiin aiempaa laajemmin sekä velalliskohtaiseen asioiden hoitoon. Uudistus tuli voimaan samanaikaisesti ulosoton valtakunnallisen tietojärjestelmän (ULJAS) käyttöön ottamisen kanssa.

Kokonaisuudistuksen III vaiheen hallituksen esitys (HE 13/2005 vp) annettiin eduskunnalle 4.3.2005. Esitys sisältää ulosmittausta (ulosottolain 4 luku), myyntiä (5 luku) ja tilitystä (6 luku) koskevat säännökset. Tarkoitus on parantaa pienituloisten velallisten taloudellista suojaa. Esitykseen sisältyy ehdotuksia yritystoiminnan edellytysten parantamiseksi. Lakiin otettaisiin esityksen mukaan nykyistä tarkemmat säännökset kuolinpesän osuuden ulosmittauksesta. Yhteisomistussuhde voitaisiin tietyin edellytyksin purkaa ulosotossa. Vapaa myynti tulisi huutokaupan vaihtoehdoksi, ja ostajan oikeusasema säänneltäisiin. Tilitystä koskevaan 6 lukuun otettaisiin aiempaa tarkemmat säännökset kertyneiden varojen kohdentamisesta sekä uusi tilityksen keskeytyssäännös.

6. Aikataulu

Kokonaisuudistuksen IV vaiheen hallituksen esitys on tarkoitus antaa vuonna 2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

Uudistuksen IV vaiheen vaikutukset valtion talouteen liittyvät ulosoton organisaation uudistamiseen ja niitä koskeva selvitys on valmisteilla. Ehdotukseen sisältyy myös selvitys saatavan lakkaamisesta velkojille aiheutuvista menetyksistä.

8. Muut tiedot

OM 1770/41/2000

OM 16/41/2003

OM 17/41/2004

OM0560:00/06/01/1998

11. RIKOSOIKEUS

11.1 RIKOSLAIN YLEINEN OSA

11.1.1 LAPSIIN KOHDISTUVIEN SEKSUAALIRIKOSTEN VANHENTUMISTA KOSKEVAT JA ERÄÄT MUUT RIKOSLAIN MUUTOKSET

1. Tavoite ja tehtävät

Tarkoitus on laatia ehdotus hallituksen esitykseksi, joka koskee rikosoikeudellista vanhentumista, lapsikaappausta ja toiselle kuuluvan henkilötodistuksen käyttämistä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Rikosoikeudellinen vanhentuminen: KK 685/2003 vp ja LaVM 32/2002 vp

Lapsikaappaus: LA 60/2004 vp

Henkilötodistuksen käyttäminen: Arviomuistio 3.6.2004 (OM 3/42/2004)

Ehdotus eräiden rikosten poikkeuksellista vanhentumista, toisen henkilötodistuksen väärinkäyttöä ja lapsikaappausta koskeviksi säännöksiksi (oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2005:6)

Lausuntotiivistelmä em. ehdotuksesta (oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2005:15)

3. Keskeinen sisältö

Syyteoikeuden vanhentumista koskevia rikoslain 8 luvun säännöksiä muutetaan niin, että lapsiin kohdistuvien rikoslain 20 luvussa tarkoitettujen seksuaalirikosten vanhentumisaika alkaa myöhemmin kuin teosta, esimerkiksi heidän täysi-ikäiseksi tulemisestaan. Valmistelussa on lisäksi selvitettävä, pitäisikö vastaavan järjestelyn koskea myös lapsiin kohdistuvia pahoinpitelyrikoksia. Samalla rikoslain 8 lukuun tehdään muutokset, joita edellyttää se, että kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat rikokset eivät tuomioistuimen perussäännön 29 artiklan mukaan vanhene. Lisäksi rikoslakiin tehdään eräitä muihin lainsäädäntöhankkeisiin liittyviä teknisluonteisia korjauksia.

Rikoslain 25 lukuun lisätään valtioden rajat ylittäviä lapsikaappauksia koskeva rangaistussäännös. Samalla on harkittava, edellyttääkö se 25 luvun 5 §:ssä säädetyn lapsen omavaltaista huostaanottoa koskevan rangaistussäännöksen muuttamista.

Rikoslakiin lisätään rangaistussäännös, jonka mukaan rangaistavaa on toisen henkilön henkilötodistuksen tai vastaavan viranomaisen myöntämän asiakirjan käyttäminen yksityisen henkilön erehdyttämiseksi.

4. Organisointi

Valmistelija

Kanerva Janne, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7723

5. Taustatietoja

Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö saattaa tulla ilmi vasta pitkän ajan kuluttua teosta. Tuolloin vanhentumisen kannalta voi tulla ratkaisevaksi se, arvioidaanko teko törkeäksi vai ei. Kuitenkin jo perusmuodon mukainen lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö on vakava rikos. Kun otetaan huomioon kysymyksessä olevien rikosten uhreilleen usein aiheuttama pitkäaikainen kärsimys ja muu vastaava vahingollisuus sekä lasten erityisen suojan tarve, on olemassa riittäviä perusteita järjestelylle, jossa lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten vanhentumisaika alkaa myöhemmin kuin teosta. Lapsiin kohdistuvat pahoinpitelytkin saattavat paljastua vasta pitkän ajan kuluttua rikosten tekemisestä, minkä vuoksi niitä koskevan vanhentumisen myöhentämistä on harkittava tässä yhteydessä.

Rikoslain 25 luvun 5 §:ssä säädettyä lapsen omavaltaista huostaanottoa moitittavammasta menettelystä on kysymys silloin, kun lapsi viedään asuinmaastaan. On lisäksi mahdollista, että lapsen vieminen läheisen henkilön toimesta pois maasta ei täytä nykyisten lapsen omavaltaista huostaanottoa ankarammin rangaistavien rikosten kuten vapaudenriiston tunnusmerkistöä. Erillinen lapsikaappausta koskeva rangaistussäännös on havainnollisuudenkin vuoksi tarpeen.

Yksityisen henkilön erehdyttämistä henkilöllisyyden todistamiseen liittyvän asiakirjan väärinkäytöllä koskeva rikoslain 42 luvun 5 § kumottiin vuonna 1999. Käytännön ongelmana on se, että alaikäiset käyttävät henkilöllisyyden osoittavia täysi-ikäisten asiakirjoja hankkiakseen tupakkaa tai alkoholia taikka päästäkseen ravintoloihin tai alaikäisiltä kiellettyihin tilaisuuksiin.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys eduskunnalle annetaan syksyllä 2005.

Rikosoikeudellista vanhentumista koskevat muutokset on toteutettava ennen vanhentumista koskevien säännösten kokonaisuudistuksen 1.1.2006 tapahtuvaa voimaantuloa.

7. Taloudelliset vaikutukset

Ei ole.

8. Muut tiedot

OM 22/41/2004

OM046:00/2004

11.2 RIKOSLAIN ERITYINEN OSA

11.2.1 EHDOTUS EU:N PUITEPÄÄTÖKSEKSI RASISMIN JA MUUKALAISVIHAN VASTAISESTA TOIMINNASTA

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvia rikoksia koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentäminen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(2001) 664 lopullinen

15490/1/02 DROIPEN 92 REV 1

U 7/2002 vp

PeVL 26/2002 vp

LaVL 6/2002 vp

3. Keskeinen sisältö

Puitepäättösluonnos sisältää velvollisuuden säätää rangaistavaksi puitepäättöksessä määritellyt rasismiin ja muukalaisvihaan liittyvät rikokset sekä määritellä rangaistukset ja rangaistusten koventamisperusteet. Oikeushenkilön rangaistusvastuu tulisi ulottaa näihin tekoihin ja oikeushenkilöön kohdistuvista seuraamuksista säädettäisiin puitepäättöksessä. Ehdotuksessa on myös syytetoimien käynnistämistä ja lainkäyttövaltaa koskevat artikkelit.

4. Organisointi

Valmistelija:

Hannula, Ilari, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7724

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Komissio teki ehdotuksensa 12 päivänä joulukuuta 2001. Asian käsittely alkoi mutta keskeytyi huhtikuussa 2003. Puitepäätos otettiin keväällä 2005 uudestaan käsittelyyn, mutta yksimielisyyttä ei saavutettu. Asiassa odotetaan komissiolta uutta ehdotusta vuonna 2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 2/481/2005

11.2.2 EHDOTUS NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖKSEKSI JÄRJESTÄYTYNEEN RIKOLLISUUDEN TORJUNNASTA

1. Tavoite ja tehtävät

Ehdotuksen tarkoitus on tehostaa järjestäytyneen rikollisuuden vastaisia toimia Euroopan unionin alueella.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM (2005) 6 lopullinen

U 12/2005 vp

LaVL 9/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Ehdotuksella yhdenmukaistettaisiin järjestäytyneeseen rikollisjärjestöön osallistumista koskevia rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia. Puitepääöksellä on tarkoitus korvata ja kumota yhteinen toiminta rikollisjärjestöön osallistumisen kriminalisoinnista Euroopan unionin jäsenvaltioissa (98/733/YOS, EYVL L 351/1, 29.12.1998), jäljempänä vuoden 1998 yhteinen toiminta.

4. Organisointi

Valmistelija:

Andersson Lena, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7725

5. Taustatietoja

Ehdotuksen taustana on järjestäytyneen rikollisuuden vastainen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus (jäljempänä niin sanottu Palermon sopimus). Palermon sopimus on saatettu Suomessa voimaan 12 päivänä maaliskuuta 2004 (SopS 18/2004). Puitepääötöksen mallina on osin käytetty Palermon sopimuksen vastaavia määräyksiä.

6. Aikataulu

Ehdotuksen käsittely neuvoston työryhmässä on kesken.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeella ei ole taloudellisia vaikutuksia

8. Muut tiedot

OM 17/481/2005

EU/2005/0635

11.2.3 EUROOPAN YHTEISÖN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ SVEITSIN VALALIITON VÄLINEN YHTEISTYÖSOPIMUS NIIDEN TALOUDELLISEN EDUN VASTAISTEN PETOSTEN JA MUUN LAITTOMAN TOIMINNAN TORJUMISEKSI

1. Tavoite ja tehtävät

Ehdotus hallituksen esitykseksi Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välillä tehdyn, niiden taloudellisen edun vastaisten petosten ja muun laittoman toiminnan torjumista koskevan sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Luxembourgissa 25.10.2004 allekirjoitettu sopimus

3. Keskeinen sisältö

Sopimuksen tarkoituksena on tehostaa hallinnollista ja oikeudellista yhteistyötä EY:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muun laittoman toiminnan torjumiseksi. Sopimus sisältää hallinnollista yhteistyötä ja rikosoikeusapua koskevia määräyksiä. Määräykset täydentävät voimassaolevia oikeusapusopimuksia.

Sopimus on luonteeltaan niin sanottu sekasopimus, jonka osapuolina ovat sekä EY että sen jäsenvaltiot. Jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvilta osin eduskunnan tulee hyväksyä sopimus perustuslain 94 §:n mukaisin edellytyksin ja sen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset tulee perustuslain 95 §:n mukaisesti saattaa lailla voimaan.

4. Organisointi

Valmistelija

Jahkola Katariina, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7705

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 12/84/2004

11.2.4 EU:N DIREKTIIVIEHDOTUS YHTEISÖN TALOUDELLISTEN ETUJEN RIKOSOIKEUDELLISESTA SUOJASTA

1. Tavoite ja tehtävät

Komissio on 23.5.2001 tehnyt ehdotuksen direktiiviksi yhteisön taloudellisten etujen rikosoikeudellisesta suojaamisesta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM (2001) 272

U 57/2001 vp

LaVL 18/2001 vp

3. Keskeinen sisältö

EU:n jäsenvaltioiden hallitusten välisessä yhteistyössä on hyväksytty yleissopimus Euroopan taloudellisten etujen suojaamisesta sekä siihen liittyvät kolme pöytäkirjaa. Ehdotuksen tarkoituksena on, että direktiiviin sisällytettäisiin jäsenvaltioiden hyväksymiin neljään yleissopimukseen liittyvät kriminalisointivelvoitteet. Direktiivi ei siis sisältäisi uusia kriminalisointivelvoitteita, vaan se siirtäisi jo hyväksytyjen yleissopimusten aineellista rikosoikeutta koskevan sisällön direktiiviin eli I pilariin.

4. Organisointi

Valmistelija

5. Taustatietoja

Suomi on saattanut kansallisesti voimaan kaikki hallitusten välisessä yhteistyössä jo hyväksytyt yhteisön taloudellisia etuja suojaavat yleissopimukset. Mainituista yleissopimuksista kolme on tullut kansainvälisesti voimaan.

6. Aikataulu

Asian käsittely on kesken.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 3/481/2005

11.2.5 YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN KORRUPTIONVASTAISEN YLEISSOPIMUKSEN HYVÄKSYMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö asetti 3.12.2004 työryhmän, jonka tehtävänä on laatia ehdotus hallituksen esitykseksi korruptionvastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen hyväksymiseksi ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Korruptionvastainen yleissopimus

3. Keskeinen sisältö

Yhdistyneiden Kansakuntien korruptionvastaiseen yleissopimukseen sisältyy velvoitteita, jotka koskevat muun muassa ehkäiseviä toimenpiteitä, kriminalisointeja, sanktiota, vahingonkorvausta, takavarikointia, konfiskaatiota, tuomiovaltaa, oikeushenkilöiden vastuuta, todistajien ja uhrien suojelua, täytäntöönpanojärjestelmiä, kansainvälistä yhteistyötä, laittomasti maasta vietyjen varojen palauttamista, teknistä apua, tietojen keräämistä, vaihtoa ja analysointia sekä täytäntöönpanon valvontamekanismia. Maasta laittomasti vietyjen varojen palauttamista koskevia määräyksiä ei sisälly muihin jo olemassa oleviin korruption vastaisiin sopimuksiin. Myös sopimukseen sisältyy laajoja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Sopimuksen kaikki määräykset eivät ole ehdottomasti velvoittavia, vaan ongelmallisimpina pidetyt määräykset ovat harkinnanvaraisia.

4. Organisointi

Työryhmän puheenjohtaja:

Lainsäädäntöneuvos Ilari Hannula, oikeusministeriö, lainvalmisteluosasto

Jäsenet:

Lähetystöneuvos Jaakko Halttunen, ulkoasiainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Jorma Immonen, kauppa- ja teollisuusministeriö
 Lainsäädäntöneuvos Katariina Jahkola, oikeusministeriö, lainvalmisteluosasto
 Johtaja Matti Joutsen, oikeusministeriö, kansainvälinen yksikkö
 Poliisiylitarkastaja Kaarle J. Lehmus, sisäasiainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Helinä Lehtinen, oikeusministeriö, kriminaalipoliittinen osasto
 Valtionsyyttäjä Ritva Sahavirta, valtakunnansyyttäjänvirasto

Sihteerit:

Puheenjohtaja toimii työryhmän sihteerinä apunaan
 EU-lainsäädäntösihteerinä Sanna Männistö, oikeusministeriö

6. Aikataulu

Työryhmän tulee laatia ehdotuksensa 31.8.2005 mennessä. Ehdotuksesta pyydetään lausunnot. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa joulukuussa 2005.

7. Muut tiedot

OM 25/41/2004
 OM049:00/2004

11.2.6 ASERIKOKSET**1. Tavoite ja tehtävät**

Tavoitteena on laatia ehdotus aserikoksia koskeviksi säännöksiksi. Ehdotus on laadittava hallituksen esityksen muotoon. Rikoslakiin koottaisiin nykyisin ampuma-aselaissa ja järjestyslaissa olevat aseita koskevat rangaistussäännökset.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 26.8.2003
 Työryhmämietintö Aserikosten siirtäminen rikoslakiin (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2003:38)
 HE 113/2004 vp

3. Keskeinen sisältö

Ampuma-aserikokset jaettaisiin törkeysasteeltaan kolmeen portaaseen, ampuma-aserikokseen, törkeään ampuma-aserikokseen ja lievään ampuma-aserikokseen. Muita aserikoksia olisivat vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen, vaarallisen esineen hallussapito ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito. Ampuma-aselakiin jäisivät vielä ampuma-aserikkomusta koskevat rangaistussäännökset. Rangaistussäännöksiin ei esitetä asiallisia muutoksia.

Aserikoksia koskevien säännösten siirtämisestä rikoslakiin aiheutuvat tarpeelliset muutokset tehtäisiin myös ampuma-aselakiin, järjestyslakiin ja rikoslain määrättyihin lukuihin. Lisäksi ampuma-aselakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset poliisin oikeudesta tietyin edellytyksin hävittää ampuma-aselaissa tarkoitetut arvoltaan vähäiset aseiden osat, kaasusumuttimet, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksiset. Vastaava muita aseita koskeva hävittämissäännös jäisi järjestyslakiin.

4. Organisointi

Valmistelija

Hannula, Ilari, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh 1606 7724

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Hallituksen esitys Eduskunnalle aserikoksia koskevien säännösten uudistamiseksi annettiin 11.6.2004 (HE 113/2004 vp). Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian niiden hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 21/41/2003

OM020:00/2003

11.2.7 YK:N KANSAINVÄLISEN JÄRJESTÄYTYNEEN RIKOLLISUUDEN VASTAISEN YLEISSOPIMUKSEN ENSIMMÄINEN JA TOINEN LISÄPÖYTÄKIRJA SEKÄ SEKSUAALIPALVELUJEN OSTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö asetti 28.11.2002 työryhmän, jonka tehtävänä oli ensimmäisessä vaiheessa laatia ehdotus ihmiskauppaa koskeviksi rangaistussäännöksiksi sekä paritusta koskevan rikosoikeudellisen sääntelyn muutoksiksi. Lisäksi työryhmän oli selvitettävä, onko tarpeen säätää seksuaalipalvelujen ostaminen tai myyminen rangaistavaksi teoksi. Toisessa vaiheessa työryhmän oli valmisteltava laittoman maahantulon järjestämistä ja lapsipornografiaa koskevien sääntelyjen muutokset. Lisäksi työryhmän oli toisessa vaiheessa valmisteltava YK:n kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ensimmäisen ja toisen lisäpöytäkirjan kansallinen täytäntöönpano.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

YK:n kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ensimmäinen ja toinen lisäpöytäkirja

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen valinnainen pöytäkirja lasten myynnistä, lapsiprosituutiosta ja lapsipornografiasta

EU:n neuvoston puitepäättös ihmiskaupan torjunnasta, 2002/629/YOS, EYVL L 203, 1.8.2002, s. 1

EU:n neuvoston direktiivi laittomassa maahantulossa, kauttakulussa ja maassa oleskelussa avustamisen määrittelystä, 2002/90/EY, EYVL L 328, 5.12.2002, s. 17

EU:n neuvoston puitepäättös rikosoikeudellisten puitteiden vahvistamisesta laittomassa maahantulossa, kauttakulussa ja maassa oleskelussa avustamisen ehkäisemistä varten, 2002/946/YOS, EYVL L 328, 5.12.2002, s. 1

EU:n neuvoston puitepäättös lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta, 2004/68/YOS, EUVL L 13, 20.1.2004, s. 44

Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio, oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2003:5

Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio, tiivistelmä lausunnoista, oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2004:3

Ihmissalakuljetus, lapsipornografia ja Palermon yleissopimuksen lisäpöytäkirjat, oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2003:13

HE 34/2004 vp

3. Keskeinen sisältö

Paritusta koskevaa rangaistussäännöstä muutettiin muun muassa niin, että prostituution markkinoiminen esimerkiksi yhteystietoja välittävällä tuli rangaistavaksi parituksena. Rikoslain 20 lukuun myös lisättiin törkeää paritusta koskeva rangaistussäännös. Rikoslain 25 lukuun lisättiin ihmiskauppaa ja törkeää ihmiskauppaa koskevat rangaistussäännökset.

4. Organisointi

Valmistelija:

Kanerva Janne, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh 1606 7723

5. Taustatietoja

Jäsenvaltioiden oli toteutettava ihmiskauppaa koskevan puitepäättöksen edellyttämät toimenpiteet ennen 1.8.2004.

6. Aikataulu

Laki rikoslain muuttamisesta on vahvistettu (650/2004) ja se on tullut voimaan 1.8.2004.

Tarkoituksena on, että seksuaalipalvelujen ostamisen kriminalisoimista sekä YK:n kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ihmiskauppaan ja maahanmuuttajien salakuljetukseen liittyvien lisäpöytäkirjojen täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys annetaan vuoden 2005 aikana.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 32/41/2002

OM028:00/2002

11.2.8 EHDOTUS IHMISKAUPAN VASTAISEKSI EUROOPAN NEUVOSTON YLEISSOPIMUKSEKSI

1.Tavoitteet ja tehtävät

Yleissopimuksen tarkoituksena on ehkäistä ihmiskauppaa ja auttaa sen uhreja. Yleissopimuksen valmisteli helmikuussa 2005 työnsä lopettanut EN:n työryhmä (CAHTEH).

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

CAHTEH (2004) INFO 9

CAHTEH (2004) 22

Oikeusministeriön lausunto 20.11.2003 23/84/2003

3. Keskeinen sisältö

Yleissopimus sisältää määräyksiä keinoista estää ihmiskauppaa, uhrien suojelemisesta, rikosvastuusta, tutkinnasta ja oikeudenkäynnistä, kansainvälisestä yhteistyöstä sekä seurantajärjestelmästä.

4. Organisointi

Valmistelijat

Busck-Nielsen Camilla, lainsäädäntösihteeri, ulkoasiainministeriö, puh. 1605 5727

Kanerva Janne, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7723

5. Taustatietoja

Työryhmän työhön osallistuvat ulkoasiain- ja oikeusministeriö.

6. Aikataulu

EN:n ministerikomitea hyväksyi uuden yleissopimuksen 3.5.2005. Se avautui allekirjoituksille EN:n huippukokouksessa 16.-17.5.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 5/84/2005

11.2.9 EHDOTUS EU:N PUITEPÄÄTÖKSEKSI IHMISEN ELINTEN JA KUDOSTEN LAITTOMAN KAUPAN EHKÄISYSTÄ JA TORJUNNASTA

1. Tavoite ja tehtävät

Kreikan tasavallan 13.2.2003 tekemän aloitteen tarkoituksena on saada unionin alueella rangaistavaksi järjestäytyneen rikollisuuden muodossa tapahtuva ihmisen elinten ja kudosten kauppa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

10611/03 DROIPEN 39

U 7/2003 vp

LaVL 4/2003 vp

StVL 1/2003 vp

3. Keskeinen sisältö

Puitepäättöehdotuksen mukaan rangaistavuuden piiriin kuuluisi laaja joukko ihmisen elinten ja kudosten kauppaan liittyviä tekoja. Tärkeimmissä teoissa vankeuden rangaistusmaksimin tulisi olla vähintään 5 – 10 vuotta. Myös oikeushenkilö joutuisi vastuuseen sen toiminnan yhteydessä tapahtuneesta laittomasta kaupasta. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltion lainkäyttövalta olisi hyvin laaja, esimerkiksi kaksoisrangaistavuutta ei voitaisi edellyttää Suomen ulkopuolella tehdyissä rikoksissa. Puitepäättöksen hyväksyminen edellyttäisi huomattavia muutoksia Suomen rikoslainsäädäntöön. Puitepäättöksessä tarkoitetuista teoista olisi säädettävä erilliset rangaistussäännökset. Myös rikoslain 1 luvun muuttaminen saattaa tulla kysymykseen lainkäyttövaltaan liittyvien kysymysten vuoksi.

4. Organisointi

Valmistelijat

Kanerva Janne, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7723

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Puitepäättöehdotuksen käsittely aloitettiin neuvoston alaisessa aineellinen rikosoikeus – työryhmässä 4.3.2003. Koska useiden maiden valtuuskunnat ovat epäilleet puitepäättöksen tarpeellisuutta ja muutenkin kohdistaneet arvostelua puitepäättösluonnoksen sisältöön, asiaa ei ole käsitelty unionin toimielimissä toukokuun 2003 jälkeen. Puitepäättöksen tarpeellisuuden selvittämistä mahdollisesti jatketaan.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 4/481/2005

11.2.10 SIKIÖN, ALKION JA PERIMÄN RIKOSOIKEUDELLINEN SUOJA

1. Tavoite ja tehtävät

Rikoslakiprojektin johtoryhmä asetti kesällä 1998 rikoslain kokonaisuudistukseen liittyen työryhmän valmistelevaan ehdotusta sikiön, alkion ja perimän rikosoikeudellista suojaa koskeviksi säännöksiksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

3. Keskeinen sisältö

Tarkoituksena on rangaistussäännöksiin vahvistaa erityislainsäädännön mukaan määräytyvää sikiön, alkion ja perimän suojaa. Rikoslaisissa säädettäisiin rangaistus alkiotutkimusta ja muuta lääketieteellistä tutkimusta sekä hedelmöityshoitoa koskevien säännösten rikkomisesta. Luvussa säädettäisiin myös rangaistus luvattomasta raskauden keskeytyksestä.

4. Organisointi

5. Taustatietoja

Hanke on osa rikoslain kokonaisuudistusta. Se perustuu rikoslakiprojektin johtoryhmän luonnokseen sikiön, alkion ja perimän suojan loukkaamista koskeviksi säännöksiksi vuodelta 1989. Hanke liittyy 1.11.1999 voimaan tulleeseen lääketieteellisestä tutkimuksesta annettuun lakiin (488/1999) sekä peruutettuun hallituksen esitykseen sukusolujen ja alkioden käyttöä hedelmöityshoidossa koskevaksi lainsäädännöksi.

6. Aikataulu

Työryhmän työ käynnistyi syksyllä 1998. Valmistelu on kuitenkin ollut toistaiseksi keskeytyksissä, koska rangaistussäännöksiin liittyvät asiasisältöistä lainsäädäntöä koskevat hallituksen esitykset ovat vielä osittain valmisteilla.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 6/41/2005

11.2.11 YHTEISÖPETOSSOPIMUKSEN TOINEN PÖYTÄKIRJA

1. Tavoite ja tehtävät

Tarkoituksena on saattaa voimaan vuonna 1997 hyväksytyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Toinen pöytäkirja EYVL C 221, 19.6.1997

HE 191/2002 vp

EV 184/2002 vp, 1191/2002

3. Keskeinen sisältö

Tasavallan presidentti on 20.12.2002 hyväksynyt pöytäkirjan ja vahvistanut lain pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (1191/2002). Lain voimaantulosta säädetään myöhemmin tasavallan presidentin asetuksella. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan samanaikaisesti pöytäkirjan kanssa.

4. Organisointi

Valmistelija

Innanen Tanja, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö (virkavapaa)

5. Taustatietoja

Pöytäkirja liittyy osana EU:n hankkeisiin, joiden tarkoituksena on suojella EY:n taloudellisia etuja. Suomi on jo liittynyt vuonna 1995 tehtyyn yhteisöpetossopimukseen ja sen ensimmäiseen pöytäkirjaan, joka koskee EY:n taloudellisiin etuihin kohdistuviin rikoksiin liittyvää lahjonnan torjuntaa.

6. Aikataulu

Pöytäkirjan edellyttämät muutokset rikoslakiin sisältyivät rikoslain eräiden talousrikossäännösten muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen (HE 53/2002 vp). Esityksessä ehdotettiin mm. oikeushenkilön rangaistusvastuun ulottamista EY:n taloudellisiin etuihin kohdistuviin veropetoksiin ja rahanpesun yrityksen sekä salahankkeen törkeän rahanpesun tekemiseksi säättämistä rangaistavaksi. Lait (61 /2003) tulivat voimaan 1.4.2003. Italia ja Itävalta eivät ole ratifioineet pöytäkirjaa, joten se ei vielä ole tullut voimaan.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 28/04/2002

OM0292:00/06/01/1998

11.2.12 RIKOKSEN TUOTTAMAN HYÖDYN RAHANPESUA, ETSINTÄÄ, TAKAVARIKKOA JA MENETETYKSI TUOMITSEMISTA KOSKEVAN EUROOPAN NEUVOSTON YLEISSOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tarkoituksena oli muuttaa ja täydentää Euroopan neuvoston vuoden 1990 yleissopimusta erityisesti rahanpesun ennaltaehkäisemiseen ja terrorismin rahoittamiseen liittyvillä artikloilla. Yleissopimus on tullut voimaan Suomessa 1 päivänä heinäkuuta 1994 (SopS 53/1994). Työn edistyessä selvisi, että tuloksena tulee olemaan uusi yleissopimus.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

PC-RM (2004)2 Rev. 12

PC-RM (2004)30 Rev 4

3. Keskeinen sisältö

Kansainvälistä yhteistyötä ja oikeusapua kehitetään erityisesti kansallisten toimintayksikköjen (FIU eli Financial Intelligence Unit) asemaa painottamalla ja maksuliikennetapahtumien valvontaa tehostamalla. Rahanpesuun kuuluvien tekojen alaa laajennetaan sekä tekemuotojen lisäämisen että oikeushenkilön vastuun mukaan ottamisen kautta. Yleissopimusta tullaan soveltamaan myös terrorismin rahoittamiseen. Siihen tulee uusi luku sopimuksen noudattamisen valvontajärjestelmästä.

4. Organisointi

Valmistelija

Kanerva Janne, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7723

5. Taustatietoja

Yleissopimuksen muuttamiseen ja täydentämiseen liittyviä kysymyksiä on harkittu ja selvitetty työryhmässä (PC-S-ML), jonka loppuraportti (PC-R-M (03) 1) on valmistunut keväällä 2002. Artikloita koskevat ehdotukset perustuvat pitkälti jo olemassa oleviin kansainvälisiin velvoitteisiin ja suosituksiin.

6. Aikataulu

Yleissopimus valmisteltiin Euroopan neuvoston työryhmässä (PC-RM), jonka viimeinen kokous pidettiin 16.-18.2.2005. Euroopan neuvoston ministerikomitea hyväksyi uuden yleissopimuksen 3.5.2005. Se avautui allekirjoituksille Euroopan neuvoston huippukokouksessa 16.-17.5.2005. Suomi allekirjoittaa sopimuksen vuoden 2005 aikana.

7. Taloudelliset vaikutukset

Ainakaan käsittelyn tässä vaiheessa ei ole havaittavissa taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 7/84/2005

11.2.13 HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE EUROOPAN NEUVOSTON TIETOVERKKORIKOLLISUUTTA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN VOIMAANSAATTAMISESTA JA EU:N TIETOJÄRJESTELMIIN KOHDISTUVIA HYÖKKÄYKSIÄ KOSKEVAN PUITEPÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA SEKÄ RIKOSLAIN, PAKKOKEINOLAIN, ESITUTKINTALAIN JA KANSAINVÄLISESTÄ OIKEUSAVUSTA RIKOSASIOISSA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

1. Tavoite ja tehtävät

Sopimuksella ja puitepääöksellä ja niiden kansallisella voimaansaattamisella pyritään yhteiskunnan suojelemiseen tietoverkkorikollisuudelta, yhtenäistämällä sitä koskevia rangaistussäännöksiä ja tehostamalla kansainvälistä oikeudellista yhteistyötä. Samassa yhteydessä tarkastellaan erityisesti esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön muutostarpeita laajemminkin erityisesti ottaen huomioon lakien toimivuus informaatioteknisessä ympäristössä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskeva yleissopimus 23.11.2001 (ETS nro 185)

Työryhmän asettamispäätös 10.12.2002 (37/41/2002)

Työryhmän mietintö 3.6.2003 (2003:6)

Tiivistelmä lausunnoista 2004:14

Komission ehdotus KOM(2002)173

U 37/2002 vp

LaVL 15/2002 vp

Neuvoston puitepäättös 2005/222 YOS tietojärjestelmiin kohdistuvista hyökkäyksistä (EUVL L 69/67 16.3.2005)

3. Keskeinen sisältö

Sopimus sisältää säännöksiä tietotekniikkaan kohdistuvista rikoksista kuten tietomurrosta, viestintäsalaisuuden loukkaamisesta, datan vahingoittamisesta, tietojärjestelmän häirinnästä ja laitteiden ja ohjelmien väärinkäytöstä. Tietotekniikkaa hyväksikäyttäen tehtyjen rikosten osalta sopimuksessa on säännöksiä väärennöksestä, petoksesta, lapsipornografiasta ja tekijän- sekä teollisoikeuksien loukkauksesta. Sopimuksessa käsitellään avunantoa, yllytystä, yritystä sekä yhteisövastuuta liittyen tietoverkkorikollisuuteen. Sopimuksessa on säännöksiä rikosten johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta ja pakkokeinojen käyttöä koskevasta kansainvälisestä oikeusavusta. Pakkokeinojen osalta sopimuksessa on lisäksi erityiset säännökset dataan kohdistuvista pakkokeinoista. Suomen lainsäädäntö vastaa keskeisiltä osiltaan sopimuksen vaatimuksia. Joitakin muutoksia joudutaan sopimuksen voimaansaattamisen yhteydessä kuitenkin tekemään. Erityisesti laitteiden ja ohjelmien väärinkäyttöä, rikokseen osallisuutta sekä dataan kohdistuvia pakkokeinoja koskevat sopimuksen säännökset edellyttävät kansallisen lainsäädännön muuttamista. Puitepäättökseen sisältyy lisäksi oikeushenkilön vastuuta koskevia velvoitteita samoin kuin seuraamuksen ankaruutta koskevia säännöksiä.

4. Organisointi

Valmistelija

Andersson Lena, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7725

5. Taustatietoja

Euroopan neuvosto on hyväksynyt ja avannut allekirjoituksille marraskuussa 2001 tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen. Suomi on allekirjoittanut sopimuksen 23.11.2001. Sopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 1.7.2004.

Puitepäättös hyväksyttiin 24.2.2005 ja se tulee olla kansallisesti täytäntöönpantu 16.3.2007.

6. Aikataulu

Työryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi yleissopimuksen voimaansaattamisesta lähetettiin lausunnolle 25.6.2003.

Lausuntopyynnön määräaika päättyi 30.9.2003

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 37/41/2002

OM029:00/2002

11.2.14 HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE YMPÄRISTÖN SUOJELUA RIKOSOIKEUDELLISIN KEINON KOSKEVAN EUROOPAN NEUVOSTON YLEISSOPIMUKSEN VOIMAANSAATTAMISTA JA EU:N YMPÄRISTÖRIKOSPUITEPÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö asetti 3.12.2003 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia eduskunnalle ehdotus yleissopimuksen hyväksymiseksi ja suostumuksen antamiseksi eräiden sopimukseen perustuvien varaumien tekemiseen sekä Euroopan unionin ympäristörikospuitepäättöksen täytäntöönpanemiseksi.

Työryhmän oli selvitettävä, edellyttivätkö yleissopimuksen voimaansaattaminen ja puitepäättöksen kansallinen täytäntöönpano voimassa olevan lainsäädännön muuttamista. Työryhmän teki 19.3.2004 antamassaan mietinnössä ehdotukset tarpeellisiksi muutoksiksi rikoslakiin ja muihin lakeihin. Hallituksen esitys 52/2005 vp on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä mietinnön pohjalta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Strasbourgissa 4.11.1998 allekirjoitettu Euroopan neuvoston yleissopimus ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin

EU:n neuvoston puitepäättö ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin (EYVL L 29, 5.2.2003, s. 29).

U 16/1999 vp

LaVL 4/1999 vp

LaVL 4/2001 vp

LaVL 14/2001 vp

HE 52/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Yleissopimuksen ja puitepäättöksen tarkoituksena on tehostaa ympäristönsuojelua velvoittamalla jäsenvaltiot harmonisoidaan rikostunnusmerkistöjä, rikosoikeudellisia seuraamuksia ja oikeushenkilöiden rangaistusvastuuta koskevia säännöksiä.

4. Organisointi

Valmistelija

Andersson Lena, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7725

5. Taustatietoja

Koska yleissopimuksen yleinen hyväksyminen EU:n jäsenmaiden piirissä ei näyttänyt todennäköiseltä, Tanska teki helmikuussa 1999 ehdotuksen yhteiseksi toimeksi vakavan ympäristörikollisuuden torjumiseksi. Ehdotuksessa pääosin toistettiin yleissopimukseen sisältyvät määräykset. Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan ehdotus muutettiin sisällöltään jonkin verran muokattuna puitepäättösehdotukseksi.

Yleissopimus ei ole tullut kansainvälisesti voimaan. Ainoastaan Viro on ratifioinut sen.

6. Aikataulu

Työryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi lähetettiin lausunnolle 24.3.2004. Lausuntopyynnön määräaika päättyi 30.4.2004. Hallituksen esitys 52/2005 vp on annettu eduskunnalle 29.4.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 30/41/2003

OM034:00/2003

11.2.15 EHDOTUKSET TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN RIKOSOIKEUDELLISTA SUOJAA KOSKEVIKSI EU:N DIREKTIIVIKSI JA PUITEPÄÄTÖKSEKSI**1. Tavoite ja tehtävät**

Direktiivi- ja puitepäättösehdotusten tavoitteena on teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistaminen vahvistamalla jäsenvaltioiden kansallisissa laeissa säädettävät vähimmäisrangaistukset niitä loukkaavista rikoksista ja antamalla määräykset jäsenvaltioiden välisestä rikosoikeudellisesta yhteistyöstä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

COM(2005) 276 final

3. Keskeinen sisältö

Ehdotuksessa direktiiviksi on määräykset teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tekojen säätämisestä rangaistaviksi sekä rangaistustyypeistä, joita teoista on langetettava. Rangaistavuus koskisi tahallisia kaupallisessa laajuudessa tehtyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavia tekoja sekä yritystä, avunantoa ja yllytystä tällaiseen tekoon. Soveltamisala kattaisi kaikki yhteisön oikeudessa ja/tai jäsenvaltioiden kansallisissa oikeusjärjestyksissä määritellyt teollis- ja tekijänoikeudet. Rangaistuksiksi olisi säädettävä vankeutta, sakkoa, menettämisseuraamuksia sekä erityisseuraamuksia kuten liiketoimintakielto ja loukkaamiseen käytettyjen esineiden tuhoaminen.

Ehdotuksessa puitepäättökseksi, jonka tarkoituksena on ehdotetun direktiivin täydentäminen, on määräykset rangaistusten vähimmäistasosta, laajennetusta rikoshyödyn menettämisestä, jäsenvaltioiden välisestä rikosoikeudellisesta yhteistyöstä sekä tutkinnan ja syytetoimenpiteiden aloittamisesta.

4. Organisointi

Valmistelijat

Törnqvist Jan, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh, 1606 7700

Kiriakos Sami, EU-avustaja, oikeusministeriö, puh. 1606 7696

5. Taustatietoja

Ehdotusten tarkoituksena on täydentää 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (2004/48/EY), joka koskee muita kuin rikosoikeudellisia toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi.

6. Aikataulu

Komissio on tehnyt ehdotukset 12.7.2005. Valtioneuvosto lähettää eduskunnalle ehdotuksia koskevan kirjelmän syyskuussa 2005. Ehdotusten käsittely neuvoston työryhmässä ei ole alkanut.

7. Taloudelliset vaikutukset**8. Muut tiedot**

OM 23/481/2005

EU/2005/1194

EU/2005/1195

11.2.16 EHDOTUS EU:N PUITEPÄÄTÖKSEKSI ALUSTEN AIHEUTTAMAN YMPÄRISTÖN PILAANTUMISEN EHKÄISEMISTÄ KOSKEVAN RIKOSOIKEUDELLISEN KEHYKSEN VAHVISTAMISESTA

1. Tavoite ja tehtävät

Puitepäättösehdotuksen tavoitteena on pyrkiä lähentämään alusten aiheuttamaa pilaantumista koskevia jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia ja helpottaa ja kannustaa jäsenvaltioiden yhteistyötä näiden rikosten torjumiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(2003) 227 lopullinen

U 20/2003 vp

LaVL 6/2003 vp

YmVL 12/2003 vp

LiVL 10/2003 vp

3. Keskeinen sisältö

Ehdotus liittyy Euroopan yhteisöjen komission 5.3.2003 tekemään ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä seuraamuksista, myös rikosoikeudellisista seuraamuksista, KOM(2003) 92 lopullinen. Puitepäättösehdotuksen on tarkoitus täydentää direktiiviehdotusta säätämällä luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille määrättävien enimmäisrangaistusten vähimmäistasosta, sakkorangaistuksista, lainkäyttövallasta, yhteisistä tutkintaryhmistä ja tiedonvaihdesta.

4. Organisointi

Valmistelija

Andersson Lena, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7725

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Puitepäättösehdotuksesta saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys 21.-22.12.2004.

Direktiiviehdotuksessa saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys 14.6.2004.

Koska puitepäättös ja direktiivi täydentävä toisiaan, ei puitepäättöstä voida lopullisesti hyväksyä ennen kuin direktiiviehdotus on hyväksytty yhteispäättösmenettelyssä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 5/481/2005

11.2.17 EHDOTUS EU:N PUITEPÄÄTÖKSEKSI LAITTOMAN HUUMAUSAINKAUPAN RIKOSTUNNUSMERKISTÖJEN JA SEURAAMUSTEN VÄHIMMÄISSÄÄNNÖKSISTÄ

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on laittoman huumausainekaupan torjunta säätämällä laittomalle huumausainekauपालle yhteiset rikostunnusmerkkistöt sekä yhdenmukaistamalla seuraamuksia jäsenvaltioissa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

U 58/2001 vp, jatkokirjelmä 27.5.2002

LaVL 22/2001 vp

Neuvoston puitepäätös 2004/757/YOS laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamisesta, EYVL nro L335, 11/11/2004, s. 0009-0011

3. Keskeinen sisältö

Puitepäätösluonnos sisältää huumausaineiden ja lähtöaineiden määritelmäsäännöksen sekä rikoksen tunnusmerkkistösäännöksen. Rikoksen tunnusmerkkistö pohjautuisi YK:n vuoden 1988 huumausaineyleissopimukseen hieman soveltamisalaltaan laajennettuna. Myös yllytys, osallisuus ja yritys näihin rikoksiin olisi säädettävä rangaistaviksi. Puitepäätöksessä säädettäisiin myös enimmäisrangaistusten vähimmäistasosta. Oikeushenkilön vastuu olisi ulotettava huumausainekauppaan ja puitepäätöksessä säädettäisiin oikeushenkilölle määrättävistä seuraamuksista. Puitepäätösluonnoksessa on myös lainkäyttövaltaa sekä oikeudellista yhteistyötä koskevat artikkelit.

4. Organisointi

Valmistelija

Andersson Lena, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7725

5. Taustatietoja

Lainsäädäntötoimien tarve huumausaineiden laittoman kaupan torjumiseksi on todettu Wienin toimintasuunnitelmassa (EYVL C 19, 23.1.1999), joka käsittelee Amsterdamin sopimuksen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamista koskevien määräysten täytäntöön panemista, Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmissä, Euroopan unionin huumausainestrategiassa (2000 - 2004) sekä huumausaineiden torjuntaa koskevassa Euroopan unionin toimintasuunnitelmassa (2000 - 2004).

6. Aikataulu

Puitepäätös on pantava kansallisesti täytäntöön 12.5.2006 mennessä. Hallituksen esitys asiassa on tarkoitus antaa eduskunnalle vuoden 2006 alussa.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 6/481/2005

11.2.18 ALKOHOLIRIKOKSIA KOSKEVIEN SÄÄNNÖKSIEN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on uudistaa ja tarkistaa vuoden 1968 alkoholilain alkoholirikoksia koskevat säännökset.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Alkoholirikokset. Työryhmän mietintö 26.10.2001. Oikeusministeriö.
HE 13/2004 vp

3. Keskeinen sisältö

Alkoholirikoksia koskevat säännökset uudistetaan rikoslain kokonaisuudistuksessa omaksuttujen periaatteiden mukaisesti ja keskeiset säännökset siirretään rikoslakiin. Myös alkoholirikoksiin liittyvät menettämisseuraamuksia koskevat säännökset uudistetaan.

4. Organisointi

Valmistelijat

Andersson Lena, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7725

5. Taustatietoja

Alkoholirikoksia koskevien rangaistussäännösten uudistaminen liittyy rikoslain kokonaisuudistukseen.

Alkoholilakia (1143/1994) uudistettaessa alkoholia koskevien rangaistussäännösten uudistaminen lykättiin tehtäväksi myöhemmin rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Tuolloin voimassa ollut alkoholilaki (459/1968) kumottiin lukuun ottamatta lain 9 lukua sekä 104 ja 105 §:ää, jotka sisältävät alkoholirikosten sääntelyn.

6. Aikataulu

Työryhmän mietinnöstä pyydettiin lausunnot 31.12.2001 mennessä. Hallituksen esitys 13/2004 vp annettiin 27.2.2004. Käsittely on eduskunnassa kesken.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 1/41/2000

OM359:00/06/01/2000

12. SEURAAMUSJÄRJESTELMÄ

12.1 VANKEUSRANGAISTUSTA JA TUTKINTAVANKEUTTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Valtioneuvosto asetti 23.9.1999 komitean valmistelemaan ehdotusta vankeusrangaistuksia ja niiden täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön uudistamista. Hanke liittyy pääministeri Paavo Lipposen II hallituksen hallitusohjelmaan (kohta 14.1). Tavoitteena on uudistaa vankeusrangaistusta, sen täytäntöönpanoa sekä tutkintavankeutta koskevat säännökset.

Komitean tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus uudeksi rangaistuksen täytäntöönpanoa ja tutkintavankeutta koskevaksi lainsäädännöksi. Komitean tuli lisäksi selvittää suuntaviivat alemmantasoisien normiston kehittämiseksi. Komitean tuli myös tehdä arvio ehdotettujen muutosten vaikutuksesta vankien kokonaismäärään.

Komitean toimeksiantoa täydennettiin 22.6.2000 siten, että komitean tuli 31.10.2000 mennessä laatia välimietintö vankien muutoksenhakuoikeudesta kurinpitoasioissa. Komitea valmisteli

hallituksen esityksen laiksi rangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Komitea luovutti mietintönsä oikeusministeriölle 30.10.2000.

Oikeusministeriö asetti 28.3.2003 työryhmän rikoslakia koskevien pykäläehdotusten jatkovalmistelua varten. Työryhmän määräaikaa pidennettiin 9.5.2002.

Oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto asetti 5.9.2002 työryhmän (vankeuslakitiimi) vankeuslakia ja tutkintavankeuslakia koskevien pykäläehdotusten ja niihin liittyvien asetusten jatkovalmistelua varten. Työryhmän määräaikaa pidennettiin 15.1.2004. Oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto asetti 21.6.2004 työryhmän valmistelemaan kokonaisuudistusta täydentäviksi asetuksiksi, määräyksiksi ja ohjeiksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Komitean asettamispäätös 23.9.1999

Komitean toimeksiannon täydentäminen 22.6.2000

Komitean määräajan jatkaminen 30.1.2001

Komitean välimietintö, Vankien muutoksenhakuoikeus, 30.10.2000

Vankeusrangaistuskomitean mietintö 15.6.2001 (KM 2001:6)

Tiivistelmä rikoslain 2 c luvusta annetuista lausunnoista 13.12.2001

Yhteenveto vankeuslaista ja tutkintavankeuslaista annetuista lausunnoista 15.1.2002

Työryhmän asettaminen 28.3.2002

Työryhmän määräajan pidentäminen 9.5.2002

Vankeuslakitiimin asettaminen 5.9.2002

Vankeuslakitiimin määräajan pidentäminen 15.1.2004

Työryhmän asettaminen 21.6.2004

Eduskunnan vastaus EV 97/2005 vp

Eduskunnan vastaus EV 98/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Komitea valmisti hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksen uudeksi vankeuslaiksi, tutkintavankeuslaiksi sekä uusiksi säännöksiksi ehdonalaisesta vapautumisesta (KM 2001:6).

Komiteamietinnöstä annettujen lausuntojen pohjalta uudistusta on jatkovalmistelu oikeusministeriössä virkатыönä.

Keskeisimpiä muutosehdotuksia ovat vankeinhoidon tavoitteiden määrittelemine, toimivaltuuksia koskevan lainsäädännön uudistaminen, sijoittajayksiköiden toiminnan säätely, vankien sijoittamista ja siirtoa koskevan menettelyn uudistaminen sekä poistumislupajärjestelmän uudistaminen.

Täytäntöönpanon lykkäämistä toimivalta ehdotetaan muutettavaksi siten, että muut kuin terveydellisistä syistä myönnettävät lykkäykset olisivat ulosottomiehen toimivallassa. Keskeinen ehdotus oli myös kaikille vangeille laadittava rangaistusajan suunnitelma, johon vangin sijoittaminen, toiminta rangaistusaikana, siirrot, poistumisluvat ja ehdonalainen vapaus perustuisivat. Vankien toimintarahajärjestelmä ehdotetaan uudistettavaksi ja eroja suljettujen vankiloiden ja avolaitosten välillä vähennettäväksi. Vankien muutoksenhakuoikeutta ehdotetaan laajennettavaksi. Myös tarkastamista, turvaamistoimenpiteitä ja voimakeinojen käyttöä koskevat säännökset uudistettaisiin. Vankeinhoitoviranomaisille ehdotetaan oikeutta pitää lyhyen aikaa säilytystiloissa vankilan alueella luvatta olevaa henkilöä. Poliisin ylläpitämien tutkintavankien säilytystilojen hyväksyminen siirrettäisiin sisäasiainministeriölle oikeusministeriöltä ja poliisivankilassa säilyttämiselle säädettäisiin enimmäisaika. Tuomioistuin päättäisi sijoittamisesta ja tutkintavangille määrättävistä yhteydenpitorajoituksista esitutinnan aikana. Uutta olisi, että myös tutkintavangille voitaisiin määrätä kurinpitörangaistus.

Ehdonalaisen vapauttamisen pääsääntöjä ei ehdoteta muutettavaksi. Ensikertainen vanki vapautuisi ehdonalaiseen vapauteen suoritettuaan puolet ja tätä useampikertainen kaksikolmasosaa rangaistuksestaan.

Vanki voitaisiin sijoittaa vankilan ulkopuolelle valvottuun koevapauteen enintään kuusi kuukautta ennen ehdonalaista vapauttamista. Valvottuun koevapauteen sijoittaminen edellyttäisi, että sijoitus perustuu rangaistusajan suunnitelmaan, vanki sitoutuu päihitteettömyyteen ja noudattamaan hänelle annettuja ehtoja.

Nykyinen pakkolaitosjärjestelmä ehdotetaan muutettavaksi koko rangaistusajan suorittamiseksi. Myös elinkautisvankien vapautumista koskevaan säätelyyn ehdotetaan muutoksia. Ehdonalaisen vapauden mahdollisuus tulisi harkittavaksi, kun rangaistuksesta on suoritettu kaksitoista vuotta. Ehdonalaiseen vapauteen päästämistä päättäisi Helsingin hovioikeus. Armahtamista koskeviin säännöksiin ei ehdoteta muutoksia.

4. Organisointi

Valmistelijat

Mohell Ulla, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7892

Pajujoja Jussi, hallitusneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7819

5. Taustatietoja

Vankeusrangaistusten täytäntöönpanoa koskevaa lainsäädäntöä on muutettu osittaisuudistuksin useaan otteeseen. Lainsäädännössä ja vankiluvun rakenteessa tapahtuneiden muutosten johdosta on tullut tarpeelliseksi uudistaa vankeusrangaistusten täytäntöönpanoa ja tutkintavankeutta koskeva lainsäädäntö kokonaisuudessaan. Oikeusministeriön rikoslakiprojekti laati ehdotuksen vankeutta ja ehdonalaista vapautta koskevan lainsäädännön uudistamisesta (3/1994), joka oli lausunnolla. Tältä pohjalta oikeusministeriössä laadittiin esitysehdotus. Esitystä ei kuitenkaan ehditty antaa keväällä 1999 työnsä päättäneelle eduskunnalle. Rikoslakiprojektin ehdotus ja sen jatkovalmistelu oli komitean työn lähtökohtana.

Hanke liittyy läheisesti Vankeinhoitolaitoksen rakenteita ja organisaatiota koskevaan uudistukseen, jota koskeva hallituksen esitys (261/2004 vp) on annettu eduskunnalle joulukuussa 2004. Eduskunta on hyväksynyt lain 21.6.2005. Eduskunta on antanut vastuksen 96/2005 vp. Laki tulee voimaan vuoden 2006 aikana.

6. Aikataulu

Komitea luovutti mietintönsä 20.6.2001. Komitean mietintö oli lausuntokierroksella ja sen määräaika oli 3.10.2001. Lakien jatkovalmistelua varten oikeusministeriö asetti 5.9.2002 vankeuslakitiimin, jonka määräaika oli 31.5.2004. Hallituksen esitykset (HE 262/2004 vp ja 263/2004 vp) on annettu eduskunnalle joulukuussa 2004. Lait hyväksytty eduskunnassa 21.6.2005. Eduskunta on antanut vastaukset 98/2005 vp ja 97/2005 vp. Lait tulevat voimaan vuoden 2006 aikana.

7. Taloudelliset vaikutukset

HE 263/2004 vp: Hallituksen esityksen mukaan sijoittajatoiminnan vakiinnuttaminen vaatisi 40 henkilötyövuotta eli 1,5 miljoonaa euroa vuodessa. Osallistumisvelvollisuuden toteuttaminen vaatisi 15 henkilötyövuoden eli 570 000 euron lisäkustannuksia ja toimintamenoihin 400 000 euron lisäkustannukset, eli yhteensä 970 000 euroa vuodessa. Muut toiminnan muutoksista aiheutuvat kustannukset olisivat 100 000 euroa vuodessa. Vankien toimintarahajärjestelmän muutos vaatisi 56 000 euroa vuodessa. Toimintarahan verottomuudesta aiheutuisi 80 000 euroa kustannukset vuodessa. Tutkintavankien lisääntyvä säilyttäminen Vankeinhoitolaitoksen vankiloissa aiheuttaisi

70 000 euron kustannukset vuodessa. Vankeuslain ja tutkintavankeuslain kokonaiskustannukset olisivat yhteensä 2,8 miljoonaa euroa vuodessa.

Lain voimaantulosta aiheutuva henkilökunnan koulutuksen kertakustannukset olisivat 100 000 euroa.

HE 262/2004 vp: Hallituksen esityksen mukaan ehdonalaisen vapauden valvonta, 200 000-300 000 euroa vuodessa. Alle 21-vuotiaana rikoksen tehneisiin sovellettaisiin 1/2 -määräosaa, mikä nostaisi vankilukua 20-30 hengellä (vaikutukset 140 000-210 000 euroa vuodessa). Helsingin hovioikeuden vapautumisasioiden käsittely vaatisi yhdestä kahteen henkilötyövuotta eli 100 000-200 000 euroa vuodessa. Jäännösrangaistusta koskevien säännösten muuttaminen nostaisi päivittäistä vankilukua arviolta 40-50 vangilla, mikä merkitsisi vankeinhoitolaitoksen muuttuvien kustannusten lisääntymistä 280 000-350 000 euroa vuodessa.

8. Muut tiedot

OM 0494:00/06/06/1999

OM 1/69/2002

OM 3/69/2002

12.2 VANKILAAN TOIMITTAMISTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Hankkeen tavoitteena oli selvittää, miten järjestelmää, jossa vankeuteen tuomitut toimitetaan vankilaan ja siihen sisältyvää päätöksentekoa täytäntöönpanon lykkäämisessä voitaisiin kehittää. Lisäksi työryhmän tuli selvittää vapaudessa suoritettavien rangaistusten täytäntöönpanon kehittämistarvetta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Oikeusministerin tekemä työryhmän asettamispäätös 10.1.2002

Työryhmän mietintö 11.6.2002

3. Keskeinen sisältö

4. Organisointi

Vastuuhenkilöt:

Hartoneva Anne, hallitussihteeri, oikeusministeriö, puh. 1606 7578

Mohell Ulla, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh 1606 7892

5. Taustatietoja

Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 2 luvussa on vankeusrangaistuksen suorittamisen aloittamiseen liittyvät säännökset. Vankeusrangaistuskomitea on mietinnössään (komiteanmietintö 2001:6) ehdottanut uudistettaviksi näitä säännöksiä.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika päättyi 31.5.2002.

Työryhmän mietintö on ollut lausuntokierroksella.

Säädösmuutokset ovat olleet valmisteltavina kriminaalipoliittisella osastolla. Täytäntöönpanon lykkäämistä koskevat säännökset sisältyvät vankeuslakiin, jota koskeva hallituksen esitys (HE 263/2004 vp) on annettu eduskunnalle joulukuussa 2004. Eduskunta on hyväksynyt vankeuslain

21.6.2005. Eduskunta on antanut vastuksen 98/2005 vp. Vankeuslaki tulee voimaan vuoden 2006 aikana.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 005:00/2002

12.3 VANGINKULJETUSTA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

1. Tavoite ja tehtävät

Hankkeen tehtävänä oli

1. selvittää poliisin ja vankilaviranomaisten työnjakoa vanginkuljetuksessa sekä vanginkuljetuksen toimivuutta, kustannuksia ja henkilöresurssien käyttöä kummankin hallinnonalan osalta;
2. selvittää mahdollisuudet työnjaon tarkistamiseen sekä kuljetusten ja käräjävartioinnin järjestämiseen ostopalveluina ottaen huomioon vankien perusoikeudet sekä perustuslain säännökset viranomaistoiminnan hoitamisesta;
3. selvittää mahdollisuudet oikeuden istuntojen järjestämiseen rangaistuslaitoksissa, teknisten yhteyksien ja välineiden käyttämiseen vangin henkilökohtaisen läsnäolon korvaamiseksi oikeuden istunnossa sekä tuomioistuinten mahdollisuudet osallistua käräjävartioinnin tarkoituksenmukaiseen hoitamiseen;
4. arvioida kohtien 2 ja 3 edellyttämät henkilöstö- ja muut kustannusvaikutukset sekä organisaatiomuutokset sekä tehdä esitykset tarvittavista toimenpiteistä, niiden vaatimista säädösmuutoksista sekä hallinnonalojen henkilöstö- ja määrärahatarpeista;
5. tehdä esitys vankien kuljetuksenaikaista kohtelua koskevaksi lainsäädännöksi huomioon ottaen vireillä oleva vankeinhoitoa koskeva lainsäädännön kokonaisuudistus.

Työryhmän tuli lisäksi erikseen

6. selvittää pääkaupunkiseudun tuomioistuin kuljetusjärjestelmän ja siihen liittyvien käräjävartiointien työnjaot, kuljetusten määrät ja niiden sitomat henkilöresurssit;
7. tehdä esitys pääkaupunkiseudun vanginkuljetuksen ja käräjävartioinnin järjestämisestä, sen edellyttämistä resursseista ja muista tarpeista sekä tarvittavista säännösmuutoksista.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön kansliapäälliköiden tekemä työryhmän asettamispäätös 10.1.2002

Työryhmän määräajan pidentämispäätös 13.12.2002

Valtioneuvoston asetus vanginkuljetusasetuksen 3 §:n muuttamisesta (308/2002)

Työryhmän mietintö, Esitys laiksi vanginkuljetuksesta (lausuntoja ja selvityksiä 2003:20)

3. Keskeinen sisältö

4. Organisointi

Vastuuhenkilöt:

Hartoneva Anne, hallitussihteeri, oikeusministeriö, puh. 1606 7578

Mohell Ulla, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1607 7892

5. Taustatietoja

Vanginkuljetusta koskevien säännösten tulisi vastata vankeinhoidon nykyisiä vaatimuksia. Vankeinhoitolaitoksen ja poliisin välinen tehtäväjako tulisi selvittää.

6. Aikataulu

Työryhmän ehdotus on luovutettu oikeusministeriölle ja sisäasiainministeriölle.

Ehdotus on ollut lausuntokierroksella syksyllä 2003.

Valmistelutyötä tehdään vankeinhoidon rakennehankkeen yhteydessä.

Asia on kriminaalipoliittisella osastolla virkamiesvalmistelussa.

Lainvalmistelutyössä otetaan huomioon vankeinhoidon rakennehankkeessa toteutettavat organisatoriset uudistukset, erityisesti itsenäisten aluevankiloiden merkitys vanginkuljetusten tehostajina ja aluevankilaorganisaatioon liittyvät vanginkuljetuksen järjestämisvaihtoehdot.

HE on tarkoitus antaa keväällä 2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 047:00/2001

12.4 MIELENTILATUTKIMUKSESSA OLEVIENTUTKINTAVANKIEN JA VANKIEN VALVONTAA JA KOHTELUA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN SELKEYTTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö asetti 17.12.2002 työryhmän, jonka tehtävänä oli

1. tutkia, miten mielentilatutkimuksessa olevien tutkintavankien ja vankien valvontaa ja kohtelua koskevia säännöksiä tulisi selkeyttää,
2. selvittää, miltä osin mielentilatutkimuksessa olevien tutkintavankien ja vankien kohtelussa ja valvonnassa tulisi soveltaa mielenterveyslain säännöksiä ja miltä osin valmisteilla olevan tutkintavankeuslain säännöksiä ja
3. tehdä esitys tarvittaviksi säännöksiksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 17.12.2002, 10/021/2002

Päätös työryhmän määräjän jatkamisesta, 28.5.2003, 10/021/2002

Työryhmän mietintö, Mielentilatutkimukseen määrättyjen tutkintavankien ja vankien oikeudellinen asema, 15.9.2003 (OM, Lausuntoja ja selvityksiä, 2003:31)

3. Keskeinen sisältö

Mielentilatutkimuksessa oleviin henkilöihin sovelletaan sekä tutkintavankeutta koskevia säännöksiä että mielenterveyslain säännöksiä, mikä on aiheuttanut käytännössä tulkintaongelmia.

Tarkoituksena on selventää säätelyä.

4. Organisointi

Vastuuhenkilö:

Mohell Ulla, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7892

5. Taustatietoja

Hanke on jatkoa oikeusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteiselle työryhmälle, joka sai työnsä valmiiksi vuoden 2001 syksyllä.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika oli 30.4.2003. Työryhmän määräaika jatkettiin 15.9.2003 saakka.

Työryhmän mietintö luovutettiin oikeusministeriölle syyskuussa 2003. Työryhmän vankeinhoidon lainsäädäntöön liittyvät ehdotukset sisältyvät vankeus- ja tutkintavankeuslakiin, jota koskeva hallituksen esitys (HE 263/2004 vp) annettiin eduskunnalle joulukuussa 2004. Eduskunta on hyväksynyt lait 21.6.2005. Eduskunta on antanut vastauksen 98/2005 vp. Lait tulevat voimaan vuoden 2006 aikana.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

12.5 SOPIMUSHOITO

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö asetti helmikuussa 2003 työryhmän, jonka tehtävänä oli sopimushoitotoimikunnan mietinnön ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta laatia ehdotus hallituksen esitykseksi sopimushoidon kokeilemisesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä. Työryhmä jätti mietintönsä oikeusministerille toukokuussa 2003. Sopimushoito olisi päihdehoitoa, joka olisi tarkoitettu niille, joita ei päihdeongelmien vuoksi voida tuomita yhdyskuntapalveluun. Kokeilu toteutettaisiin alueellisesti rajoitettuna.

Sopimushoidon valmistelusta omana rangaistuslajinaan päätettiin vuoden 2005 tammikuussa luopua. Sen sijaan ryhdyttiin valmistelemaan päihdehoidon liittämistä läheisemmin yhdyskuntapalveluun mm. edellytyksenä yhdyskuntapalveluun tuomitsemiselle.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KM 2002:3

Sopimushoidon kokeileminen. Oikeusministeriö. Lausuntoja ja selvityksiä 2003:16.

3. Keskeinen sisältö

Päihdehoito yhdyskuntapalvelun edellytyksenä on tarkoitettu lähinnä sellaisille rikoksiin syyllistyneille henkilöille, joilla on vakava päihdeongelma ja joiden voidaan olettaa noudattavan hoito-ohjelmaa. Päihdehoito ei olisi osa rangaistusta, vaan päihdehoitoon sitoutuminen olisi edellytys yhdyskuntapalvelun tuomitsemiselle ehdottoman vankeuden sijasta. Edellytyksen täyttymistä valvoisi ja valvottavaa tukisi Kriminaalihuoltolaitos. Yhdyskuntapalvelun tuomitseminen edellyttäisi syytetyn suostumusta ja sitoutumista määrättyyn hoitosuunnitelmaan ja muihin ehtoihin.

4. Organisointi

Valmistelija:

Kaukonen Olavi, neuvotteleva virkamies, puh. 1606 7642

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Asian valmistelu jatkuu virkamiestyönä.

7. Taloudelliset vaikutukset

Päihdehoito yhdyskuntapalvelun edellytyksenä lisää kriminaalihuoltolaitoksen tehtäviä. Erityisesti hoidon tarpeen selvittäminen, toimeenpanosuunnitelman tekeminen sekä hoitoon sitoutuneen valvonta ja tukeminen vaativat lisäyksiä henkilöstöön.

8. Muut tiedot

OM 1/41/2003

OM001:00/2003

12.6 NUORTEN SEURAAMUSJÄRJESTELMÄÄ KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN VALMISTELUTYÖRYHMÄ

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö asetti 7.10.2003 työryhmän laatimaan ehdotuksen hallituksen esitykseksi nuorten epäiltyjen rikosasioiden käsittelemistä ja seuraamusjärjestelmää koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Asetetun työryhmän tuli laatia nuorisorikostoimikunnan ehdotusten (KM 2003:2) ja niistä annettujen lausuntojen (lausuntotiivistelmä Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2003:29) perusteella ehdotus hallituksen esitykseksi nuorten epäiltyjen rikosasioiden käsittelemisestä ja heille tuomittavista seuraamuksista.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 7.10.2003

Nuorisorikostyöryhmän mietintö 14.10.2004 (OM:n työryhmämietintö 2004:12)

3. Keskeinen sisältö

Työryhmä laati ehdotukseensa säännökset nuorisorangaistuksesta sisällöllisesti uudistettuna. Nuorisorangaistuksen vakinaistaminen ja laajentaminen koko maahan 1.1.2005 alkaen valmisteltiin oikeusministeriössä virkatyönä, mutta työryhmä ehdotti nuorisorangaistuksen käyttöalan laajentamista 18-20-vuotiaana tehtyihin rikoksiin sekä työpalvelun ja hoidon liittämistä nuorisorangaistukseen.

Työryhmän ehdotus sisältää myös säännökset elektronisesti valvotusta nuorisoregistristä, jonka tarkoituksena on estää uusien rikosten tekeminen.

Lisäksi työryhmä valmisteli nuorisorikostoimikunnan työn pohjalta esitutkintaan, syyteharkintaan ja toimenpiteistä luopumiseen, nuoren rikoksentekijän tilanteen selvittämiseen ja ehdollisen vankeuden valvontaan liittyvät lakiehdotukset.

4. Organisointi

Vastuuhenkilöt

Littunen Jarmo, osastopäällikkö, oikeusministeriö, puh. 1606 7783

Nurminen Tuuli, suunnittelija, oikeusministeriö, puh. 1606 7893

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Työryhmän toimikausi on 15.10.2003 – 30.9.2004. Työryhmä luovutti mietintönsä 14.10.2004. Työryhmän mietintö on ollut lausuntokierroksella. Lausuntojen yhteenvetoa ollaan laatimassa oikeusministeriössä.

7. Taloudelliset vaikutukset

Työryhmän ehdottaman nuorisorangaistuksen kehittämisen vuotuiset kustannukset olisivat 3,3 miljoonaa euroa. Lisäkustannuksia aiheutuisi nuoren tilanteen selvittämisestä ja nuorisoregistristä.

8. Muut tiedot

OM025:00/2003

OM4/021/2003

12.7 AJONEUVON HALTIJAN VASTUUN TOTEUTTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on yksinkertaistaa rikesakkomenettelyä annettua lakia ns. ajoneuvon haltijan vastuun toteuttamiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Valtion periaatepäätös 18.1.2001 tieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi

Ajoneuvon haltijan vastuu -työryhmän mietintö 14.6.2001

Rikesakkomenettelyn yksinkertaistaminen automaattisessa liikennevalvonnassa – työryhmän mietintö 25.6.2003 (2003:7)

Hallituksen esitys 16/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Ehdotuksen mukaan rikesakkomenettelyä yksinkertaistettaisiin ylinopeusrikkomuksia ja liikennemerkkien vastaista joukkoliikennekaistalla ajoa koskevien tapausten käsittelyssä siten, että rikesakkomääräys voitaisiin lähettää suoraan ajoneuvon rekisteriin merkitylle haltijalle. Jos haltija kiistää rikkomuksen, hänen tulisi vastustaa rikesakkomääräystä, jolloin asia palautuisi poliisin esitutkintaan, jossa kuljettaja selvitettäisiin, kuten nykyisin. Lisäksi poliisilain säännöksiä esitetään tarkistettaviksi siten, että ne aikaisempaa paremmin soveltuisivat automaattisen liikennevalvonnan uusiin menetelmiin. Myös ajoneuvon rekisteröintisäännöksiin ehdotetaan muutoksia.

4. Organisointi

Valmistelijat

Välimaa Asko, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7708

Jahkola Katariina, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7705

5. Taustatietoja

Hankkeen taustalla on valtioneuvoston 18.1.2001 tekemä periaatepäätös tieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi sekä 14.6.2001 ja 25.6.2003 julkaistut työryhmien mietinnöt ajoneuvon haltijan vastuun toteuttamisvaihtoehtoista ja ehdotetuista lainmuutoksista.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys (HE 16/2005) annettu Eduskunnalle 11.3.2005.

7. Hankkeen vaikutukset

Uusi järjestelmä mahdollistaisi nykyistä nopeamman, joustavamman ja vähemmän voimavaroja vaativan puuttumisen etupäässä automaattisessa liikennevalvonnassa havaittuihin vähäisiin ylinopeusrikkomuksiin ja liikennemerkkien vastaiseen ajoon joukkoliikennekaistalla. Järjestelmän voidaan arvioida parantavan tieliikenteen turvallisuutta.

8. Muut tiedot

OM 35/41/2002

OM027:00/2002

12.8 JOUKKOLIIKENTEN TARKASTUSMAKSU

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain muuttamisen siten, että tarkastusmaksu voitaisiin määrätä joukkoliikenteessä kaikkialla Suomessa samaan tapaan kuin nykyisin pääkaupunkiseudulla. Lisäksi tavoitteena on tarkistaa tarkastusmaksujärjestelmää liputta matkustamisen vähentämiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 22.12.2003

Työryhmän mietintö, Joukkoliikenteen tarkastusmaksut Oikeusministeriö, Työryhmämietintöjä 2004:14

3. Keskeinen sisältö

Joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain soveltamisala laajennettaisiin koko maata kattavaksi. Kaikille kunnille tulisi mahdollisuus hakea oikeutta tarkastusmaksun perimiseen liikenne- ja viestintäministeriöltä. Lisäksi liputta matkustamisen vähentämiseksi ehdotetaan tarkastusmaksun perimisoikeuden saaneiden julkisyhteisöjen välisen yhteistoiminnan tehostamista, joukkoliikenteen tarkastusmaksun suurinta sallittua määrää korotettavaksi ja mahdollisuutta käyttää järjestyksenvalvojia apuna lippujen tarkastuksessa ja liputta matkustavien poistamisessa.

4. Organisointi

Valmistelija

Hannula Ilari, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö puh 1606 7724

5. Taustatietoja

Joukkoliikenteen tarkastusmaksulain tarkastaminen. Liikenneministeriön julkaisuja 14/1992 Suomen paikallisliikenneliiton kirje oikeusministeriölle 4.11.2003.

6. Aikataulu

Työryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi valmistui 30.9.2004. Ehdotuksesta pyydettiin lausunnot 15.12.2004 mennessä. Hallituksen esitys annetaan lokakuussa vuonna 2005.

7. Hankkeen vaikutukset

Tarkastusmaksujärjestelmän laajentamisen odotetaan vähentävän matkaliputta matkustamista pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Ilmaismatkustamisesta tulevia tappioita vähennettäisiin myös tarkastusmaksutulojen lisääntymisen kautta.

8. Muut tiedot

OM 36/41/2003

OM040:00/2003

12.9 PYSÄKÖINTIVIRHEMAKSUSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on vähentää virheellistä pysäköintiä suurten kaupunkien ruuhkaisissa keskustoissa mahdollistamalla nykyistä suuremmat pysäköintivirhemaksut.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Pysäköintivirhemaksun ylärajan korottaminen. Suomen Kuntaliiton 21.2.2000 ja 6.2.2004 oikeusministeriölle tekemät aloitteet.

Pysäköintivirhemaksun ylärajan korottaminen. Muistio 16.7.2004. Oikeusministeriö.

Hallituksen esitys laiksi pysäköintivirhemaksusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta (ehdotus)

3. Keskeinen sisältö

Pysäköintivirhemaksun enimmäismäärän korotus 10 eurolla tehtäisiin mahdolliseksi suurten kaupunkien keskustojen kalleimmalla maksuvyöhykkeellä, jossa virhemaksun korottaminen voi olla tarpeen toisaalta ruuhkien vähentämiseksi sekä toisaalta pysäköintitaksan ja pysäköintivirhemaksun välisen erotuksen säilyttämiseksi riittävän suurena.

4. Organisointi

Valmistelija:

Hannula Ilari, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö puh. 1606 7724

5. Taustatietoja

Edellinen huomattavampi korotus pysäköintivirhemaksun ylärajaan tehtiin 1 päivänä kesäkuuta 1990, jolloin yläraja nousi 100 markasta 200 markkaan. Lisäksi euroon siirryttäessä 1 päivänä tammikuuta 2002 pysäköintivirhemaksut muutettiin euromääräisiksi. Tällöin pysäköintivirhemaksun yläraja käytännössä nousi 38 markalla eli noin 6,4 eurolla, mikä vastasi lähes 20 % korotusta. Lainmuutoksella säädetty 40 euron enimmäismäärä otettiin sen voimaantullessa 1 päivänä tammikuuta 2002 heti käyttöön yhdeksässä kaupungissa.

6. Aikataulu

Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot 15.8.2005 mennessä.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa lokakuussa 2005.

7. Hankkeen vaikutukset

Esityksen odotetaan vähentävän pysäköintivirheitä suurimpien kaupunkien ruuhkaisissa keskustoissa. Siitä aiheutuu toisaalta pysäköintivirhetulojen vähenemistä ja toisaalta jossain määrin liikenneruuhkien ja onnettomuusriskien vähenemistä. Mahdollisuus ylittää pysäköintivirhemaksun enimmäismäärä voi vuosien aikana tuoda vähäistä tulonlisäystä suurimmille kaupungeille sitä mukaa kuin maksujen määrää sisäministeriön asetuksella näissä korotetaan. Kokonaisuutena uudistuksella ei ole sanottavaa taloudellista merkitystä.

8. Muut tiedot

OM 1/42/2004

OM 647/42/2000

OM034:00/2005

12.10 LAITTOMIEN ÖLJYPÄÄSTÖJEN MAKSUSEURAAMUSJÄRJESTELMÄN TOTEUTTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö on 3.12.2004 asettanut työryhmän laatimaan ehdotuksen hallituksen esitykseksi aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta niin, että lakiin lisätään uusi 2 a luku öljypäästömaksusta. Ehdotus on laadittava öljypäästömaksutyöryhmän (Oikeusministeriö, työryhmämietintö 2004:4) ehdotusten ja niistä annettujen lausuntojen perusteella.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Valtioneuvoston periaatepäätös 2002 toimista Itämeren suojelemiseksi
 Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen hallitusohjelman kohta 10. Ympäristöpolitiikka
 Työryhmän asettamispäätös 28.8.2003
 Työryhmä mietintö(2004:4) 28.5.2004
 Työryhmän asettamispäätös 3.12.2004
 HE 77/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Öljypäästömaksu määrättäisiin hallinnollisena seuraamuksena öljyn tai öljypitoisen seoksen päästökiellon rikkomisesta sisäisillä aluevesillä, aluemerellä tai Suomen talousvyöhykkeellä. Päästöstä olisi oltava objektiivista näyttöä, mutta muuten maksu määrättäisiin tahallisuudesta tai tuottamuksesta riippumatta. Määrältään ja vaikutuksiltaan vähäisestä päästöstä maksua ei määrättäisi.

Maksu määrättäisiin aluksen omistajalle tai laivanisännälle, ja sen suuruus määräytyisi taulukon mukaan päästön määrän ja aluksen koon perusteella. Maksu voitaisiin jättää määräämättä tai maksua voitaisiin alentaa, jos maksuvelvollinen osoittaa, että maksun määrääminen olisi ilmeisen kohtuutonta. Öljypäästömaksun määräisi rajavartiolaitos. Muutosta näissä asioissa haettaisiin valittamalla Helsingin kärjäoikeudessa toimivaan merioikeuteen.

4. Organisointi

Halila Leena, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7740

5. Taustatietoja

Valtioneuvosto teki keväällä 2002 periaatepäätöksen toimista Itämeren suojelemiseksi. Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen hallitusohjelman kohdan 10. Ympäristöpolitiikka mukaan Itämeren suojeluohjelman toteuttamista jatketaan. Itämeri pyritään saamaan nimetyksi erityisen herkäksi merialueeksi (PSSA). Myös öljy- ja kemikaalikuljetusten sekä muiden vaarallisten kuljetusten aiheuttamia riskejä vähennetään.

Hallituksen iltakoulussa 18.6.2003 on katsottu, että tahallisiin öljypäästöihin syyllistyneelle alukselle tulisi voida määrätä hallinnollinen seuraamus eli sakko. Nykyisen rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän ongelmana on hitaus, syytteen nostamiseksi vaadittavan näytön hankkiminen ja seuraamuksen täytäntöönpano suhteessa kansainvälisen alusliikenteen luonteeseen. Hallinnollisesta seuraamuksesta on iltakoulussa todetun mukaisesti hyviä kokemuksia Ruotsista ja Saksasta. Helsingin komissio on hyväksynyt vuonna 1998 suosituksen päästörikkomusten seuraamusten yhdenmukaistamisesta.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys (HE 77/2005 vp) eduskunnalle on annettu 10.6.2005

7. Hankkeen vaikutukset

Uusi järjestelmä mahdollistaisi nykyistä nopeamman ja tehokkaamman puuttumisen havaittuihin laittomiin öljypäästöihin.

8. Muut tiedot

OM 20/41/2003

OM021:00/2003

12.11. HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY RANGAISTUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSSA

1. Tavoite ja tehtävät

Tehtävänä on selvittää oikeudenkäyntiasiakirjojen salassapitosäännöksistä aiheutuvat esteet käyttää asiakirjoja vankeinhoitolaitoksen seksuaalirikoksiin syyllistyneiden vankien uusintarikollisuutta vähentävissä toimintaohjelmissa sekä laatia tarvittavat säännökset asiakirjojen käytön mahdollistamiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KKO:n päätös 24.9.2004, H2004/168

Rikosseuraamusviraston kirje 8.11.2004

3. Keskeinen sisältö

Laatia täydentävät säännökset henkilötietojen käsittelyssä rangaistusten täytäntöönpanosta annettuun lakiin.

4. Organisointi

Hartoneva Anne, hallitussihteeri, oikeusministeriö, puh. 16067578

Mohell Ulla, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh 1606 7892

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

HE on tarkoitus antaa syksyllä 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

12.12. LAKI RIKOSSEURAAMUSALAN KOULUTUS- JA KEHITTÄMISKESKUKSESTA

1. Tavoite ja tehtävät

Vankeinhoidon koulutuskeskusta koskeva laki uudistetaan vastaamaan koulutuskeskuksen muuttuneita tehtäviä sekä yleisessä koululainsäädännössä tapahtuneita muutoksia.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

3. Keskeinen sisältö

Vankeinhoidon koulutuskeskuksen nimi muutetaan Rikosseuraamusalan koulutus- ja kehittämiskeskukseksi sen tehtäviä paremmin vastaavalla tavalla. Muutoksia tehdään myös sisäiseen hallintoon sekä opiskelijavalintaa ja opiskelijoiden kurinpitoa koskevaan päätöksentekoon. Lain rakenteessa ja sisällössä otetaan huomioon muutokset yleisessä koululainsäädännössä. Opiskelijoiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä asioista säädetään aikaisempaa tarkemmin lain tasolla. Myös eräitä muita säännöksiä siirretään asetuksesta lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla.

4. Organisointi

Asiaa valmistellaan oikeusministeriössä virkamiestyönä yhteistyössä Vankeinhoidon koulutuskeskuksen kanssa.

Vastuuhenkilö:

Kuusama Leena, hallitusneuvos, oikeusministeriö, puh 1606 7892

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

HE on tarkoitus antaa syksyllä 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

12.13 KIHlakunnansyyttäjistä annetun lain ja ulosottolain muuttaminen

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö on 30.6.2005 asettanut työryhmän laatimaan ehdotusta hallituksen esitykseksi niistä lainsäädännön muutoksista, jotka ovat edellytyksenä nykyisten 62 syyttäjäyksikön yhdistämiselle 18 yksiköksi. Toiseksi työryhmän on selvitettävä ne lainsäädännölliset muutokset, joiden myötä nykyiset 65 ulosottopiiriä voitaisiin yhdistää 22 ulosottopiiriksi. Lisäksi työryhmän on selvitettävä syyttäjä- ja ulosotto-organisaation muutosten keskinäinen koordinointi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 30.6.2005

3. Keskeinen sisältö

Työryhmän tulee laatia ehdotus hallituksen esitykseksi kihlakunnan syyttäjistä annetun lain muuttamiseksi siten, että se mahdollistaa syyttäjäyksiköiden muodostamisen yhden tai useamman kihlakunnan alueesta. Työryhmän tulee myös esittää arvionsa siitä, voidaanko uudistus toteuttaa vain kihlakunnansyyttäjistä annettua lakia muuttamalla, vai tarvitaanko muita muutoksia. Erityisesti on selvitettävä, tuleeko valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annettua laki muuttaa. Myös mahdollinen asetusmuutosten tarve tulee selvittää. Ehdotuksen laatimisessa tulee tarkoin ottaa huomioon se, mitä eduskunta lausuu kihlakuntaselonteosta.

4. Organisointi

Työryhmän kokoonpano:

Puheenjohtaja:

Osastopäällikkö Jarmo Littunen, oikeusministeriö, puh. 1606 7783

Jäsenet:

Kehityspäällikkö Teemu Eriksson, sisäasiainministeriö

Ulosottojohtaja Timo Heikkinen, oikeusministeriö

Valtionsyyttäjä Pekka Koponen, Valtakunnansyyttäjävirsto

Hallitussihteeri Kari Liede, oikeusministeriö

Lainsäädäntöneuvos Ulla Mohell, oikeusministeriö

Mohell toimii myös työryhmän sihteerinä.

5. Taustatietoja

Oikeusministeriön asettama Syyttäjälaitoksen rakenne- ja resurssityöryhmä jätti välimietintönsä (OM:n lausuntoja ja selvityksiä 2005:2) oikeusministeriölle 31.1.2005. Työryhmä ehdotti kahta vaihtoehtoista organisaatiomallia. Toisessa nykyisistä yhteistoiminta-alueista muodostettaisiin itsenäiset syyttäjäyksiköt, joita näin tulisi 18. Toisessa mallissa syyttäjäyksiköitä olisi noin 30. Mietinnöstä pyydettiin lausunnot, joista laadittava yhteenveto on valmisteilla oikeusministeriössä.

Oikeusministeriö asetti 2.3.2004 ulosoton organisaatiota selvittävän työryhmän. Loppuraportissaan 15.2.2005 työryhmä esitti, että nykyisten 65 ulosottopiirin asemesta ulosottopiirien lukumääräksi tulisi 22 (oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2005:3). Edelleen oikeusministeriö asetti 14.3.2005 työryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä ehdotus ulosottoimen keskushallinnon hallintomalliksi ja sen toteuttamiseksi. Ulosoton keskushallintotyöryhmä antoi loppuraporttinsa 31.5.2005 (oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2005:16). Siinä ehdotetaan, että ulosotto-organisaatio olisi kaksipuolainen. Keskustasolla toimisi keskushallintovirasto, ja paikallistasolla olisi 22 ulosottopiiriä. Tämä kokonaisuus muodostaisi oikeusministeriön alaisen ulosottolaitoksen.

6. Aikataulu

Työryhmän toimikausi on 30.6.-31.8.2006.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa syksyllä 2005.

7. Hankkeen vaikutukset

8. Muut tiedot

12.14 EUROJUST-PÄÄTÖKSEN ERÄIDEN MÄÄRÄYSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö asetti 1.3.2004 työryhmän selvittämään Eurojust-yksikön toimintaan liittyviä lainsäädännöllisiä tarpeita kansallisesti sekä laatimaan ehdotuksen hallituksen esitykseksi tarvittavan lainsäädännön ajan tasalle saattamiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 1.3.2004

Työryhmän määräajan pidentämispäätös 21.6.2004

3. Keskeinen sisältö

Ehdotettavalla lainsäädännöllä pantaisiin viimeisiltäkin osin Suomessa kansallisesti täytäntöön Euroopan unionin neuvoston 28 päivänä helmikuuta 2002 hyväksymä päätös Eurojust-yksikön perustamisesta vakavan rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi. Eurojust-yksikön käytännön toiminnan kannalta ehdotettavalla sääntelyllä pyritään lisäksi yleisemminkin parantamaan yksikön tehokkaan toiminnan edellytyksiä. Eurojustin toiminnan kannalta välttämättömät muutokset lainsäädäntöön on tehty jo aikaisemmin.

4. Organisointi

Eurojust-työryhmän kokoonpano on vaihdellut työn kuluessa. Puheenjohtajana on toiminut osastopäällikkö Jarmo Littunen ja sihteerinä suunnittelija Tuuli Nurminen oikeusministeriöstä.

Vastuuhenkilöt:

Nurminen Tuuli, suunnittelija, oikeusministeriö, puh. 1606 7893

Mohell Ulla, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh 1606 7892

5. Taustatietoja

Euroopan unionin neuvoston 28 päivänä helmikuuta 2002 hyväksymä päätös Eurojust-yksikön perustamisesta vakavan rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi (EYVL L 63/1, 6.3.2002).

6. Aikataulu

Hallituksen esitys laiksi Eurojust-yksikköä koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2005.

7. Muut tiedot

OM 1/481/2004

13. OIKEUDENKÄYNTI

13.1. RYHMÄKANNETTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN VALMISTELU

1. Tavoite ja tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella ryhmäkannelaki, jota sovellettaisiin kuluttajasuhteita koskeviin riita-asioihin kuluttaja-asiamiehen toimivaltuuksien mukaisessa laajuudessa. Ryhmäkanne olisi viranomaisaloitteinen ja kantajana toimisi kuluttaja-asiamies. Ryhmään kuulumisen edellyttäisi lähtökohtaisesti erillistä ryhmään ilmoittautumista.

Työryhmän on selvitettävä mahdollisuus sisällyttää myös ympäristövahinkoasiat lain soveltamisalaan.

Työryhmän on laadittava ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmällä on työvaliokunta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Selvitys ryhmäkanteesta (oikeusministeriön työryhmämietintö 2005:3)

Työryhmän asettamispäätös 9.8.2005

3. Keskeinen sisältö

4. Organisointi

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja:

Välimaa Asko, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7708

Jäsenet:

Manne Airaksinen, johtava asiantuntija, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK r.y.

Risto Airikkala, varatuomari, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.

Eija Iivonen, kärjätuomari, Helsingin kärjäoikeus

Sakari Laukkanen, kehittämisspäällikkö, oikeusministeriö

Jarmo Leppiniemi, puheenjohtaja, Osakesäästäjien Keskusliitto r.y.

Maarit Leppänen, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

Leena Linnainmaa, osastopäällikkö, Keskuskauppakamari
 Sakari Niemelä, OTK, Suomen Luonnonsuojeluliitto r.y.
 Pekka Puhakka, asianajaja, Asianajotoimisto Hammarström Puhakka Partners
 Tuula Sario, johtava lakimies, Suomen Kuluttajaliitto r.y.
 Arjo Suonperä, lakimies, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto SAK r.y.
 Jouko Tuomainen, erikoistutkija, Suomen ympäristökeskus
 Marita Wilska, kuluttaja-asiamies, Kuluttajavirasto

Työryhmän työvaliokunnan kokoonpano
 Puheenjohtaja:
 Välimaa Asko, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

Jäsenet:
 Eija Iivonen, käräjätuomari, Helsingin käräjäoikeus
 Maarit Leppänen, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7704
 Anja Peltonen, johtaja, kuluttajavirasto
 Jouko Tuomainen, erikoistutkija, Suomen ympäristökeskus

Työryhmän jäsen Maarit Leppänen toimii työryhmän ja työvaliokunnan sihteerinä.

5. Taustatietoja

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman oikeuspolitiikkaa koskevassa 14. jaksossa todetaan, että selvitetään ryhmäkanteen käyttömahdollisuus muun muassa kuluttajakauppa-asiassa.

Oikeusministeriö asetti 24.3.2004 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin selvittää ryhmäkanteen käyttömahdollisuudet sekä arvioida ryhmäkanteen tarve aikaisemman valmistelun sekä kotimaisen ja ulkomaisen kehityksen pohjalta.

Työryhmä luovutti mietintönsä (2005:3) oikeusministeriölle 1.4.2005. Mietinnössä selostetaan ryhmäkannemenettelyn erityispiirteitä ja lainsäädännöllisesti keskeisiä kysymyksiä työryhmälle annetun tehtävän mukaisesti, arvioidaan ryhmäkanteen käyttökelpoisuutta osana Suomen oikeusjärjestelmää sekä esitetään eri mahdollisuuksia lainsäädännöllisiksi linjauksiksi. Oikeusministeriö järjesti tehdyn selvityksen johdosta kuulemistilaisuuden 23.5.2005. Hallitus päätti 15.6.2005 pidetyssä iltakoulukäsittelyssä, että ryhmäkannelakia ryhdytään valmistelemaan oikeusministeriössä.

6. Aikataulu

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 16/41/2005

OM040:00/2005

13.2 RIKOSPROSESSIMENETTELYN TARKISTAMINEN

1.Tavoite ja tehtävä

Rikosprosessia koskevan lainsäädännön tarkistamishanke. Tavoitteena on edelleen kehittää rikosasioiden menettelynormeja saatujen kokemusten valossa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän loppumietintö 25.11.2003 (Oikeusministeriö, Työryhmämietintö 2003:11)
HE 271/2004 vp

3. Keskeinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan rikosasioiden käsittelyä käräjäoikeudessa koskevien säännösten tarkistamista.

Käyttöön otettaisiin kirjallinen, summaarinen rikosprosessi tunnustettuja tekoja varten. Rikosjuttu voitaisiin ratkaista tuomioistuimessa ilman pääkäsittelyä. Tuomio perustuisi kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon. Menettelyn käyttämisen edellytyksenä olisi syytetyn nimenomainen suostumus sekä tunnustus.

Pääkäsittelyjen peruuntumisten vähentämiseen ja peruutuksista johtuvien haittojen pienentämiseen pyritään useilla erilaisilla keinoilla. Säännöksiä muutettaisiin mm. siten, että pääkäsittelyssä voitaisiin tietyin edellytyksin kuulla vastaajan poissaolosta huolimatta todistajaa tai muuta henkilöä. Jo kuultua henkilöä ei jatkokäsittelyssä enää kuultaisi uudelleen, ellei vastaajalla ole ollut laillista syytä poissaoloon tai tuomioistuin harkitse tätä erityisestä syystä tarpeelliseksi. Pääkäsittelyn lykkäämisaikoja ehdotetaan pidennettäväksi.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muun muassa teknisten apuvälineiden käyttöönottoa valmistelutunnossa ja vangitsemisjutuissa, asianomistajan oikeudenkäyntiavustajan ja tukihenkilön määräämisen käyttöalan laajentamista sekä vastaajan mielentilan tutkimista koskevan sääntelyn muuttamista.

4. Organisointi

Valmistelijat

Välimaa Asko, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7708

Pulkkinen Kirsi, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, puh. 1606 7722

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Hallituksen esitys HE 271/2004 annettu eduskunnalle 21.12.2004

7. Taloudelliset vaikutukset

Esityksestä aiheutuvien säästöjen määrä riippuu siitä, kuinka suuri osa rikosasioista siirtyisi käsiteltäväksi uudessa kirjallisessa menettelyssä. Esityksessä arvioidaan, että työnsäästö olisi syyttäjien osalta 11-19 henkilötyövuotta. Tuomareiden, notaarien ja kärjäviskaalien sekä kärjäsihteerien osalta työnsäästöksi arvioidaan 5-8 henkilötyövuotta. Myös pääkäsittelyjen peruuttamisten vähentämiseksi ehdotetut muutokset vähentäisivät oikeudenkäynneistä aiheutuvia kustannuksia.

8. Muut tiedot

OM 6/41/2003

OM020:00/2001

13.3 ANONYYMI TODISTELU

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on säätää todistajana tai todistelutarkoituksessa kuulemisesta oikeudenkäynnissä siten, ettei kuultavan henkilöllisyys paljastuisi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän loppumietintö 13.5.2005 (Oikeusministeriö, Työryhmämietintö 2005:5).

3. Keskeinen sisältö

Työryhmän ehdotuksen mukaan todistajaa tai muuta todistelutarkoituksessa kuultavaa voitaisiin kuulla oikeudenkäynnissä siten, ettei kuultavan henkilöllisyys paljastuisi. Anonyymi todistelu tulisi kyseeseen vain kun virallisen syyttäjän ajama syyte koskee rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kymmenen vuotta vankeutta. Syylliseksi tuomitseva tuomio ei saisi perustua ainoastaan tai pääasiallisesti anonyymiin todisteluun.

Anonymiteetistä päättäisi tuomioistuin. Anonymiteetistä päättänyt tuomari ei voisi käsitellä pääasiaa, eikä pääasian käsittelevä tuomari saisi kuultavan henkilöllisyyttä tietoonsa. Vastaajan etuja valvoisi julkinen asiamies. Oikeudenkäynnin, sen aineiston ja päätöksen julkisuutta olisi rajoitettava, kun anonymiteetistä päätetään.

Ehdotukseen sisältyvät myös säännökset siitä, miten asianomistaja voisi yksin nostaa syytteen tai tehdä rikosilmoituksen anonyymisti kuultua henkilöä kohtaan perättömästä lausumasta tai tähän liittyvästä virkarikoksesta.

4. Organisointi

Puheenjohtaja:

Jahkola Katariina, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. (09)1606 7705

Jäsenet:

Pulkkinen Kirsi, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, puh. (09)1606 7722

Lemström Birgitta, kärjätuomari, Helsingin kärjäoikeus

5. Taustatietoja

Työryhmän mietintöön sisältyy myös ehdotus peitepoliisin oikeutta osallistua järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan koskevaksi lainsäädännöksi, jota koskeva jatkovalmistelu tapahtuu sisäasiainministeriössä.

6. Aikataulu

Työryhmän loppumietintö on ollut lausuntokierroksella. Lausunnot on pyydetty toimittamaan oikeusministeriölle 15.8.2005 mennessä. Asian valmistelu jatkuu virkatyönä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa Eduskunnalle vuoden 2005 loppuun mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 11/41/2004

OM025:00/2004

13.4 MUUTOKSENHAKU KORKEIMPAAN OIKEUTEEN JA YLIMÄÄRÄINEN MUUTOKSENHAKU

1.Tavoite ja tehtävät

Kehitetään ja selkeytetään muutoksenhakua hovioikeudesta korkeimpaan oikeuteen ja asian käsittelyä korkeimmassa oikeudessa sekä ylimääräistä muutoksenhakua.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Muutoksenhakutoimikunnan jatkomietintö 20.11.2002 (KM 2002:8)

HE 9/2005 vp

LaVM 6/2005 vp

EV 81/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Menettelysäännöksiä täsmennetään ja ajantasaistetaan. Eräiden selvien virheiden jälkikäteinen oikaiseminen siirretään asianomaisen tuomioistuimen omaan toimivaltaan.

Mahdollistetaan valitusluvan rajaaminen korkeimmassa oikeudessa tarvittaessa oikeuskysymyksen tarkasteluun, jos asian tosiseikasto on jo kattavasti selvitetty hovioikeudessa.

Valtiolliset rikokset siirretään käsiteltäviksi käräjäoikeudessa ensimmäisenä oikeusasteena hovioikeuden sijasta.

4. Organisointi

Leppänen Tatu, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7678

5. Taustatietoja

Esitys osaltaan toteuttaa pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman 14. kohdassa asetetun tavoitteen tuomioistuinmenettelyn joustavoittamisesta ja tekemisestä tarkoituksenmukaiseksi kaikissa oikeusasteissa. Esitys on annettu samanaikaisesti kohdassa 14.1 tarkoitetun esityksen kanssa.

6. Aikataulu

Lait tulevat voimaan 31.12.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM006:00/2001

13.5 OIKEUDENKÄYNNIN JULKISUUS YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA

1.Tavoite ja tehtävä

Tehtävänä on laatia ehdotus oikeudenkäynnin julkisuutta yleisissä tuomioistuimissa koskevaksi lainsäädännöksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Oikeudenkäynnin julkisuus -toimikunnan mietintö (KM 2002:1)

Oikeudenkäynnin julkisuus yleisissä tuomioistuimissa, työryhmämietintö 2005:7

3. Keskeinen sisältö

Laissa oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa olisivat säännökset diaaritietojen, oikeudenkäyntiasiakirjojen, suullisen käsittelyn ja tuomion julkisuudesta sekä asiaan liittyvät menettelysäännökset. Esityksen tavoitteena on lisätä oikeudenkäyntien avoimuutta ja parantaa tuomioistuimen toiminnan läpinäkyvyyttä.

4. Organisointi

Valmistelijat

Välimaa Asko, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, p. 1606 7708

Pulkkinen Kirsi, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, p. 1606 7722

5. Taustatietoja

Kesäkuussa 2005 oikeudenkäynnin julkisuussäätelyä valmistelleet oikeusministeriön työryhmät jättivät ehdotuksensa oikeusministeriölle (Oikeudenkäynnin julkisuus yleisissä tuomioistuimissa, työryhmämietintö 2005:7 ja Oikeudenkäynnin julkisuus hallintotuomioistuimissa, työryhmämietintö 2005:6)

6. Aikataulu

Edellä mainittujen työryhmien ehdotuksista on pyydetty lausunnot 5.9.2005 mennessä. Ehdotus oikeudenkäynnin julkisuutta yleisissä tuomioistuimissa koskevaksi lainsäädännöksi valmistellaan työryhmämietinnön 2005:7 ja siitä saadun lausuntopalautteen pohjalta.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle joulukuussa 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 24/41/2004

OM054:00/2004

OM0287:00/06/06/2000

13.6 IMMATERIAALIOIKEUSASIOIDEN KÄSITTELY

1. Tavoite ja tehtävät

Selvitetään immateriaalioikeusasioiden käsittelyyn liittyvät uudistustarpeet ja tehdään tarvittavat ehdotukset asioihin liittyvien vaatimusten käsittelyn keskittämisestä samaan tuomioistuimeen.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Työryhmän asettamispäätös 17.6.2003 OM 15/41/2003

Työryhmän mietintö (oikeusministeriön työryhmämietintö 2005:2)

3. Keskeinen sisältö

Tulee selvittää immateriaalioikeusasioiden käsittelyyn liittyvät uudistustarpeet ja tehdä tarvittavat muutosehdotukset niin, että immateriaalioikeusasiat käsitellään asialähtöisesti tarkoituksenmukaisessa ratkaisuelimessä ja mahdollisuuksien mukaan kaikki näitä oikeuksia koskevat tai niihin perustuvat vaatimukset samassa toimitelmissä ja mahdollisimman samanlaisessa menettelyssä. Toimivaltasäätelyn tulee olla sellainen, että se turvaa asiantuntevan käsittelyn ja ratkaisutoiminnan.

Tarkastelu koskee kaikkia immateriaalioikeuksia ja kaikkia menettelyvaiheita ja –lajeja, kuten oikeuksien saamiseen, toteamiseen, luovuttamiseen ja lakkaamiseen samoin kuin oikeuksien toteuttamiseen ja loukkaamiseen liittyviä oikeussuojakeinoja.

Käsittely tulee järjestää niin, että menettely tarjoaa asianmukaiset oikeusturvatakeet. Asiat tulee siten käsitellä tuomioistuimessa, tai jos jokin käsittelyvaihe tapahtuu muussa toimielimessä, on turvattava muutoksenhakumahdollisuus tuomioistuimeen. Asioiden käsittelykokoonpano tulee tarvittavassa laajuudessa järjestää niin, että kysymyksessä olevan alan tekninen erityisosaaminen on käsittelyssä käytettävissä.

4. Organisointi

Työryhmä

Puheenjohtaja:

pääsihteeri, varatuomari Marja-Leena Mansala, IPR University Center

Jäsenet:

vanhempi hallintosihteeri Kristina Björvall, Korkein hallinto-oikeus

patenttiasiamies Seppo Laine, Patenttitoimisto Seppo Laine Oy

erityisasiantuntija Sakari Laukkanen, oikeusministeriö, puh. 1606 7568

vanhempi oikeussihteeri Iiro Liukkonen, Korkein oikeus

ylituomari Kaisa Meriluoto, markkinaoikeus

käräjätuomari Antti Miettinen, Helsingin käräjäoikeus

asianajaja Eva Nordman

vanhempi hallitussihteeri Marja-Leena Rinkineva, kauppa- ja teollisuusministeriö

toimistopäällikkö Sirkku Seppälä, patentti- ja rekisterihallitus

vanhempi hallitussihteeri Jorma Waldén, opetusministeriö

Sivutoiminen sihteeri: oikeussihteeri Jussi Karttunen.

5. Taustatietoja

Suomen Teollisoikeudellinen Yhdistys ry on keväällä 2003 lähestynyt oikeusministeriötä kirjeellä ehdottaen, että oikeusministeriö ryhtyy selvittämään immateriaalioikeudellisten asioiden keskittämistä yhteen tuomioistuimeen.

6. Aikataulu

Työryhmän määräaika 28.2.2005

Mietintö annettu 12.4.2005

Mietinnöstä pyydetty lausunnot 19.8.2005 mennessä. Määräaikaa jatkettu syyskuun loppuun.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 15/41/2003

OM017:00/2003

13.7 MUUTOKSENHAKU KÄRÄJÄOIKEUDESTA HOVIOIKEUTEEN

1. Tavoite ja tehtävät

Selvitys muutoksenhakujärjestelmän kehittämistarpeista hovioikeudessa käsiteltävissä riita- ja rikosasioissa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Selvitysmiehen asettamispäätös 19.11.2004.

Muistio 29.9.2004 (Välimaa/Leppänen)

Selvitysmiesmietintö: Hovioikeuden seurantamenettelyn tarkistaminen (Lausuntoja ja selvityksiä 2005:1)

3. Keskeinen sisältö

Muutoksenhakuoikeuden rajoittamisen edellytysten arviointi yleensä ja erityisesti näyttökysymysten osalta sekä seurantamenettelyn kehittämistarpeiden kartoitus. Erikseen on kiireellisesti selvitettävä seurantamenettelyn uudistaminen.

4. Organisointi

Selvitysmies Olli Huopaniemi, Helsingin hovioikeuden entinen presidentti.

Taustaryhmä:

presidentti Antero Palaja, Turun hovioikeus

hovioikeudenneuvos Merja Söderström, Helsingin hovioikeus

laamanni Petra Nurmela, Kajaanin kärjäoikeus

kärjätuomari Mika Huovila, Savonlinnan kärjäoikeus

valtionsyyttäjä Leena Metsäpelto, valtakunnansyyttäjävirsto

kihlakunnansyyttäjä Jarmo Toivola, Kuopion kihlakunnan syyttäjänvirsto

asianajaja Riitta Leppiniemi, Helsinki

professori Antti Jokela, Turun yliopisto

erityisasiantuntija Sakari Laukkanen, oikeusministeriö

lainsäädäntöneuvos Tatu Leppänen, oikeusministeriö

Sihteeri: lainsäädäntöneuvos Aki Rasilainen, oikeusministeriö, puh. 1606 7953

5. Taustatietoja

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman mukaan muutoksenhaun merkitys oikeusturvan ja oikeusvarmuuden lisääjänä selvitetään laajapohjaisesti. Tuomioistuinlaitoksen kehittämiskomitea on mietinnössään (KM 2003:3) selvittänyt muutoksenhakujärjestelmän kehittämisvaihtoehtoja.

6. Aikataulu

Selvitysmiehen loppumietintö 31.12.2005 mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 23/41/2004

OM048:00/2004

13.8 HOVIOIKEUDEN SEULONTAMENETTELYN TARKISTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Hallituksen esityksen laatiminen hovioikeuden seulontamenettelyn uudelleen kohdentamiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Selvitysmiesmietintö: Hovioikeuden seulontamenettelyn tarkistaminen (Lausuntoja ja selvityksiä 2005:1)

Lausuntopyyntö selvitysmiesmietinnöstä lähetetty 7.2.2005

3. Keskeinen sisältö

Seulontamenettelyn ulottaminen myös hovioikeuden pääkäsittelyssä ratkaistaviin asioihin kuitenkin niin, että seulonta ei olisi mahdollista, jos kärjäoikeudessa tuomitun rangaistuksen ankaruus tai asian erityinen merkitys asianosaiselle edellyttävät asian täystutkintaa hovioikeudessa.

4. Organisointi

Valmistelija

Rasilainen Aki, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7953

5. Taustatietoja

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman mukaan muutoksenhaun merkitys oikeusturvan ja oikeusvarmuuden lisääjänä selvitetään laajapohjaisesti. Tuomioistuinlaitoksen kehittämiskomitea on mietinnössään (KM 2003:3) selvittänyt muutoksenhakujärjestelmän kehittämisvaihtoehtoja.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys (HE 87/2005) annettu eduskunnalle 23.6.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä säästyisi oikeusavusta valtiolle aiheutuissa kustannuksissa ja syyttäjälaitokselle hovioikeuden pääkäsittelyihin osallistumisesta aiheutuissa kustannuksissa yhteensä noin 1,5 miljoonaa euroa.

8. Muut tiedot

OM 17/41/2005

OM041:00/2005

14. OIKEUSLAITOS

14.1 LAKI KORKEIMMASTA OIKEUDESTA

1. Tavoite ja tehtävät

Säädetään korkeimmasta oikeudesta uusi laki, joka on rakenteeltaan nykyistä selkeämpi. Asetus korkeimmasta oikeudesta kumottaisiin. Lakia täydentäisi työjärjestys.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Korkeimman oikeuden esitys lainsäädäntötoimeen ryhtymisestä 8.10.1003 nro 2481.

HE 7/2005 vp

EV 81/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Lakiin korkeimmasta oikeudesta otettaisiin säännökset muun muassa korkeimman oikeuden tehtävistä ja henkilöstöstä. Kaikki keskeiset säännökset nostettaisiin lain tasolle. Korkeimman oikeuden päätösvaltaisuutta koskevat säännökset siirtyisivät oikeudenkäymiskaareen (kohdan 13.5 esityksessä).

4. Organisointi

Hynninen Erja, hallitusneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7610

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Laki tulee voimaan 31.12.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 20/42/2003

14.2 TUOMAREIDEN PÄTEVÖITYMISJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Uudistuksen tarkoituksena on laatia ehdotus tuomareiden koulutusjärjestelmäksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Tuomarikoulutustoimikunnan mietintö 2000:5

Lausuntoyhteenveto, Lausuntoja ja selvityksiä 2002:1

Tuomarikoulutustyöryhmän mietintö, Työryhmämietintö 2002:6

Tuomariksi pätevöityminen, lausuntoyhteenveto, Lausuntoja ja selvityksiä 2003:5

Tuomarikoulutustyöryhmän 2 mietintö: "Tuomarikoulutus", Työryhmämietintöjä 2004:2

Tuomarikoulutus, lausuntoyhteenveto, Lausuntoja ja selvityksiä 2004:4

3. Keskeinen sisältö

Tuomarikoulutustyöryhmä 2 on ehdottanut säädettäväksi lain tuomarikoulutuksesta. Uusi laki olisi luonteeltaan puitelaki ja se koskisi kouluttautumista yleisten tuomioistuinten, hallintotuomioistuinten ja erityistuomioistuinten tuomarin virkoihin.

Mietinnön ja siitä saadun lausuntopalautteen perusteella oikeusministeriössä valmistellaan hallituksen esitystä laiksi tuomareiden kouluttamisesta. Se sisältäisi säännökset tuomarikoulutuksesta sekä lainkäyttöhenkilöstön täydennyskoulutuksesta. Tuomarikoulutuksella tarkoitettaisiin tuomareiksi pyrkiville järjestettävää koulutusta, johon hakeudutaan valtakunnallisen hakumenettelyn kautta. Koulutus sisältäisi sekä harjoittelua että teoriaopintoja. Koulutus kestäisi vähintään yhden vuoden ja enintään kaksi ja puoli vuotta. Tuomarikoulutuksesta ja täydennyskoulutuksesta vastaisi uusi toimielin, tuomarikoulutuslautakunta.

4. Organisointi

Työtä jatketaan virkatyönä. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Maaria Rubanin, oikeusministeriö, puh. 1606 9381

5. Taustatietoja

Tuomarikoulutustoimikunnan mietinnössä ja siitä saaduissa lausunnoissa pidettiin tarpeellisena uuden tuomareiden pätevyöitymisjärjestelmän kehittämistä. Tuomarikoulutustyöryhmä jatkoi työtä toimikunnan esityksen ja siitä saadun lausuntopalautteen perusteella. Työryhmän työstä saadussa lausuntopalautteessa esitettiin arvostelua useisiin työryhmän ehdotuksen kohtiin.

Tuomarikoulutustyöryhmän 2 tuli laatia ehdotuksensa edellisen työryhmän mietinnön ja siitä saadun lausuntopalautteen pohjalta.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa syys-lokakuussa 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 008:00/2002

14.3 KÄRÄJÄOIKEUSLAIN ERÄIDEN SÄÄDÖSTEN MUUTTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Käräjäoikeuslakiin sisällytetään säännökset laamannien virkojen järjestelystä käräjäoikeuksia yhdistettäessä, osaston perustamisesta oikeuspalvelujen antamiseksi suomeksi ja ruotsiksi yhtäläisin perustein sekä käräjäoikeuksien lautamiehille maksettavasta korvauksesta lautamiestehtävän hoitamisen aikana sattuneesta tapaturmasta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Käräjäoikeuslakityöryhmän mietintö 16.5.2003 (lausuntoja ja selvityksiä 2003:12)

Oikeusministeriön tiedote: Käräjäoikeuksiin mahdollisuus perustaa osastoja kielellisin perustein 11.11.2004

3. Keskeinen sisältö

Käräjäoikeuslakia ehdotetaan täydennettäväksi säännöksillä siitä, että käräjäoikeudessa voi olla toimintayksikköinä osastoja, lainkäyttöasioissa tarvittavan asiantuntemuksen edellyttämän erikoistumisen turvaamiseksi tai jotta suomen- ja ruotsinkielinen väestö saisi oikeuspalveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan.

Lakiin otettaisiin myös säännökset laamannin virkojen järjestelystä silloin, kun käräjäoikeuksia yhdistetään. Laamannien virat siirtyisivät uuteen yhdistettyyn käräjäoikeuteen ja yhteen virkaan liittyisi viraston päällikkönä toimiminen. Siirtymävaiheessa tämä virka julistettaisiin asianomaisessa käräjäoikeudessa toimivien laamannien haettavaksi.

Edelleen laissa säädettäisiin siitä, että käräjäoikeuksien tuomiopiireistä määrätään valtioneuvoston asetuksella.

Lakiin otettaisiin myös säännös siitä, että lautamiestehtävän hoitamisessa sattuneesta tapaturmasta suoritetaan korvaus samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturmasta tapaturmavakuutuslain mukaan. Näin suoritettava korvaus kuitenkin vain täydentäisi niitä korvauksia, joihin henkilöllä on muuten oikeus.

4. Organisointi

Kiesiläinen Kari, osastopäällikkö, oikeusministeriö, 160 67532 ja
Liljeroos Heikki, hallitusneuvos, oikeusministeriö, 1606 7608

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Mietinnöstä on saatu lausunnot kesällä 2003.

Hallituksen esitys (HE 230/2004 vp) on annettu 12.11.2004.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 1/31/2003

14.4 SOVITTELU TUOMIOISTUIMESSA

1. Tavoite ja tehtävät

Luodaan tuomioistuien yhteyteen oikeudenkäynnille vaihtoehtoinen sovittelumenettely, jossa riitaa voidaan tuomitsemisen sijasta pelkästään sovittaa. Menettely eroaa siten voimassa olevan lain mukaisesta sovinnon etsinnästä riita-asian valmisteluvaiheena.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Sovittelutyöryhmän mietintö 2003:2

HE 114/2004 riita-asioiden sovittelua ja sovinnon vahvistamista yleisissä tuomioistuimissa koskevaksi lainsäädännöksi

LaVM 4/2005 vp

EV 64/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Säädetään laki riita-asioiden sovittelusta yleisissä tuomioistuimissa. Sovittelu merkitsee vaihtoehtoa oikeudenkäynnille. Menettely perustuu osapuolten tahtoon ja käydään verraten vapaamuotoisesti, sovinnollista ratkaisua osapuolten lähtökohdista etsien.

Saavutettava sovinto voi perustua yleisiin kohtuusnäkökohtiinkin ja se voidaan haluttaessa vahvistaa tuomioistuimessa niin, että siitä tulee täytäntöönpanokelpoinen.

Sovittelu toteutetaan olemassa olevan käräjäoikeusorganisaation puitteissa ja sovittelijana toimii asianomaisen tuomioistuimen tuomari.

4. Organisointi

Leppänen Tatu, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7678

5. Taustatietoja

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman 14. kohdassa edellytetään kehitettävän riita-asioissa tuomioistuimille vaihtoehtoisia, nopeita ja edullisia menettelyjä ja lisätään siten sovittelutoimintaa.

Ministeriön strategia-asiakirjassa 12.11.2002 (s. 10) edellytetään tämän mukaisesti kehitettävän tuomioistuimiin uudennaisia tuomarivetoisia sovintomenettelyjä.

6. Aikataulu

Tarkoituksena on, että lait tulevat voimaan vuoden 2006 alusta.

7. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 17/41/2002

OM013:00/2002

14.5 TUOMAREIDEN PALKANKOROTUSTEN JA LISÄPALKKKIOIDEN KOHDENTAMINEN ERÄISSÄ TAPAUKSISSA

1. Tavoite ja tehtävät

Oikeusministeriö asetti 12.2.2003 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotukset siitä, miten tuomioistuimessa samanlaisessa tuomaritehtävässä oleville tuomareille kohdennetaan virkaehtosopimusperusteiset korotukset tilanteessa, jossa vain osa saa korotuksen esimerkiksi palkkausluokan tarkistuksena. Työryhmän tehtävänä oli tehdä myös ehdotus siitä, miten tuomioistuimen sisällä määrättyjen vastuullisten tehtävien, joista suoritetaan virkaehtosopimukseen perustuvaa lisäpalkkiota - esimerkiksi johtamislisää - hoidosta päätetään. Työryhmän mietintö, joka oli laadittu toimeksiannon mukaisesti hallituksen esityksen muotoon luovutettiin oikeusministeriölle 30.5.2003.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Eduskunnan oikeusasiamiehen päätös kanteluun tuomareiden johtamislisää koskevassa asiassa 26.6.2001 dnro 1595/4/00

Korkeimman oikeuden päätökset 6.11.2002 nro 2926-2928

Työryhmän asettamispäätös 12.2.2003 nro OM 2/31/2003

Työryhmän mietintö (Oikeusministeriön julkaisusarja lausuntoja ja selvityksiä 2003:13)

Lausunnot mietinnöstä Lausunnonantajia olivat valtiovarainministeriön henkilöstöosasto, AKAVA-JS ry., korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, hovioikeudet, hallinto-oikeudet sekä Espoon, Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Kouvolan, Lahden, Lappeenrannan, Oulun, Porin, Rovaniemen, Tampereen, Turun, Turunseudun ja Vantaan käräjäoikeudet.

3. Keskeinen sisältö

Työryhmämietinnössä ehdotetaan, että tuomareiden nimittämisestä annettuun lakiin lisättäisiin säännös sellaista tilannetta varten, jossa tuomioistuimen alemman palkkausluokan virkoihin kohdennetaan palkankorotus, jonka seurauksena osassa viroista palkkaus kohoaa. Ehdotuksen mukaan nämä virat julistettaisiin kyseisessä tuomioistuimessa alemmassa palkkausluokassa työskentelevien tuomareiden haettavaksi. Nimitysmenettelyn ehdotetaan olevan samanlainen kuin vakinaista tuomaria nimitettäessä.

Työryhmä ehdottaa lisättäväksi tuomareiden nimittämisestä annettuun lakiin säännökset lisäpalkkiota saavan tuomarin määräämisestä käräjäoikeudessa ja hallinto-oikeudessa. Ehdotuksen mukaan korkein oikeus määräisi käräjäoikeuden osaston johtajana toimivan tuomarin laamannin tekemästä perustellusta esityksestä. Korkein hallinto-oikeus puolestaan määräisi hallinto-oikeuden jaoston johtajana toimivan tuomarin ylituomarin perustellusta esityksestä. Osaston ja jaoston johtajan tehtävään voitaisiin määrätä vain asianomaisessa tuomioistuimessa työskentelevä tuomari, jolla on johtamistaitoa.

Työryhmän ehdottamaan asiasisältöön tehdään ne muutokset, jotka saatujen lausuntojen perusteella arvioidaan tarpeellisiksi. Esityksen asiasisältöön ja laajuuteen voi vielä vaikuttaa myös seuraavaa sopimuskautta koskevat työmarkkinaratkaisut.

4. Organisointi

Valmistelija

Penttinen Ahti, hallitusneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7547

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Hallituksen esitys annetaan syksyllä 2005 tai keväällä 2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 2/31/2003

14.6 HALLINTO-OIKEUKSIEN RATKAISUKOKOONPANOJEN KEHITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Kehitetään hallinto-oikeuksien kokoonpanoja koskevia säännöksiä ratkaisukokoonpanojen joustavoittamiseksi ja keventämiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Hallinto-oikeuksien päätösvaltaisten kokoonpanojen uudistaminen, oikeusministeriön työryhmämietintö 4.10.2004 n:o 2004:15.

3. Keskeinen sisältö

Hallinto-oikeus olisi edelleen pääsääntöisesti päätösvaltainen kolmijäsenisenä. Laissa erikseen säädetyissä asioissa se olisi päätösvaltainen myös suppeammissa kokoonpanoissa, kuten kahden hallinto-oikeustuomarin ja esittelemässään asiassa hallinto-oikeuden esittelijän muodostamassa kokoonpanossa sekä kahden hallinto-oikeustuomarin ja yhden hallinto-oikeustuomarin kokoonpanossa. Kunkin kokoonpanovaihtoehdon osalta olisi laissa erikseen lueteltu ne asiaryhmät, joissa peruskokoonpanoa suppeampi kokoonpano tulisi kysymykseen.

4. Organisointi

Hynninen Erja, hallitusneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7610

5. Taustatietoja

Esitys osaltaan toteuttaa pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman 14. kohdassa asetetun tavoitteen tuomioistuinmenettelyn joustavoittamisesta.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys (HE 85/2005) annettu eduskunnalle kesäkuussa 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

14.7 TYÖTUOMIOISTUIMEN PUHEENJOHTAJIEN ASEMA

1. Tavoite ja tehtävät

Työryhmän tulee arvioida työtuomioistuimen päätoimisten puheenjohtajien asemaa tuomioistuimen riippumattomuuden ja virkamiesoikeuden näkökulmasta. Työryhmän tulee mietinnössään ehdottaa, tulisiko työtuomioistuimen presidentin ja työtuomioistuinneuvoksen virat tai pelkkä työtuomioistuimen presidentin virka muuttaa määräaikaaisesti täytettävistä vakinaisesti täytettäviksi. Jos työryhmä ehdottaa vakinaistamista, on mietintöön sisällytettävä luonnos hallituksen esitykseksi työtuomioistuimesta annetun lain muuttamisesta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Asettamispäätös 21.4.2005

3. Keskeinen sisältö

4. Organisointi

Puheenjohtaja:

Professori Martti Kairinen, Turun yliopisto

Jäsenet:

Neuvottelupäällikkö Markku Lemmetty, AKAVA ry

Varatuomari Hannu Rautiainen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Oikeusneuvos Liisa Mansikkamäki, korkein oikeus

Presidentti Pekka Orasmaa, työtuomioistuin

Lainsäädäntöneuvos Eija Siitari-Vanne, oikeusministeriö

Hallitussihteeri Sami Sarvilinna, oikeusministeriö

Sihteeri:

Työtuomioistuimen sihteeri Anne-Mari Mäkinen, työtuomioistuin

5. Taustatietoja

Tuomioistuinten riippumattomuus kuuluu perustuslain 3 §:ssä säädettyihin valtiosäännön perusteisiin. Tuomioistuinten samoin kuin yksittäisten tuomarien tulee olla riippumattomia suhteessa muihin valtioelimiin ja asianosaisten puolelta tai muualta tulevaan asiaankuulumattomaan vaikuttamiseen. Tuomioistuinten rakenteellista riippumattomuutta turvataan tuomarien nimittämistä ja virassapysymisoikeutta koskevilla järjestelyillä.

Työtuomioistuin on erikoistuomioistuin, joka käsittelee ainoana oikeusasteena työ- ja virkaehtosopimusriitoja. Työtuomioistuin käsittelee lisäksi muutoksenhakuasteena työehtosopimusten yleissitovuuden vahvistamisratkaisuksista sekä työneuvoston eräistä ratkaisuksista tehdyt valitukset.

Työtuomioistuimesta annetun lain (646/1974) säännösten mukaan työtuomioistuimessa on päätoimisena puheenjohtajana presidentti ja neljätoista sivutoimista jäsentä. Presidentti ja jäsenet nimitetään kolmen vuoden määräajaksi. Työtuomioistuin voi toimia kahdessa kokoonpanossa. Toisen kokoonpanon puheenjohtajana on niin ikään määräajaksi nimitetty päätoiminen tuomari, työtuomioistuinneuvos.

Työtuomioistuin on Suomessa ainoa tuomioistuin, jonka puheenjohtajat ovat määräaikaaisia. Puheenjohtajien määräaikaisuus antaa aiheen tarkastella työtuomioistuimen asemaa riippumattomuuden näkökulmasta.

Lisäksi valtion virkamieslain 35 §:n (muutettu 682/2004) mukaan virkamiesten yleinen eroamisikä on 68 vuotta. Työtuomioistuimesta annetun lain 6 §:n 4 momentin mukaan presidentti, työtuomioistuinneuvos samoin kuin työtuomioistuimen muut jäsenet ovat velvollisia eroamaan virastaan täyttäessään 67 vuotta. Tätä ikärajojen eroavaisuutta on niin ikään aihetta tarkastella.

6. Aikataulu

Työryhmän toimikausi alkoi 2.5.2005. Työryhmän on määrä saada työnsä valmiiksi viimeistään 31.10.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

Sekä työtuomioistuimen presidentin virka että työtuomioistuinneuvoksen virka ovat tällä hetkellä täytettyinä. Vakinaistamisesta ei siten aiheutuisi välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Pitemmällä tähtäimellä taloudellisia vaikutuksia voi olla sillä, ettei työtuomioistuinneuvoksen virkaa voitaisi jättää täyttämättä työtuomioistuimen asiamäärän mahdollisesti pieneentyessä.

8. Muut tiedot

OM 1/32/2005

14.8 TUOMARIN VASTUUN TOTEUTTAMISMUOTOJEN KEHITTÄMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

Työryhmän tehtävänä on jatkaa tuomarinvastuun toteuttamismuotojen kehittämistä ja terävöittämistä. Kehittämisvaihtoehtoja harkittaessa on otettava huomioon tuomareiden kurinpitoa selvittäneen työryhmän 14.3.2000 jättämä mietintö ja tuomioistuinlaitoksen kehittämiskomitean mietintö KM 2003:3 ja niistä saatu lausuntopalaute. Ehdotusten tulee olla sopusoinnussa kansainvälisen kehityksen, perustuslaissa säädetyn yleisten laillisuusvalvojen toimivallan sekä tuomioistuinten riippumattomuuden kanssa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

3. Keskeinen sisältö

4. Organisointi

Puheenjohtaja:

Oikeusneuvos Erkki-Juhani Taipale

Jäsenet:

Laamanni Kauko Huttunen, Helsingin käräjäoikeus

Hovioikeudenlaamanni Leena Korkalainen, Vaasan hovioikeus

Hallitusneuvos Heikki Liljeroos, oikeusministeriön oikeushallinto-osasto

Hallintoneuvos Jukka Mattila, korkein hallinto-oikeus

Oikeusasiamiehen sihtööri Pasi Pölönen, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

Lainsäädäntöneuvos Eija Siitari-Vanne, oikeusministeriön lainvalmisteluosasto

Asianajaja Marja-Liisa Starckjohann, Suomen Asianajajaliitto

Pysyvä asiantuntija:

Vanhempi hallintosihtööri Anne Niemi, korkein hallinto-oikeus

Sivutoiminen sihtööri:

Kansliapäällikkö Tomi Vistilä, Vaasan hovioikeus

5. Taustatietoja**6. Aikataulu**

Työryhmän on määrä saada työnsä valmiiksi viimeistään 31.10.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset**8. Muut tiedot**

OM 3/30/2004

OM056:00/2004

15. KANSAINVÄLINEN PROSESSIOIKEUS**15.1 LUGANON SOPIMUKSEN TARKISTAMINEN****1. Tavoite ja tehtävät**

Euroopan unionin neuvosto asetti marraskuussa 1997 ad hoc-työryhmän valmistelemaan Brysselin ja Luganon yleissopimusten tarkistamista. Neuvosto otti tiedoksi työryhmässä saavutetun kompromissiratkaisun toukokuun OSA-neuvostossa 1999.

Amsterdamin sopimuksen voimaantulo 1 päivänä toukokuuta 1999 muutti oikeusperustan Brysselin yleissopimuksen tarkistamiselle. Neuvoston asetus annettiin 22.12.2000.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla.

3. Keskeinen sisältö

Luganon yleissopimus on tarkoitus niin pitkälle kuin mahdollista muuttaa sisällöltään Bryssel I-asetuksen kaltaiseksi.

4. Organisointi

Suomen edustajat

Möller Gustaf, oikeusneuvos, korkein oikeus

Leppänen Maarit, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7704

5. Taustatietoja**6. Aikataulu**

Yhteisön ja muiden sopimusvaltioiden kuin EU:n jäsenvaltioiden välisten neuvottelujen edistäminen tarkistetun Luganon yleissopimuksen tarkistaminen (Lugano II) on yhä kesken.

7. Taloudelliset vaikutukset

Asetuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia.

8. Muut tiedot

OM 3/482/2005

15.2 BRYSSSEL I -ASETUKSEN JA TIEDOKSIANTOASETUKSEN ULOTTAMINEN TANSKAAN

1. Tavoite ja tehtävät

Tanska on jättäytynyt EU:n siviilioikeudellisen yhteistyön ulkopuolelle. Bryssel I-asetusta ja tiedoksiantoasetusta ei siten sovelleta Tanskassa eikä suhteessa Tanskaan. Yhteisön ja Tanskan välillä tehdyillä sopimuksilla mainitut asetukset ulotettaisiin koskemaan myös Tanskaa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

E 96/2002 vp 16.9.2002
 E 96/2002 vp 25.4.2003 jatkokirjelmä
 KOM (2005) 145 lopullinen
 KOM (2005) 146 lopullinen
 U 20/2005 vp 26.5.2005
 LaVL 14/2005 vp
 10725/05 JUSTCIV 128
 10723/05 JUSTCIV 127

3. Keskeinen sisältö

Yhteisön ja Tanskan välillä tehdyillä sopimuksilla Bryssel I - ja tiedoksiantoasetukset ulotettaisiin koskemaan myös Tanskaa. Näin yhtenäistettäisiin asianmukaisella tavalla Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainsäädäntöä.

4. Organisointi

Vastuuhenkilö
 Leppänen Maarit, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7704

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Unionin neuvosto tekee päätöksen, jonka mukaan sopimukset hyväksytään yhteisön puolesta. Sopimukset tulevat voimaan sopimuksissa määrättyllä tavalla ilman Suomessa tehtävää erillistä ratifiointia tai voimaansaattamista. Asia on käsitelty neuvoston siviilioikeuskomitean yleiset asiat kokoonpanossa 13.6.2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 21/481/2005

15.3 RIITAUTTAMATTOMIA VAATEITA KOSKEVASTA EUROOPPALAISESTA TÄYTÄNTÖÖNPANOPERUSTEESTA ANNETUN ASETUKSEN TÄYDENTÄMINEN KANSALLISELLA SÄÄNTELYLLÄ

1. Tavoite ja tehtävä

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 805/2004 riitauttamattomia vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta tuli voimaan 21 päivänä tammikuuta 2005. Sitä sovelletaan kuitenkin täysimääräisesti vasta 21 päivästä lokakuuta 2005 lukien.

Oikeusministeriö on 18.1.2005 asettanut työryhmän valmistelemaan asetusta täydentävät ja sen voimaantulon johdosta muutoin tarpeelliset kansalliset säännökset. Työryhmän on laadittava ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Asetus on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä EUVL L 143, 30.4.2004, s. 15 U 35/2002 vp

LaVL 21/2002 vp

Työryhmän mietintö 18.4.2005 (Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2005:4)

3. Keskeinen sisältö

Asetus sisältää säännösten, jonka perusteella asetuksessa tarkemmin määritellyt riidattomat saatavat, jotka on tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu toisessa jäsenvaltiossa, voidaan panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa suoraan ilman eksekvatuurimenettelyä. Jäsenvaltioiden oikeuslaitosten keskinäisen luottamuksen lisäämiseksi asetusehdotus sisältää tiettyjä prosessioikeudellisia vähimmäisvaatimuksia.

4. Organisointi

Puheenjohtaja:

Lainsäädäntöneuvos Asko Välimaa, oikeusministeriö, puh. 1606 7708

Jäsenet:

Lainsäädäntöneuvos Maarit Leppänen, oikeusministeriö, puh. 1606 7704

Käräjätuomari Tarja Honkanen, Helsingin käräjäoikeus

Kihlakunnanvouti Hannu Töyrylä, Helsingin kihlakunnan ulosottovirasto

Asianajaja Ulla Vuokila, Asianajajatoimisto Hannes Snellman Oy

Työryhmän jäsen Maarit Leppänen toimii samalla työryhmän sihteerinä.

5. Taustatietoja

Asetus edellyttää täydentävää kansallista sääntelyä. Kansallisia säännöksiä tarvitaan esimerkiksi eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen vahvistavan todistuksen oikaisua tai peruuttamista koskevasta menettelystä.

Nykyisin tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa riita-asioissa jäsenvaltioiden välillä sääntelee 1 päivänä maaliskuuta 2002 voimaan tullut tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettu Bryssel I –asetus. Asetus merkitsee soveltamisalallaan merkittävää pidemmälle menemistä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen osalta.

6. Aikataulu

Asetus annettiin 21.4.2004. Se tulee täysimääräisesti voimaan 21.10.2005.

Työryhmämietinnöstä (Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2005:4) pyydetty lausunnot 20.5.2005 mennessä.

Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syyskuussa 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 2/482/2005

OM008:00/2005

EU/180402/0308

15.4 SOVITTELU SIVIILIASIOISSA, EHDOTUS DIREKTIIVIKSI

1. Tavoite ja tehtävät

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on parantaa riidanratkaisumenettelyjen saatavuutta edistämällä sovittelun käyttöä sekä varmistamalla sovittelun ja riita-asian oikeudenkäynnin toimiva suhde.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(2004) 718

U 67/2004 vp

LaVL 2/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Euroopan yhteisöjen komissio on 22.10.2004 tehnyt ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eräistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla.

Direktiiviehdotus sisältää säännöksiä, joiden tavoitteena on varmistaa toimiva suhde sovittelun ja oikeudenkäynnin välillä vahvistamalla siviiliprosessin eräitä osa-alueita koskevat yhteiset vähimmäisvaatimukset yhteisön tasolla. Jäsenvaltioiden tuomioistuimille annettaisiin myös tarvittavat keinot sovittelun käytön lisäämiseksi. Ehdotus ei sen sijaan sisällä itse sovittelumenettelyä tai sovittelijaa koskevia säännöksiä.

4. Organisointi

Suomen edustaja

Leppänen Tatu, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7678

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Direktiiviehdotusta käsitellään neuvoston siviilioikeuskomiteassa.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 11/482/2004

EU/2004/1654

15.5 EUROOPPALAISEN MAKSUSUORITUSMÄÄRÄYSMENETTELYN KÄYTTÖÖNOTTO, EHDOTUS EU:N ASETUKSEKSI

1. Tavoite ja tehtävät

Asetusehdotuksen tavoitteena on säätää uusi summaarinen velkomusmenettely tuomioistuimissa riidattomia siviilioikeudellisia saatavia varten.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM (2004) 173

U 36/2004 vp

LaVL 16/2004 vp

3. Keskeinen sisältö

Asetus sääntelisi menettelyn, jota noudatettaisiin kun kantaja velkoo yksityisoikeudellista saatavaa vastaajalta. Menettely olisi komission ehdotuksen mukaan rinnakkainen jäsenvaltioissa voimassa oleville tai myöhemmin säädettäville velkomisprosesseille. Kysymys olisi uudesta vaihtoehtoisesta menettelystä nykyisten järjestelmien rinnalle. Ehdotettu menettely muistuttaa jossakin määrin meillä ennen vuonna 1993 toteutettua uudistusta voimassa ollutta maksamismääräysmenettelyä.

4. Organisointi

Suomen edustaja

Välimaa Asko, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7708

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Neuvottelut asetusehdotuksesta aloitettiin toukokuussa 2004 ja ne ovat kesken. Asetusehdotus kuuluu yhteispäätösmenettelyn piiriin.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 4/482/2005

EU/2004/0811

15.6 EUROOPPALAINEN VÄHÄISTEN VAATIMUSTEN MENETTELY, EHDOTUS EU:N ASETUKSEKSI

1. Tavoite ja tehtävät

Asetusehdotuksen tavoitteena on säätää uusi oikeudenkäyntimenettely vähäisiä siviilioikeudellisia juttuja varten.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM (2005) 87 lopullinen

U 19/2005 vp

LaVL 13/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Asetus sääntelisi menettelyn, jota noudatettaisiin kun kantaja vaatii yksityisoikeudellista alle 2 000 euron saatavaa vastaajalta. Menettely olisi komission ehdotuksen mukaan rinnakkainen jäsenvaltioissa voimassa oleville prosesseille.

Ehdotuksen mukaisen menettelyn ulottuessa rajat ylittäviin riitoihin suomalaisella kantajalla olisi vaatiessaan alle 2 000 euron saatavaa toisessa jäsenvaltiossa mahdollisuus käyttää joko uutta vähäisten vaatimusten prosessia tai kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevaa muuta prosessia. Komission ehdotuksen mukainen menettely perustuisi lomakkeiden käyttämiselle ja se olisi käytännössä kirjallinen menettely. Ehdotuksessa asetetaan erilaisia määräaikoja asianosaisille ja tuomioistuimelle. Lisäksi ehdotuksen mukaan täydentävästi sovellettaisiin kunkin maan oikeudenkäyntimenettelylainsäädäntöä.

4. Organisointi

Suomen edustaja

Välimaa Asko, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7708

5. Taustatietoja**6. Aikataulu**

Neuvottelut asetusehdotuksesta aloitettiin huhtikuussa 2005 ja ne ovat kesken. Asetusehdotus kuuluu yhteispäätösmenettelyn piiriin.

7. Taloudelliset vaikutukset**8. Muut tiedot**

OM 20/481/2005

EU/2004/0801

15.7 EUROOPAN UNIONIN JA ISLANNIN TASAVALLAN SEKÄ NORJAN KUNINGASKUNNAN VÄLINEN SOPIMUS TIETTYJEN KESKINÄISESTÄ OIKEUSAVUSTA RIKOSASIOISSA EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOIDEN VÄLILLÄ 29 PÄIVÄNÄ TOUKOKUUTA 2000 TEHDYN YLEISSOPIMUKSEN JA SIIHEN VUONNA 2001 LIITETYN PÖYTÄKIRJAN SOVELTAMISESTA

1. Tavoite ja tehtävät

Ehdotus hallituksen esitykseksi 17.12.2003 EU:n ja Islannin sekä Norjan välillä tehdyn oikeusapusopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Allekirjoitettu sopimus EUVL L 26, 29.1.2004

3. Keskeinen sisältö

Sopimus sisältää määräyksiä EU-maiden välillä vuonna 2000 tehdyn keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan yleissopimuksen ja siihen vuonna 2001 liitetyn pöytäkirjan tiettyjen määräysten soveltamisesta EU-maiden sekä Islannin ja Norjan välillä. Siltä osin kuin mainittujen sopimusten määräykset merkitsevät Schengenin säännöstön edelleen kehittämistä, niitä jo sovelletaan sopimukseen liittyneiden EU:n jäsenmaiden ja Islannin sekä Norjan välillä. Nyt voimaansaatettava sopimus koskee muita sopimusmääräyksiä eli sellaisia velvoitteita, joiden ei ole tulkittu liittyvän Schengenin säännöstöön.

Sopimusten EU-oikeudellinen oikeusperusta on Euroopan unionisopimuksen 24 ja 38 artikla.

4. Organisointi

Valmistelija

Innanen Tanja, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, (virkavapaa 1.11.2005 saakka)

5. Taustatietoja**6. Aikataulu****7. Taloudelliset vaikutukset**

8. Muut tiedot

OM 22/481/2005

15.8 EU:N VUODEN 2000 OIKEUSAPUSOPIMUKSEEN TEHDYN PÖYTÄKIRJAN VOIMAANSAATTAMINEN

1. Tavoite ja tehtävät

EU:n jäsenvaltiot ovat 16.10.2001 hyväksyneet pöytäkirjan vuoden 2000 yleissopimukseen keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa. Tarkoituksena on saattaa kyseinen pöytäkirja kansallisesti voimaan.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehtyyn yleissopimukseen liitettävä pöytäkirja (EYVL C 326, 21.11.2001)

EU:n vuoden 2000 rikosoikeusapuyleissopimuksen pöytäkirja, Lausuntoja ja selvityksiä 2004:9

HE 178/2004 vp

EV 242/2004 vp

3. Keskeinen sisältö

Pöytäkirja sisältää rikostutkintaan liittyviä oikeusapumääräyksiä muun muassa pankkitilitietojen toimittamisesta ja tilitapahtumien valvonnasta sekä vero-, tulli-, valuutta- ja poliittisia rikoksia koskevien kieltäytymisperusteiden poistamisesta.

4. Organisointi

Valmistelija

Pulkkinen Kirsi, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, puh. 1606 7722

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Tasavallan Presidentti vahvisti 28.1.2005 lain pöytäkirjan lainsäädännönalaa kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (45/2005). Pöytäkirjan väliaikainen soveltaminen alkoi 22.5.2005 (VNA 308/2005, SopS 44/2005).

Pöytäkirja ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan.

7. Esityksen vaikutukset

Pöytäkirjan määräykset pyynnön vastaanottaneen valtion alueella sijaitsevilla pankeilla olevien tilien selvittämisestä sekä mahdollisuudesta suorittaa pankkitilien valvontaa pyynnön esittäneen valtion pyynnöstä tulevat aiheuttamaan jonkin verran lisäresurssien tarvetta ja taloudellisia kustannuksia Suomessa pyynnöt täytäntöönpanneille tahoille.

8. Muut tiedot

OM 2/481/2004

OM012:00/2004

15.9 EHDOTUS EU:N PUITEPÄÄTÖKSEKSI VASTAVUOROISEN TUNNUSTAMISEN PERIAATTEEN SOVELTAMISESTA TALOUDELLISIIN SEURAAMUKSIIN

1. Tavoite ja tehtävät

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Ranskan tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan ehdotus puitepäättökseksi

U 55/2001 vp

LaVL 1/2002 vp

Neuvoston puitepäättös 2005/214/YOS, EYVL L 76, 22.3.2005

3. Keskeinen sisältö

Puitepäättös koskee lopullisten taloudellisia rangaistuksia koskevien päätösten täytäntöönpanoa toisessa EU:n jäsenvaltiossa. Puitepäättöksessä tarkoitettut tuomiot tunnustetaan ilman muodollisuuksia ja pannaan täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa samalla tavoin kuin kotimaiset päätökset. Puitepäättös tulee aiheuttamaan muutoksia Suomen lainsäädäntöön, sillä toisessa valtiossa määrätyn sakon täytäntöönpano on nykyään mahdollista vain pohjoismaiden välillä.

4. Organisointi

Monto Mikko, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, (virkavapaa 1.10.2005 saakka)

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Puitepäättös hyväksyttiin 24.2.2005. Puitepäättös on pantava täytäntöön 22.3.2007 mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 7/481/2005

EU/240701/0610

15.10 EHDOTUS EU:N PUITEPÄÄTÖKSEKSI VASTAVUOROISEN TUNNUSTAMISEN PERIAATTEEN SOVELTAMISESTA MENETETYKSI TUOMITSEMISTA KOSKEVIIN PÄÄTÖKSIIN

1. Tavoite ja tehtävät

Tanska teki 13.6.2002 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 31 artiklan a kohdan ja ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla ehdotuksen puitepäättökseksi menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa. Ehdotus perustuu Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmiin.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Tanskan ehdotus puitepäättökseksi

U 52/2002 vp

LaVL 20/2002 vp

14622/04 COPEN 135

3. Keskeinen sisältö

Puitepääätös koskee tuomioistuinten tekemien lopullisten menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten täytäntöönpanoa toisessa EU:n jäsenvaltiossa. Konfiskaatiopäätökset tunnustettaisiin vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti ilman muodollisuuksia ja pantaisiin täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa samalla tavoin kuin kotimaiset päätökset.

4. Organisointi

Valmistelija

Monto Mikko, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, (virkavapaa 1.10.2005 saakka)

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Puitepäätyöksestä on keväällä 2004 saavutettu poliittinen yhteisymmärrys oikeus- ja sisäasiainneuvostossa. Ehdotus hyväksytään lopullisesti, kun kaikki jäsenvaltioiden parlamenttivarauumat on poistettu.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 9/481/2005

EU/120702/0515

15.11 EHDOTUS EU:N PUITEPÄÄTÖKSEKSI ERÄISTÄ RIKOSOIKEUDELLISISSA MENETTELYISSÄ EUROOPAN UNIONIN ALUEELLA NOUDATETTAVISTA OIKEUKSISTA

1. Tavoite ja tehtävät

Ehdotuksen tarkoituksena on luoda vähimmäissäännöt epäillyn ja syytetyn oikeuksien turvaamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä Euroopan unionin alueella. Tavoitteena on lisätä jäsenvaltioiden luottamusta toistensa järjestelmiin ja siten luoda paremmat edellytykset päätösten ja tuomioiden vastavuoroiselle tunnustamiselle.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM (2004) 328 lopullinen

9318/04 DROIPEN 17

U 43/2004 vp

LaVL 17/2004 vp

3. Keskeinen sisältö

Ehdotus sisältää vähimmäissäännöt epäillyn ja syytetyn oikeuksista rikosoikeudellisissa menettelyissä Euroopan unionin alueella. Ehdotus koskee epäillyn ja syytetyn oikeutta oikeudelliseen neuvontaan, oikeutta maksuttomaan tulkkaukseen ja käännöksiin, epäillyn yhteydenotto-oikeutta sekä oikeutta saada tietoa oikeuksistaan. Lisäksi ehdotuksessa on säännökset ikänsä tai psyykkisen tai fyysisen tilansa vuoksi erityishuomiota tarvitsevien epäiltyjen oikeuksista.

4. Organisointi

Valmistelija

Pulkkinen Kirsi, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, puh. 1606 7722

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

Ehdotuksen käsittely aloitettiin syyskuussa 2004 EU:n neuvoston aineellisen rikosoikeuden työryhmässä ja se on vielä kesken.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 8/481/2005

EU/2004/1036

15.12 EHDOTUS EU:N PUITEPÄÄTÖKSEKSI NE BIS IN IDEM PERIAATTEEN SOVELTAMISESTA

1. Tavoite ja tehtävät

Kreikan tasavalta on 13 päivänä helmikuuta 2003 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 29 artiklan, 31 artiklan d alakohdan ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla tehnyt ehdotuksen puitepäätöksen tekemiseksi ne bis in idem periaatteen soveltamisesta.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Kreikan tasavallan ehdotus puitepäätökseksi

U 2/2003 vp

LaVL 1/2003 vp

3. Keskeinen sisältö

Puitepäätösehdotus koskee lopullisten, rikoksen tai hallinnollisen rikkomuksen johdosta, toisessa jäsenvaltiossa annettujen päätösten niin sanottua ne bis in idem –vaikutusta (oikeusvoimavaikutus), sekä toisessa jäsenvaltiossa vireillä olevan menettelyn niin sanottua lis pendens –vaikutusta (vireilläolovaikutus). Sellaisen teon johdosta, josta jo on annettu lopullinen päätös jossain jäsenvaltiossa, ei saisi enää nostaa syytettä toiseen kertaan toisessa jäsenvaltiossa. Jos useassa jäsenvaltiossa olisi samanaikaisesti vireillä samaa asiaa koskeva menettely valittaisiin vain yksi jäsenvaltio käsittelemään asiaa ja menettelyt muissa jäsenvaltioissa keskeytyisivät.

4. Organisointi

Suomen edustajat

Monto Mikko, lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö (virkavapaa 1.10.2005 saakka)

5. Taustatietoja

Ehdotus perustuu Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä Eurooppa-neuvostossa hyväksyttyihin puheenjohtajan päätelmiin, neuvoston 29 päivänä marraskuuta 2000 Tampereen päätelmien mukaisesti hyväksymään toimenpideohjelman vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi rikosasioissa sekä neuvoston ja komission 3 päivänä joulukuuta 1998 hyväksymään niin sanottuun Wienin toimintasuunnitelmaan parhaista tavoista panna täytäntöön Amsterdamin sopimuksen määräykset vapautteen turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamisesta.

6. Aikataulu

Ehdotuksen käsittely päätettiin keskeyttää toistaiseksi heinäkuussa 2004.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

EU/2003/0252

OM 11/481/2005

15.13 EHDOTUS NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖKSEKSI TUOMIOIDEN HUOMIOON OTTAMISESTA EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOIDEN VÄLILLÄ UUDESSA RIKOSPROSESSISSA

1. Tavoite ja tehtävät

Puitepäättösehdotuksen tavoitteena on saavuttaa rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi joulukuussa 2000 laaditun toimenpideohjelman (EYVL C 12, 15.1.2001, s. 10) toimenpiteessä nro 2 asetetut tavoitteet ja määrittää edellytykset, joiden täyttyessä toisessa jäsenvaltiossa annettu tuomio otetaan huomioon uudessa eri tosiseikkojen perusteella käynnistetyssä oikeudenkäynnissä.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(2005)91 lopullinen

U 25/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Puitepäättösehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden tehtävänä on antaa kansalliset säännökset, joiden nojalla muiden jäsenvaltioiden antamat tuomiot voidaan rinnastaa kansallisiin tuomioihin ja liittää niihin samat vaikutukset. Ehdotuksen mukaan aiemmin annettujen tuomioiden vaikutuksia ei jäsenvaltioiden välillä yhdenmukaisteta, vaan vaikutukset kuuluvat edelleen kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan. Ehdotus sisältää myös säännökset toisessa jäsenvaltiossa annettujen tuomioiden kirjaamisista kansallisiin rikosrekistereihin. Sellaisilla jäsenvaltioilla, jotka eivät kirjaa kyseisiä tietoja rikosrekistereihinsä, ei kuitenkaan tältä osin olisi velvollisuutta muuttaa kansallista lainsäädäntöään.

4. Organisointi

Valmistelija

Kanerva Janne, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7723

5. Taustatietoja

Puitepäättösehdotus on jatkoa komission 25 päivänä tammikuuta 2005 antamalle valkoiselle kirjalle rikostuomioita koskevasta tietojenvaihdosta ja tuomioiden vaikutuksesta Euroopan unionin alueella (KOM(2005) 10 lopullinen). Valkoinen kirja on saatettu eduskunnan tietoon kirjeellä E 17/2005 vp. Valkoisen kirjan mukaan toisen jäsenvaltion tuomiot otetaan vain rajoitetusti huomioon. Se, että yhdessä jäsenvaltiossa annettua tuomiota ei pystytä ottamaan vastaavalla tavalla huomioon toisessa jäsenvaltiossa, rikkoo vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta ja asettaa Euroopan unionin kansalaiset eriarvoiseen asemaan uusissa oikeudenkäynneissä riippuen siitä, missä ensimmäiset oikeudenkäynnit käytiin. Tämän vuoksi komissio katsoo, että kyseisessä asiassa tarvitaan unionin lainsäädäntötoimia. Puitepäättösehdotus on saatettu eduskunnan tietoon kirjelmällä U 25/2005 vp.

6. Aikataulu

Ehdotuksen käsittely on vasta alkamassa Euroopan unionissa.

7. Taloudelliset vaikutukset

Hankkeen mahdolliset taloudelliset vaikutukset eivät ole vielä arvioitavissa.

8. Muut tiedot

OM 18/481/2005

15.14 KESKINÄISTÄ OIKEUSAPUA RIKOSASIOISSA KOSKEVAN EUROOPPALAISEN YLEISSOPIMUKSEN TOINEN LISÄPÖYTÄKIRJA

1. Tavoite ja tehtävät

Euroopan neuvostossa on 8 päivänä marraskuuta 2001 hyväksytty eurooppalaisen rikosoikeusapusopimuksen toinen lisäpöytäkirja. Suomi allekirjoitti pöytäkirjan EN:n oikeusministerikokouksessa 9.10.2003. Tarkoituksena on saattaa pöytäkirja kansallisesti voimaan vuonna 2006.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat**3. Keskeinen sisältö**

Pöytäkirjan tarkoituksena on tehostaa sen osapuolina olevien valtioiden välistä yhteistyötä kansainvälisessä rikosoikeusavussa. Pöytäkirja sisältää määräyksiä muun muassa oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiannosta postitse, todistajien kuulemisesta video- tai puhelinkokouksen avulla sekä rajat ylittävistä tutkintamenetelmistä kuten rajan yli tapahtuvasta tarkkailusta ja peitetoiminnasta.

4. Organisointi

Innanen Tanja, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, (virkavapaa 1.11.2005 saakka)

5. Taustatietoja**6. Aikataulu**

Suomi on allekirjoittanut toisen lisäpöytäkirjan lokakuussa 2003.

7. Taloudelliset vaikutukset**8. Muut tiedot**

OM 9/84/2005

15.15 POHJOISMAIDEN VÄLINEN SOPIMUS RIKOKSEN JOHDOSTA TAPAHTUVASTA LUOVUTTAMISESTA (POHJOISMAINEN PIDÄTYSMÄÄRÄYS)

1. Tavoite ja tehtävät

Pohjoismaiden välillä on tarkoitus allekirjoittaa sopimus rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta (pohjoismainen pidätysmääräys) ja saattaa sopimus voimaan.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Sopimusehdot (15.6.2005)

3. Keskeinen sisältö

Sopimuksen tarkoituksena on tehostaa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaa yhteistyötä pohjoismaiden välillä. Sopimus sisältää EU-valtioiden välillä tehtyä eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa puitepääöstä vastaavia määräyksiä. Kaksoisrangaistavuudesta on tarkoitus luopua laajemmin kuin EU-maiden välillä.

4. Organisointi

Valmistelija

Jahkola Katariina, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7705

5. Taustatietoja

Pohjoismaiden oikeusministerit ovat päässeet sopimuksen sisällöstä periaatteelliseen yhteisymmärrykseen kesäkuussa 2005 pidetyssä kokouksessa.

6. Aikataulu

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 25/83/2005

15.16 SOPIMUKSET EU:N ja USA:N VÄLILLÄ RIKOKSEN JOHDOSTA TAPAHTUVASTA LUOVUTTAMISESTA JA KESKINÄISESTÄ OIKEUSAVUSTA RIKOSASIOISSA

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on hyväksyä ja saattaa voimaan EU:n ja USA:n välillä kesäkuussa 2003 allekirjoitetut sopimukset rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta ja keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa sekä niihin liittyvät Suomen ja USA:n välillä tehdyt, joulukuussa 2004 allekirjoitetut kahdenväliset sopimukset.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

HE 86/2005

EUVL L181, 19.7.2003

E 30/2002 vp

3. Keskeinen sisältö

Sopimusten tarkoituksena on kehittää rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista sekä keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevaa yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden ja USA:n välillä. EU-USA -sopimusten EU-oikeudellinen oikeusperusta on unionisopimuksen (SEU) 24 artikla. Suomi on tehnyt SEU 24 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, jonka mukaan sopimukset eivät sido sitä, ennen kuin se on saattanut loppuun valtiosääntönsä edellyttämät menettelyt. Koska sopimukset sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, eduskunnan on hyväksyttävä ne perustuslain 94 §:n mukaisesti.

4. Organisointi

Valmistelija

Jahkola Katariina, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7705

5. Taustatietoja

Huhtikuussa 2002 EU:n neuvosto valtuutti SEU 24 ja 38 artiklan nojalla puheenjohtajavaltion käymään neuvotteluja EU:n ja USA:n välillä tehtävistä luovuttamis- ja oikeusapusopimuksista. Sopimukset allekirjoitettiin 25.6.2003. Allekirjoittamisen jälkeen kunkin jäsenvaltion ja USA:n kanssa tullaan vielä neuvottelemaan kahdenväliset asiakirjat sopimusten soveltamisesta. Suomen osalta kahdenväliset neuvottelut on saatettu loppuun ja sopimukset allekirjoitettu joulukuussa 2004.

6. Aikataulu

Hallituksen esitys on annettu eduskunnalle kesäkuussa 2005.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 23/41/2003

OM024:00/2003

15.17 SUOMEN JA HONGKONGIN VÄLILLÄ TOUKOKUUN 5 PÄIVÄNÄ 2005 ALLEKIRJOITETTU RIKOKSEN JOHDOSTA TAPAHTUVAA LUOVUTTAMISTA KOSKEVA SOPIMUS

1. Tavoite ja tehtävät

Suomen tasavallan hallitus ja Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueen hallitus ovat allekirjoittaneet toukokuun 20 päivänä 2005 sopimuksen, joka koskee rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

20.5.2005 allekirjoitettu sopimus

3. Keskeinen sisältö

Sopimus velvoittaa luovuttamaan rikoksesta, josta molempien sopimusosapuolten lainsäädännön mukaan saattaa seurata vähintään yhden vuoden vankeusrangaistus ja joka sisältyy sopimuksessa olevaan rikostyyppiluetteloon. Luovuttamisesta kieltäytymisen perusteena on muun ohella se, että luovutettavaksi pyydetään pyynnön vastaanottaneen valtion kansalaista. Luovuttaa ei myöskään saa, jos pyynnössä tarkoitettu rikoksesta on säädetty seuraamukseksi kuolemanrangaistus. Sopimus sisältää myös muita kieltäytymisperusteita, luovuttamismenettelyä ja erityyssääntöä sekä edelleen luovuttamista koskevia määräyksiä.

4. Organisointi

Valmistelija

Jahkola Katariina, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7705

5. Taustatietoja

6. Aikataulu

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 1/814/2004

15.18 EHDOTUS NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖKSEKSI EUROOPPALAISESTA TODISTEIDEN LUOVUTTAMISMÄÄRÄYKSESTÄ ESINEIDEN, ASIAKIRJOJEN JA TIETOJEN HANKKIMISEKSI RIKOSOIKEUDENKÄYNTEJÄ VARTEN

1. Tavoite ja tehtävät

Euroopan yhteisöjen komissio on 14 päivänä marraskuuta 2003 tehnyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 31 artiklan sekä 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla ehdotuksen puitepäättöksen tekemiseksi eurooppalaisesta todisteiden luovuttamismääräyksestä esineiden, asiakirjojen ja tietojen hankkimiseksi rikosoikeudenkäyntejä varten.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

Komission ehdotus neuvoston puitepäättökseksi eurooppalaisesta todisteiden luovuttamismääräyksestä esineiden, asiakirjojen ja tietojen hankkimiseksi rikosoikeudenkäyntejä varten KOM(2003) 688 lopullinen

U 4/2004 vp

LaVL 8/2004 vp

3. Keskeinen sisältö

Ehdotuksessa neuvoston puitepäättökseksi sovelletaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta eurooppalaiseen todisteiden luovuttamismääräykseen esineiden, asiakirjojen ja tietojen hankkimiseksi rikosoikeudenkäyntejä varten. Tarkoituksena on nopeuttaa ja tehostaa todisteiden hankkimiseen liittyvää oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa.

4. Organisointi

Valmistelijat

Jahkola Katariina, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7705

Männistö Sanna, EU-lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, puh. 1606 7584

5. Taustatietoja

Hanke on osa Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmiin pohjautuvan vastavuoroisen tunnustamisen toimenpideohjelman. Puitepäättös mainitaan myös marraskuussa 2004 hyväksytyssä Haagin ohjelmassa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittamiseksi Euroopan unionissa.

6. Aikataulu

Puitepäättösehdotuksen käsittely neuvoston työryhmässä on alkanut kesäkuussa 2004. Se on tarkoitus saada hyväksyttyä vuoden 2005 loppuun mennessä.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 12/481/2005

EU/2003/1363

15.19 EHDOTUS EU:N PÄÄTÖKSEKSI RIKOSREKISTERITIETOJEN VAIHTAMISESTA

1. Tavoite ja tehtävät

Euroopan yhteisöjen komissio on 13 päivänä lokakuuta 2004 tehnyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 31 artiklan, sellaisena kuin se on muutettuna Nizzan sopimuksella, sekä 34 artiklan 2

kohdan c alakohdan nojalla ehdotuksen Euroopan neuvoston päätökseksi rikosrekisteritietojen vaihtamisesta.

Päätöksen tavoitteena on nopeuttaa rikosrekisteritietojen vaihtoa jäsenvaltioiden välillä. Päätösehdotus ei muuta jäsenmaiden kansallisen lainsäädännön mukaan määräytyvää rikosrekisterin tietosisältöä tai velvollisuutta tietojen antamiseen. Päätösesitys täydentää rikostietojen vaihtoa koskevia olemassa olevia kansainvälisiä sopimuksia, ennen kaikkea vuoden 1959 eurooppalaista oikeusapusopimusta, sen 13 ja 22 artiklaa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

KOM(2004) 664 lopullinen

U 59/2004 vp

LaVL 20/2004 vp

7385/05/ COPEN 57 OC 163

3. Keskeinen sisältö

Rikostuomiotietojen toimittamista jäsenvaltioiden välillä koskevia järjestelyjä ehdotetaan kehitettäväksi toisaalta siten, että jäsenvaltiossa annetut toisen jäsenvaltion kansalaista koskevat tuomiot saadaan tietoon mahdollisimman nopeasti ja toisaalta siten, että kunkin jäsenvaltion olisi saatava muilta jäsenvaltioilta viipymättä sellaiset tarvitsemansa tiedot, jotka ovat näiden kansallisissa rikosrekistereissä. Tietojenvaihdon helpottamiseksi ehdotuksessa esitetään vakiolomakkeen malli tietopyyntöjä ja niihin vastaamista varten. Lomakkeiden olisi oltava saatavilla kaikilla Euroopan unionin virallisilla kielillä, mikä helpottaisi käännöstyötä. Lomakkeiden täyttämisen helottamiseksi laaditaan myös ohjeet, joiden avulla voidaan ottaa huomioon jäsenvaltioiden kansallinen lainsäädäntö. Lisäksi jokainen jäsenvaltio nimeäisi keskusviranomaisen.

4. Organisointi

Suomen edustaja ja valmistelija:

Hannula Ilari, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh 1606 7724

5. Taustatietoja

Ehdotus noudattaa Tampereella kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaista neuvoston 29 päivänä marraskuuta 2000 hyväksymää toimenpideohjelmaa rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöön panemiseksi. Tällä päätöksellä edistetään toimenpideohjelman toimenpiteessä 3 esitettyä tavoitetta ottaa käyttöön vakiolomake aiempien tuomioiden pyytämistä varten, joka käännetään unionin eri kielille Schengenin elimissä laaditun mallin mukaisesti.

Ehdotuksen tavoitteena on parantaa nykyisten järjestelyjen toimivuutta siihen asti, kun otetaan käyttöön atk-pohjainen järjestelmä jäsenvaltioiden välistä rikostuomioita koskevaa tietojenvaihtoa varten. Komissio tekee lähiaikoina tällaisen järjestelmän perustamista koskevan ehdotuksen (ns. valkoisen kirjan).

6. Aikataulu

Asiassa saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys maaliskuussa 2005. Päätös annettaneen syksyllä 2005. Päätös tulee täytäntöön pantavaksi (asetus) ja voimaan keväällä 2006.

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 13/481/2005

EU/2004/1615

15.20 LAPSIIN KOHDISTUVISTA SEKSUAALIRIKOKSISTA JOHTUVIEN AMMATTIKIELTOJEN TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

1. Tavoite ja tehtävät

Belgian kuningaskunta on marraskuun 4 päivänä 2004 tehnyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 31 artiklan 1 kohdan a -alakohtaan ja 34 artiklan 2 kohdan b -alakohtaan perustuvan aloitteen puitepäätöksen tekemiseksi lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista annetuista tuomioista johtuvien ammattikieltojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta Euroopan unionissa.

Puitepäätöksen tarkoituksena on täydentää lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten alalla ehdotusta rikosrekisteritietojen vaihtamista koskevaksi neuvoston päätökseksi, jonka Euroopan komissio esitteli 25.-26.10.2004 pidetyssä oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

14207/04 COPEN 133

U 1/2005 vp

LaVL 12/2005 vp

3. Keskeinen sisältö

Puitepäätöksen tarkoituksena on vahvistaa ne säännöt, joiden nojalla jäsenvaltiot tunnustavat ja panevat omalla alueellaan täytäntöön ammattikiellon, joka johtuu lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai lapsipornografiaan liittyvien rikosten johdosta annetuista tuomioista. Ammattikiellolla tarkoitetaan väliaikaista tai pysyvää mainittujen rikosten vuoksi annettua tuomiosta johtuvaa kieltoa harjoittaa lastenhoitoon liittyvää ammattitoimintaa. Puitepäätöksen mukaan jäsenvaltioiden on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta kaikki kiellot merkitään rikosrekisteriin ja jäsenvaltioiden on mainittava ammattikielto rikosrekisteriotteessaan, kun rikosrekisteritietoja toimitetaan toiselle jäsenvaltiolle. Jäsenvaltion viranomaisen on tunnustettava ammattikiellot muodollisuuksia vaatimatta ja pantava ne täytäntöön, poikkeuksena tietyt puitepäätöksessä mainitut tilanteet.

4. Organisointi

Valmistelija:

Männistö Sanna, EU-lainsäädäntösihteeri, oikeusministeriö, puh. 1606 7709

5. Taustatietoja

Ehdotus noudattaa Tampereella kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaista neuvoston 29 päivänä marraskuuta 2000 hyväksymää toimenpideohjelmaa rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöön panemiseksi. Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta 22 päivänä joulukuuta 2003 tehdyssä neuvoston puitepäätöksessä 2004/68/YOS vahvistettiin toissijaisuusperiaatteen mukaisesti tätä alaa koskevat unionin yhteiset vähimmäissäännöt näiden rikosten osalta ja erityisesti siitä, millaisista rangaistuksista ja kielloista olisi säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.

6. Aikataulu

Ehdotusta käsiteltiin ensimmäisen kerran neuvoston työryhmässä 26.-27.6.2005

7. Taloudelliset vaikutukset

8. Muut tiedot

OM 12/482/2004

EU/2004/1717

15.21 EHDOTUS EU:N PUITEPÄÄTÖKSEKSI TUOMITTUJEN SIIRTÄMISESTÄ EU:N JÄSENVALTIOIDEN VÄLILLÄ

1. Tavoite ja tehtävät

Tavoitteena on tehostaa rikostuomioiden täytäntöönpanoon liittyvää yhteistyötä siten, että yhdessä EU:n jäsenvaltiossa vankeusrangaistukseen tuomittu henkilö voitaisiin nykyistä helpommin siirtää suorittamaan rangaistus siihen valtioon, jonka kansalainen hän on tai jossa hänellä on pysyvä asuinpaikka.

2. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat

E 142/2004 vp

U 10 /2005 vp

LaVL 8/2005

Ehdotus neuvoston puitepäättökseksi eurooppalaisesta täytäntöönpanomääräyksestä ja tuomittujen siirtämisestä EU:n jäsenvaltioiden välillä 5597/05 COPEN 13

3. Keskeinen sisältö

Puitepäättösluonnos sisältää määräykset siitä, millä edellytyksin yhdessä jäsenvaltiossa tuomittu vankeusrangaistus voidaan siirtää täytäntöönpantavaksi siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen tuomittu on tai jossa hänellä on pysyvä asuinpaikka (täytäntöönpanovaltio). Pääsääntöisesti siirtäminen ei edellytä tuomitun suostumusta. Täytäntöönpanovaltiolla on velvollisuus suostua siirtoon, jollei tapaukseen voida soveltaa jotakin puitepäättösluonnoksessa luetelluista kieläytymisperusteista. Puitepäättösluonnoksessa on myös määraajat siirtämiselle.

4. Organisointi

Valmistelija

Jahkola Katariina, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, puh. 1606 7705

5. Taustatietoja

Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta olisi tultava unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakivi sekä yksityis- että rikosoikeudellisissa asioissa. Vastavuoroisen periaatteen ulottaminen vankeusrangaistuksiin mainitaan marraskuussa 2004 hyväksytyssä Haagin ohjelmassa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittamiseksi Euroopan unionissa.

Puitepäättösehdotus sisältyy osana Haagin ohjelmassa lueteltuihin toimenpiteisiin. Ehdotuksen on valmistellut Itävalta. Ruotsi ja Suomi ovat liittyneet ehdotukseen aloitteentekijöinä. Hanke on yksi oikeusministeriön hallinnonalan painopistealueista.

6. Aikataulu

Ehdotuksen käsittely on aloitettu neuvoston työryhmässä kesäkuussa 2005. Sen jatkokäsittely keskittyy Itävallan puheenjohtajakaudelle. Todennäköisesti ehdotuksen käsittely jatkuu vielä Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella.

7. Taloudelliset vaikutukset**8. Muut tiedot**

OM 15/481/2005

